

**UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ**

LETNO POROČILO 2008

Ljubljana, april 2009

PREDGOVOR

Na osnovi poročil zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma je nastalo 14 zaporedno poročilo Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij, ki prikazuje številne podatke in informacije o zaporskem sistemu v letu 2008. Letu, v katerem so se opozorilom zaposlenih in generalnega urada URSIKS o kadrovski stiski, pridružile ugotovitve inštitucij pristojnih za nadzor nad našim delom.

Tudi v letu 2008 se nadaljuje trend naraščanja povprečnega števila zaprtih oseb, ki je doseglo številko 1364. Število obsojencev se je povečalo in je najvišje od 2000 naprej, na srečo pa je nekoliko upadlo število pripornikov in storilcev prekrškov, ki prestajajo uklonilni zapor. Še naprej se srečujemo z veliko prezasedenostjo zaprtih delov zavodov moške populacije (brez zavoda za ženske, prevzgojnega doma in odprtih oddelkov), ki ostaja na ravni iz prejšnjega leta in sicer gre za 142 % prezasedenost.

Program dela smo v letu 2008 skoraj v celoti uresničili s tem, da je realizirana tudi ena izmed nalog, ki jo v preteklih letih nismo uspeli uresničiti. Tako smo storili vse, da smo s 1.1.2009 vključili zdravstveno varstvo zaprtih oseb v javno zdravstveno mrežo. V preteklem letu je bila sprejeta tudi novela ZIKS z začetkom veljavnosti 1.11.2008. Glede na okoliščine, kako je bila pripravljena in tudi sprejeta, smo s precejšnjimi težavami zagotovili izpolnjevanje novih zahtev. Leto 2008 je v veliki meri zaznamovala prevedba v nov plačni sistem, kjer so nastala velika pričakovanja in posledično razočaranje zaposlenih povsod tam, kjer se niso uresničila. Sredi prevedbe je prišlo tudi do selitve generalnega urada tako, da ima sedaj URSIKS sedež na Jesenkovi 3, Ljubljana. Postopoma smo tudi zapolnili prazna delovna mesta na generalnem uradu, ki so nastala z odhodom zaposlenih in vzpostavljamo normalne razmere za delo.

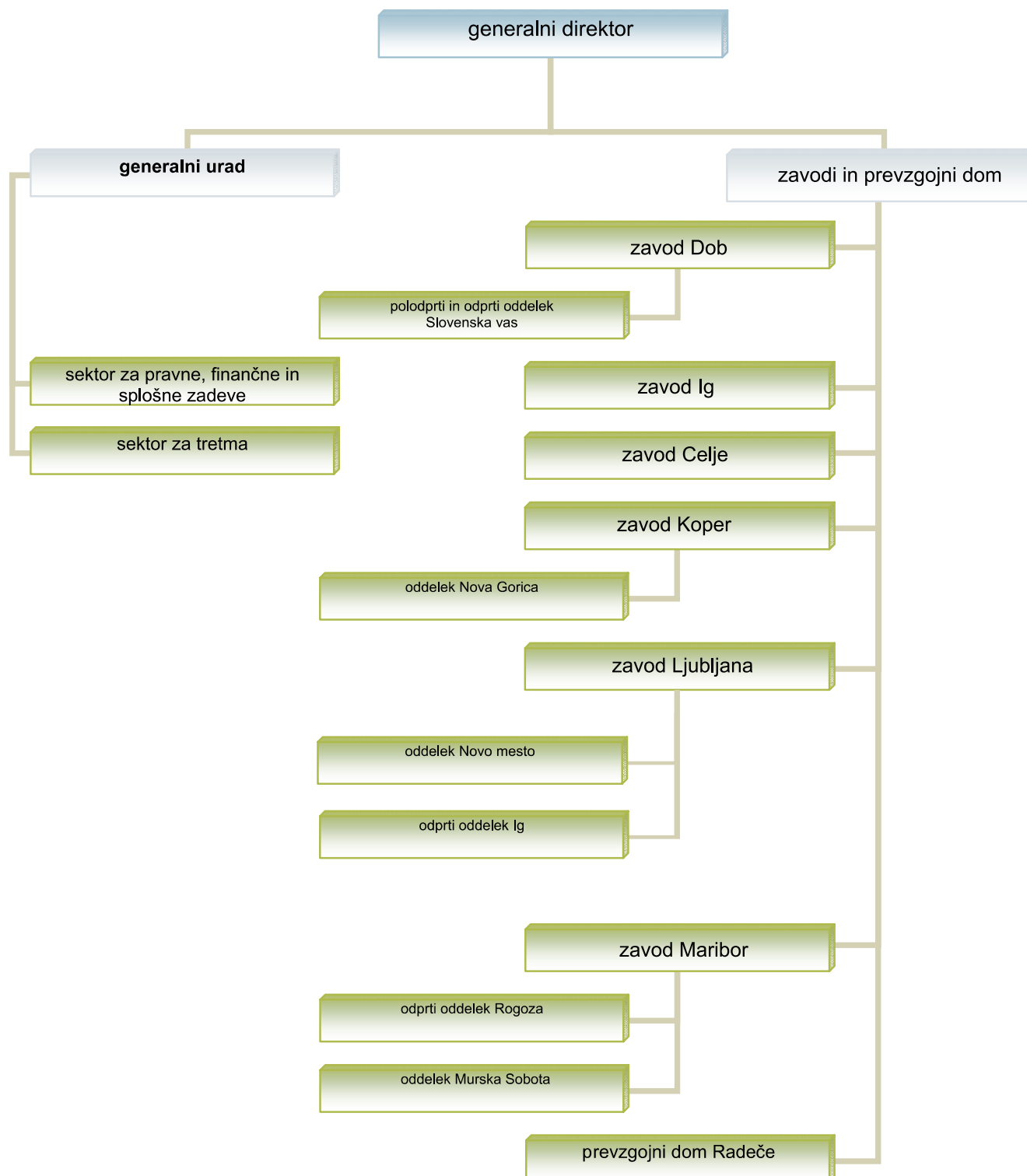
V letu 2008 se je s pomočjo ministrstva tudi vlada Republike Slovenije odzvala na kadrovsko stisko v slovenskih zaporih in s sklepi povečala kadrovski načrt ministrstva za pravosodje z namenom, zagotoviti dodatna delovna mesta za Upravo RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Žal sklepi niso bili realizirani tako, kot so bili zamišljeni. Ob hkratnem porastu števila zaprtih oseb pa se tako tudi obremenjenost zaposlenih ni zmanjšala, prej nasprotno. Na težak položaj zaposlenih je opozoril tudi sindikat zaposlenih v URSIKS, ki je napovedal stavko. Spričo reševanja najbolj perečih problemov smo morali nekatere projekte odložiti. Omeniti velja vključenost v projekt E-pravosodje v katerem sodelujemo s projektom Celovita prenova informacijskega sistema URSIKS.

Zaprte osebe smo obravnavali enotno, strokovno in zakonito. Veliko pozornosti in energije smo posvečali pre-mestitvam zaprtih oseb, kjer smo želeli kljub prezasedenosti ohraniti kriterije strokovnosti. Posebej kritična sta glede prezasedenosti zavoda Dob in Ljubljana. Izvajali smo programe za tiste s težavami zaradi uživanja drog, alkohola in za storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Zagotavljali smo tudi duhovno oskrbo zaprtim osebam.

V preteklem letu smo se znašli v situaciji, ko kljub prizadevanju in odpovedovanju zaposlenih nismo mogli izvesti vseh nalog. Kljub temu pa smo sledili našemu poslanstvu in so kazalci delovanja Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij dobri. Za dosežene rezultate se zaposlenim zahvaljujem in jim iskreno čestitam ob 9. aprilu, dnevu URSIKS.

Tomaž SMOLE
generalni direktor

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB (za moške)

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci (moški)

Prostorska zmogljivost: 233 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI IN ODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci

Prostorska zmogljivost: polodprti oddelek 40 in odprti oddelek 23 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG (za ženske)

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in ženske, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor, ter mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 83 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor

Prostorska zmogljivost: 96 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 110 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 128 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci/ke, priporniki/ce in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 146 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 36 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in osebe, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor

Prostorska zmogljivost: 41 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

Prostorska zmogljivost: 68 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2008

V Upravi Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: Uprava) smo tudi v letu 2008 izvajali naloge v skladu z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem smo, kljub številnim težavam zaradi neustreznih prostorskih pogojev bivanja zaprtih oseb v nekaterih zavodih in pomanjkanju kadrov, največ pozornosti namenili izvajanju predpisov s področja izvrševanja kazenskih sankcij, varovanju pravic zaprtih oseb in zaposlenih ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavanje zaprtih oseb.

Na zakonodajnem področju Upravi ni bilo omogočeno sodelovanje, kar še posebej velja pri pripravi predloga sprememb in dopolnitev Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in nekaterih podzakonskih predpisov. Z uveljavitvijo novele Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij so se po predvidevanjih pojavile številne dileme, kako v praksi izvajati določene določbe tega zakona, še posebej tiste, ki so bile nejasne oziroma v neskladju z drugimi zakoni. Ker pa je bilo navedeni zakon po njegovi uveljavitvi kljub temu treba začeti izvajati, je Uprava v sodelovanju z zavodi pripravila napotke za izvajanje posameznih določb z namenom, da se bodo te določbe v zavodih izvajale enotno. Že v prvih dveh mesecih preteklega leta po začetku izvajanja zakona se je pokazalo, da bo potrebno navedeno novelo zakona temeljito analizirati in pripraviti predlog za spremembo in dopolnitev tega zakona, zato je Uprava po svoji moči sodelovala pri načrtovanju koalicijskega sporazuma, v katerem je določeno tudi, da se pristopi k pripravi novele zakona o izvrševanju kazenskih sankcij.

Uprava je oblikovala tudi pripombe in predloge k hišnim redom nekaterih zavodov.

Posebno skrb je Uprava v letu 2008 namenila spremljanju gibanja števila zaprtih oseb, z namenom, da bi zmanjšala negativne posledice prenapolnjenosti zavodov bivalnih in drugih prostorov zaprtih oseb v nekaterih zavodih. V okviru realnih možnosti se je Uprava posluževala premeščanja zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode. Kljub dejstvu, da številčno stanje zaprtih oseb v letu 2008 ni bistveno naraščalo, je čedalje manj možnosti za reševanje problematike prezasedenosti s premeščanjem zaprtih oseb, zato se pogoji bivanja in nastanitve zaprtih oseb poslabšujejo. Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 25. Med skupno 1.364 povprečno zaprtih oseb, sta bila povprečno 1002 obsojenca, 308 pripornikov, 26 oseb zoper katere je bil odrejen uklonilni zapor in 23 mladoletnikov v prevzgojnem domu. V primerjavi s povprečjem v letu 2007 se je v preteklem letu število obsojencev povečalo za 7,7 %, medtem ko se je število pripornikov zmanjšalo za 11 %, podobno pa se je zmanjšalo tudi število oseb, za katere je bil odrejen uklonilni zapor (za 14) oziroma za 46,2 %. Število na novo sprejetih oseb se je zmanjšalo za 1 %, in sicer na račun pripornikov in oseb, zoper katere je bil odrejen uklonilni zapor. V zavodih (brez prevzgojnega doma) je bilo v povprečju za 30,1 % več zaprtih oseb kot je na razpolago prostorskih zmogljivosti glede na predpisane standarde. Najbolj so bili prezasedeni največji zavodi (Ljubljana 197 %, Dob 190 %), težave pa so se pojavljale tudi v nekaterih oddelkih (Novo mesto), najmanj pa sta bila zasedena zavod za ženske lg in prevzgojni dom.

V letu 2008 je Uprava na področju izboljšanja prostorskih in bivalnih razmer v zavodih v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni nadaljevala z aktivnostmi obnove objektov in infrastrukture. V ta namen je bila izdelana projektna dokumentacija za popolno prenovo bivalnih in drugih objektov v tem zavodu. Potekala pa so tudi določena dela glede iskanja možnosti za zagotovitev zadostne količine pitne vode, izgradnja zunanje prometne poti do vhoda v objekte Javnega gospodarskega zavoda Pohorje in rekonstrukcija objekta za potrebe vzdrževanja službenih motornih vozil in kmetijske mehanizacije. Dokončan je bil projekt dozidave in razširitve podstrešja upravne zgradbe, katerih prostori bodo namenjeni za izobraževanje osebja zavoda, razstavo pristočnih izdelkov zaprtih oseb in muzejskih eksponatov. Precejšnje aktivnosti so bile potrebne tudi pri preselitvi Generalnega urada na novo lokacijo.

V pritožbenih postopkih smo obravnavali 103 pritožbe zaprtih oseb in na vse odgovorili. Med njimi sta bili 2 utemeljeni, 5 pa le delno utemeljenih, kar polovico manj kot v letu poprej. Varuhu človekovih pravic smo poslali 83 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. V upravnih postopkih smo o zahtevah obsojencev izdali 5.240 odločb oziroma sklepov.

Pripravili smo predlog rebalansa proračuna za leto 2008 s pripadajočima načrtoma nabav in gradenj ter informatizacije. Na finančnem področju smo uspeli zagotoviti povečanje finančnega načrta (v primerjavi s preteklim letom je sprejeti proračun večji za 14,7 %). Kljub večjim sredstvom smo nemoteno delo in življenje v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu zagotovili s prerazporeditvami sredstev v okviru finančnega načrta, konec leta pa dodatna sredstva prejeli tudi iz proračuna. Spremljali smo poslovanje javnih gospodarskih zavodov ter skrbeli za redno predložitev vseh dokumentov, o katerih odloča oziroma na katere daje soglasje ustanovitelj.

Izdelali smo poročilo o delu Uprave za leto 2007 in ga predstavili na novinarski konferenci. Aprila smo organizirali praznovanje obletnice dneva uprave, na kateri je minister za pravosodje podelil priznanja najzaslužnejšim delavcem.

Pripravili smo poročilo na trinajsto redno letno poročilo Varuha človekovih pravic ter poročilo o realizaciji priporočil Državnega zbora RS, sprejetih pri obravnavi dvanajstega rednega poročila Varuha. Izdelali smo tudi poročilo o uresničevanju koalicijske pogodbe na področju izvrševanja kazenskih sankcij do konca leta 2008.

Splošna ocena varnostnih razmer v zavodih v letu 2008 se v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenila, saj so se nekateri varnostni pojavi neznatno zmanjšali, drugi pa nekoliko povečali. Iz zaprtega dela zavoda sta pobegnili dve zaprti osebi, enako število poskusov pobegov pa je bilo pravočasno odkritih in preprečenih. V porastu so bili poskusi napadov na osebe zavodov, rahlo pa raste tudi število uporabe prisilnih sredstev zoper zaprte osebe. V porastu pa so bolj zahtevna varovanja zaprtih oseb, med njimi tudi zaščitene priče ter varovanje varnostno zahtevnejših skupin pripornikov. Na zagotavljanje varnosti zavodov in učinkovitega varovanja zaprtih oseb pa nedvomno negativno vpliva pomanjkanje alarmnih sistemov, fizičnih pregrad in zastarel ter iztrošen vozni park za prevoz zaprtih oseb, kakor tudi varovalne opreme za paznike. Varnostne razmere pa se slabšajo nenazadnje tudi zaradi permanentnega nezadovoljstva paznikov zaradi preobremenjenosti, kar je posledica nezadostne zasedenosti delovnih mest paznikov.

S pričo takega stanja preobremenjenosti paznikov, pazniška služba ni bila v stanju izvajati vseh nalog, saj je bilo treba kar 88-krat odpovedati spremstva zaprtih oseb na sodišča. Največkrat so spremstvo odpovedali v zavodu Maribor in zavodu Ig.

V zvezi s kadrovskimi zadevami smo izdelali tri akte o spremembah in dopolnitvah akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Upravi. Pripravili smo tudi interno navodilo o ugotavljanju, ocenjevanju in izplačevanju redne delovne uspešnosti ter navodilo o postopkih in ukrepih za zaščito javnih uslužbencev pred spolnim in drugim nadlegovanjem ali trpinčenjem na delovnem mestu. Opravljena je bila tudi revizija izjave o varnosti z oceno tveganja. Izvedeno je bilo vse potrebno za prehod na nov plačni sistem in izvedba ocenjevanja uradnikov, napredovanje v plačilne razrede in napredovanje v naziv. Tekoče smo obravnavali vloge za zaposlitev, prenehanje delovnega razmerja ter vodili postopke za zagotavljanje pravic iz dela zaposlenih v Upravi, varstva in zdravja pri delu, požarne varnosti ter izvedbo letnih pogovorov s sodelavci.

Uprava je izpeljala osnovno usposabljanje dveh skupin novo sprejetih paznikov (skupaj 45) ter organizirala številna druga usposabljanja, v katera je bila vključena več kot polovica zaposlenih. Usposabljanja se je udeležilo okoli 400 paznikov, 170 strokovnih delavcev, 80 inštruktorjev in 24 kuharjev. Ostale oblike izobraževanj in usposabljanj so potekale v organizaciji posameznih zavodov. Za paznike, ki zadnjih pet let niso bili preverjeni v poznavanju predpisov, je Uprava na podlagi 233. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij izvedla preizkus strokovnega znanja in psihofizičnih sposobnosti. V letu 2008 je Uprava nadaljevala

sodelovanje s hrvaško in avstrijsko zaporsko upravo, saj sta se usposabljanj v Sloveniji udeležila 2 hrvaška delavca, podobno pa sta se usposabljanj na hrvaškem udeležila 2 naša delavca in sicer na začetnem in nadaljevalnem usposabljanju. Usposabljanj v Avstriji so se udeležili 4 naši delavci, dva od teh sta se udeležila seminarja, ki je bil razdeljen na dva dela.

Na mednarodnem področju smo v letu 2008 aktivno sodelovali z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih držav, z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in z mednarodnimi organizacijami s področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo na konferencah v tujini in primerjali našo prakso s prakso držav po Evropi. Na povabilo smo pristopili v članstvo mednarodne organizacije za zapore – ICPA (International Corrections and Prisons Association), kar nam med drugim omogoča neposreden vstop v mednarodno bazo informacij in raziskovalnih mrež, ki jih pokriva ICPA. V okviru študijskih obiskov smo obiskali nekaj zaporov v tujini. S poročili, informacijami in statističnimi podatki smo se vključevali v raziskovalne mreže in projekte mednarodnih organizacij. Izdelali smo več primerjalnih analiz, ki nam služijo za razvoj posameznih področij dela.

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2008

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v letu 2008. Povprečno število (1364,13) pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb v letu 2008. V primerjavi s predhodnim letom se je dnevno povprečno število zaprtih oseb v zavodih ponovno povečalo, in sicer za 24,85 ali 1,9 %.

Tabela 1: Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1.2008	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2008	povprečno število
Dob	430	181	611	35	84	128	434	443,24
Slo. vas	48	1	49	75	41	19	64	59,77
Ig	50	151	201	3	133	3	68	56,73
Celje	89	384	473	35	388	20	100	93,81
Koper	100	234	334		241	34	125	121,24
N. Gorica	32	157	189	18	173	12	22	28,17
Ljubljana	247	716	963	66	604	168	257	251,98
N. mesto	34	438	472	21	415	36	42	39,89
OO Ig	17	193	210	78	229	47	12	17,13
Maribor	190	497	687	58	482	105	158	154,09
M. Sobota	34	178	212	26	178	24	36	36,42
OO Rogoza	37	107	144	92	190	13	33	38,46
PD Radeče	21	14	35	4	12	4	23	23,2
SKUPAJ	1329	3251	4580	577	3170	613	1374	1364,13

Tabela 1 prikazuje podatke o skupnem številu vseh kategorij zaprtih oseb po posameznih zavodih. Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo, kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premesitve, prekinitve, ipd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse, v letu na novo, sprejete zaprte osebe.

Stolpec »skupaj« nam pove, koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v letu 2008 dejansko obravnavali.

Podatki kažejo, da je bilo število zaprtih oseb največje v zavodih Ljubljana in Maribor, kjer je bil tudi največji priliv (premesitve, ipd.). Velik priliv je bil tudi v odprtih oddelkih (Slovenska vas, Rogoza, OO Ig), kamor so obsojenci razporejeni predvsem na podlagi premesitve iz drugih zavodov in oddelkov. Največje povečanje sprejetih je bilo v odprtih oddelkih Rogoza in Ig zaradi novega sprejema uklonilno zaprtih oseb.

V primerjavi s predhodnim letom je bilo na dan 1.1.2008 zaprtih 73 oseb več (5,8 %), na dan 31.12.2008 pa jih je bilo v primerjavi s prvim dnem v letu 45 ali 3,4 % več.

Grafikon 1: Povprečno število zaprtih oseb po zavodih v letu 2008

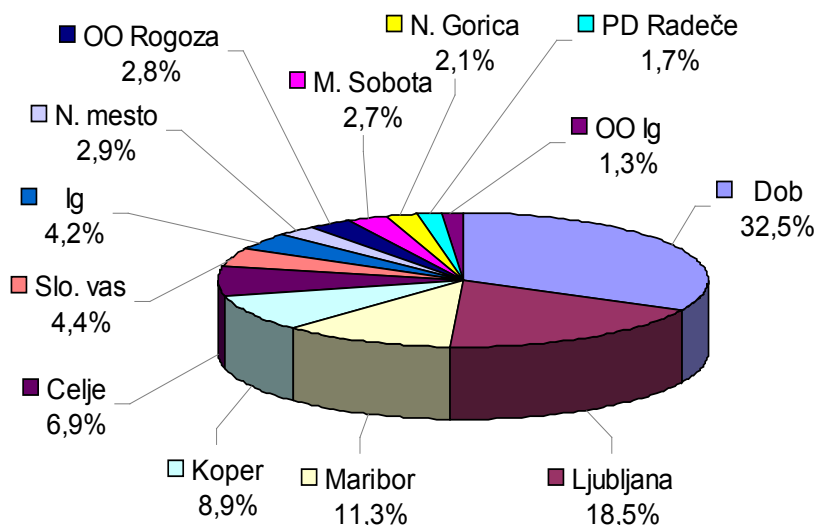

Tabela 2: Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah v letu 2008

Zaprte osebe	1.1.2008	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2008	povprečno število
obsojenci	954	1051	2005	402	985	409	1013	1002,17
UZ	37	1070	1107	100	1079	120	8	26,44
priporniki	314	914	1228	71	892	80	327	308,94
pridržani ¹	0	197	197	0	197	0	0	0
ml. obsojenci	3	5	8	0	5	0	3	3,37
ml. v PD	21	14	35	4	12	4	23	23,2
SKUPAJ	1329	3251	4580	577	3170	613	1374	1364,13

Tabela 2 prikazuje gibanje števila zaprtih oseb v letu 2008 po kategorijah. Stolpec »skupaj« prikazuje število vseh zaprtih oseb v letu 2008 (na dan 1.1. in na novo sprejeti skupaj), stolpec »priliv« pa tiste osebe, ki so že bile sprejete na prestajanje kazni in so v zavode prišle bodisi iz drugih zavodov (premestitev), se vrnile z bega ali po prekinitvi kazni. Razdelek »odliv« prikazuje vse, ki so iz zavoda odšli, ne da bi bili dejansko odpuščeni (premestitev, prekinitvev, beg itn.).

Skupno število zaprtih oseb se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povečalo za 0,9 % ali 40 oseb. Število obsojencev se je povečalo za 134 ali 7,2 %, zmanjšalo se je število uklonilno zaprtih za 31 ali 2,7 %, pripornikov za 32 ali 2,5 %, pridržanih za 32 ali 13,9 %. Število mladoletnih obsojencev je ostalo nespremenjeno, povečalo pa se je število mladoletnikov v prevzgojnem domu za 1 ali 2,9 %.

V primerjavi z letom poprej se je povprečno število obsojencev povečalo za 71,6, pripornikov se je zmanjšalo za 33,4 in uklonilno zaprtih zmanjšalo za 14,4.

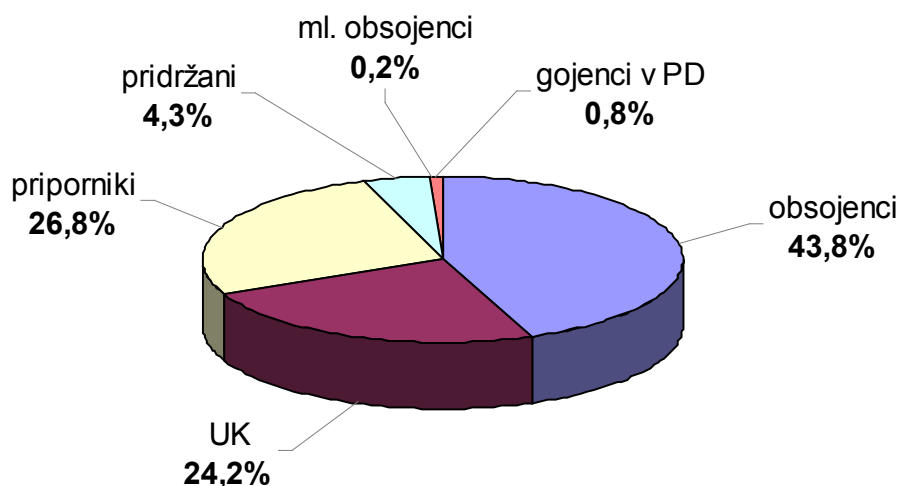
¹ V letu 2008 je bilo v zavode na novo sprejetih 197 pridržanih oseb. Za 125 oseb je bil odrejen pripor, ostalih 72 pa je bilo po opravljenem zaslišanju pri preiskovalnem sodniku izpuščenih na prostost.

V letu 2008 je bilo v zavode na novo sprejetih skupaj 3.251 oseb, med njimi največ uklonilno zaprtih in obsojencev. V primerjavi z letom 2007 se je število na novo sprejetih oseb zmanjšalo za 33 oseb.

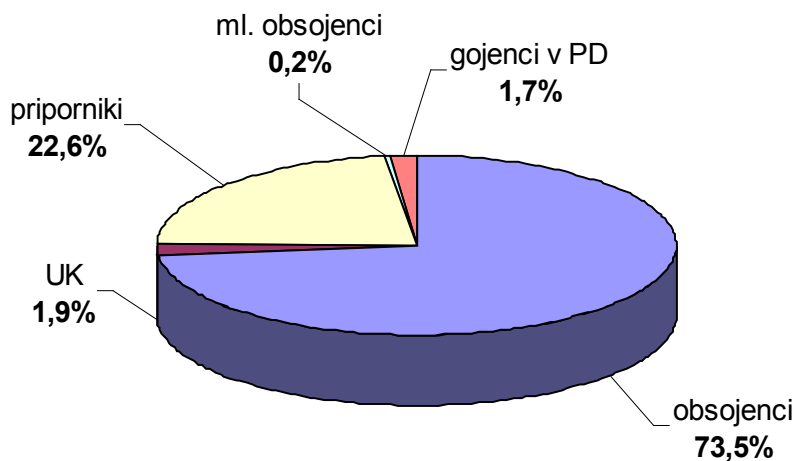
Tabela 3: Obsojenci in storilci prekrškov, ki so v letu 2008 opravljali delo v splošno korist

delo v splošno korist	obsojenci			storilci prekrškov			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
na dan 1.1. opravljajo	0	0	0	13	5	18	18
nastopili	3	0	3	707	109	816	819
niso nastopili	3	0	3	370	69	439	442
SKUPAJ IZREČENIH	7	0	7	1141	166	1307	1314
uspešno opravili	9	0	9	772	129	901	910
delno opravili	4	0	4	231	33	264	268

Grafikon 2: Skupno število zaprtih oseb po kategorijah v letu 2008

Grafikon 3: Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb v letu 2008

2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2008 S PRETEKLIMI LETI

Grafikon 4: Povprečno število zaprtih oseb v letih 2000 – 2008

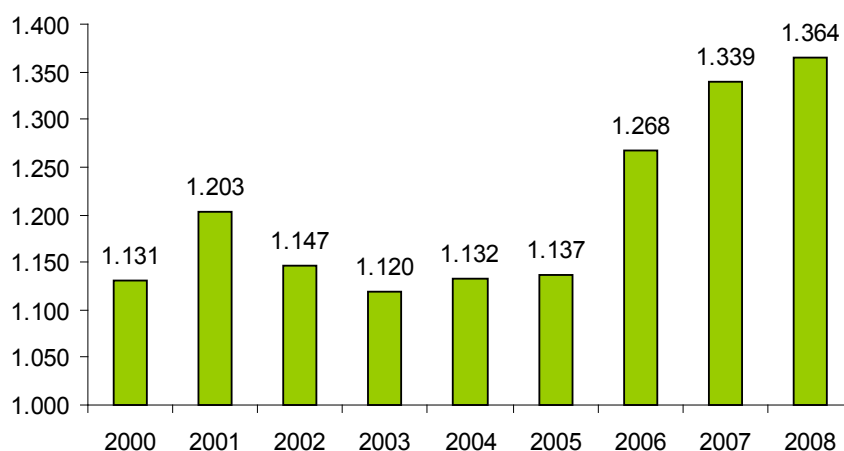
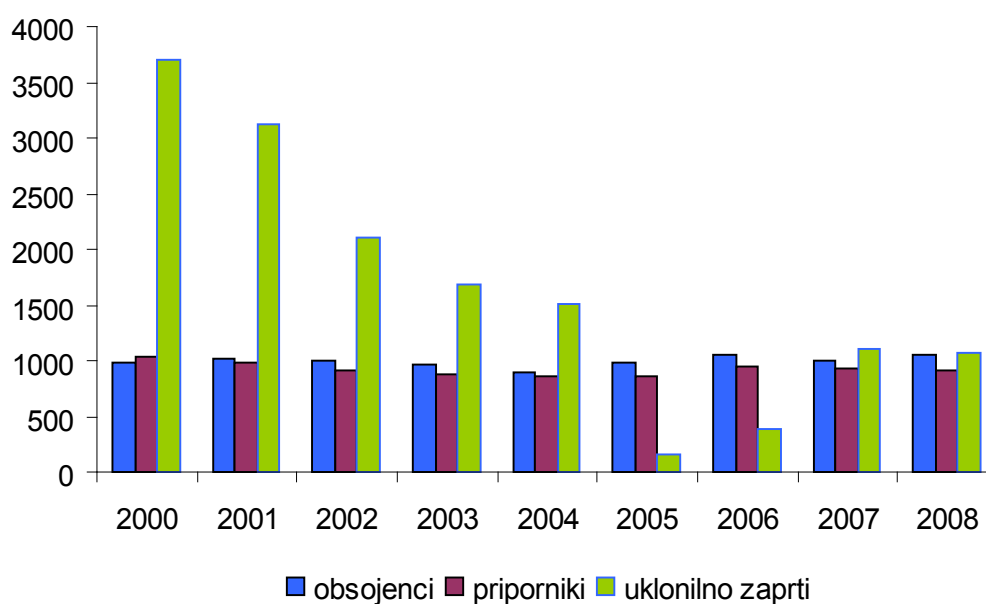

Tabela 4: Struktura na novo sprejetih zaprtih oseb po kategorijah v letih 2000 – 2008²

Leto	skupaj		obsojenci		priporniki		uklonilno zaprti	
	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks	štev.	indeks
2000	5.719	180	980	170	1.034	128	3.705	208
2001	5.141	162	1.023	177	990	122	3.128	175
2002	4.019	127	996	172	918	113	2.105	118
2003	3.525	111	973	168	873	108	1.679	94
2004	3.253	103	895	155	853	105	1.505	84
2005	2.006	63	986	171	860	106	160	9
2006	2.398	76	1.052	182	955	118	391	22
2007	3.044	96	1.006	174	923	114	1.114	62
2008	3.049	96	1.056	183	914	113	1.070	60

Grafikon 5: Novo sprejeti po kategorijah v letih 2000 – 2008

² Pridržani in mladoletniki z izrečenim vzgojnim ukrepom niso vključeni, mladoletni obsojenci pa so prištetni k obsojencem.

2. 3. OBSOJENCI

V tem poglavju prikazujemo osnovne statistične podatke o obsojencih. Tu prikazujemo številčne podatke le o polnoletnih obsojencih. Podatki o mladoletnih obsojencih so prikazani ločeno, in sicer v poglavju 2.4.

2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Tabela 5: Gibanje števila obsojencev po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1.2008	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12.2008	povprečno število
Dob	430	181	611	35	84	128	434	443,24
Slov. vas	48	1	49	75	41	19	64	59,77
Ig	41	56	97	2	51	1	47	44,55
Celje	38	28	66	17	38	4	41	38,12
Koper	68	115	183	35	94	33	91	85,01
N. Gorica	10	36	46	16	45	6	11	15,25
Ljubljana	104	291	395	48	188	121	134	115,67
N. mesto	12	58	70	19	57	13	19	17,5
OO Ig	17	0	17	54	54	5	12	15,56
Maribor	127	219	346	33	197	67	115	115,28
M. Sobota	22	37	59	11	51	4	15	16,27
OO Rogoza	37	29	66	57	85	8	30	35,96
SKUPAJ	954	1051	2005	402	985	409	1013	1002,17

Tabela 5 prikazuje številčno stanje obsojencev in obsojenk po zavodih. V letu 2008 je prestajalo zaporno kazen 2005 obsojencev, kar je za 133 oseb več kot v letu 2007.

Na dan 1.1.2008 je bilo v zavodih 88 obsojencev več kot istega dne v letu 2007, na novo sprejetih obsojencev pa je bilo v primerjavi z letom 2007 za 45 oseb več.

Grafikon 6: Primerjava števila obsojencev po zavodih v letih 2006, 2007 in 2008.

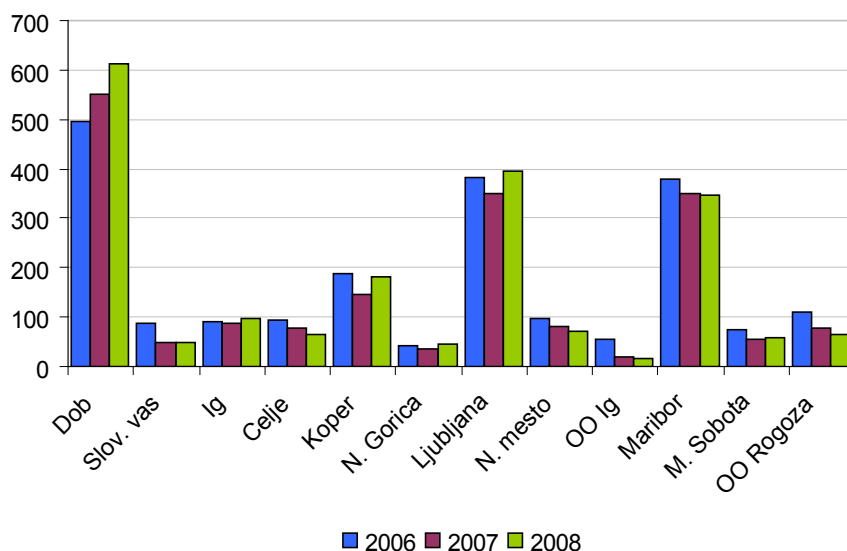

Tabela 6: Gibanje števila obsojencev in struktura po spolu in zavodih v letu 2008

Zavod	1.1. 2008	sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2008	povprečno število
MOŠKI								
Dob	430	181	611	35	84	128	434	443,24
Slov. vas	48	1	49	75	41	19	64	59,77
Celje	38	28	66	17	38	4	41	38,12
Koper	68	115	183	35	94	33	91	85,01
N. Gorica	10	36	46	16	45	6	11	15,25
Ljubljana	104	291	395	48	188	121	134	115,67
N. mesto	12	58	70	19	57	13	19	17,5
OO Ig	17	0	17	54	54	5	12	15,56
Maribor	126	219	345	33	197	66	115	115,26
M. Sobota	22	37	59	11	51	4	15	16,27
OO Rogoza	37	29	66	57	85	8	30	35,96
Skupaj	912	995	1907	400	934	407	966	957,61
ŽENSKE								
Ig	41	56	97	2	51	1	47	44,55
Celje	0	0	0	0	0	0	0	
Maribor	1	0	1	0	0	1	0	0,02
Skupaj	42	56	98	2	51	2	47	44,57
SKUPAJ	954	1051	2005	402	985	409	1013	1002,17

Med obsojenci, ki so v letu 2008 prestajali zaporno kazen, je bilo 98 žensk. V letu pred tem je bilo na prestajanju kazni zapora 88 žensk.

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Tabela 7: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu v letu 2008

	skupno		moški	ženske	SKUPAJ
				995	56
na novo sprejeti	s prostosti	prišli sami	363	25	388
		privedeni	259	15	274
	iz pripora	326	15	341	
	iz hišnega pripora	3	0	3	
	iz ZPKZ ali PD	32	0	32	
	iz zavodov drugih držav	12	1	13	
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	373	1	374	
vrnjeni z bega in daljših nevrnitev	16	1	17		
vrnjeni po poteku prekinitve kazni	9	0	9		
drugo	2	0	2		
SKUPAJ			1395	58	1453

V letu 2008 se je v primerjavi s predhodnim letom število na novo sprejetih polnoletnih obsojencev povečalo za 45 ali 4,5 %. Število premeščenih ali prerazporejenih se je povečalo za 77, vrnjenih z bega pa povečalo za tri.

S prostosti je kazen nastopilo 63 % obsojencev, kar je za 1 % manj kot v letu pred tem. Iz tujine je k nam na prestajanje kazni zapora prišlo trinajst obsojencev, kar je za tri obsojence več kot v letu poprej.

Grafikon 7: Nastop kazni obsojencev v letih 2000–2008

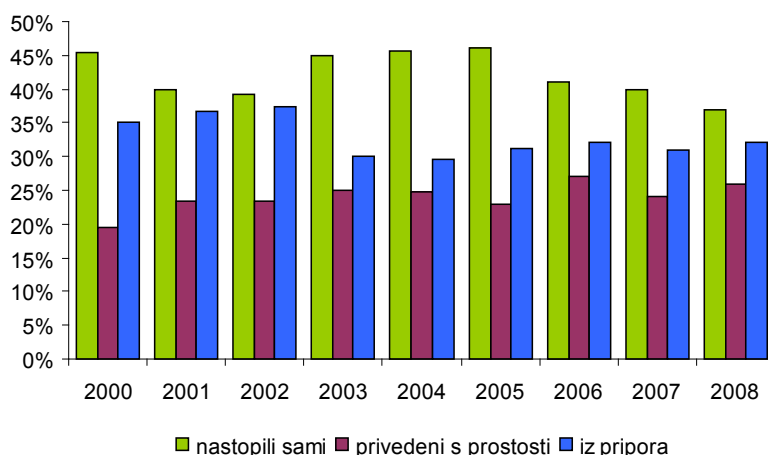

Tabela 8: Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni, predkaznovanosti in spolu v letu 2008

Nastop kazni		nastopili sami	privedeni s prostosti	privedeni iz pripora	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	226	103	202	13	544
	povratniki	137	156	124	34	451
	SKUPAJ	363	259	326	47	995
ŽENSKE	prvič kaznovane	21	11	14	1	47
	povratnice	4	4	1	0	9
	SKUPAJ	25	15	15	1	56
VSI	prvič kaznovani	247	114	216	14	591
	povratniki	141	160	125	34	460
SKUPAJ		388	274	341	48	1051

36,9 % obsojencev in obsojenk je nastopilo kazen samih. 23,5 % prvič kaznovanih je prišlo na prestajanje kazni zapora samih, med povratniki pa jih je samih nastopilo kazen 13,4 %. Med na novo sprejetimi v letu 2008 je bila dobra polovica (56,3 %) kaznovanih prvič.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Tabela 9: Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu v letu 2008

	skupno	moški	ženske	SKUPAJ
		934	51	985
odpuščeni	kazen prestali v celoti	273	18	291
	pogojno	368	16	384
	predčasno	269	17	286
	pomiloščeni	1	0	1
	v druge države	2	0	2
	umrli	5	0	5
	drugo	16	0	16
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	374	1	375
prekinitev kazni	14	0	14	
beg in daljše nevrnitve	13	1	14	
ostalo	6	0	6	
SKUPAJ	1341	53	1394	

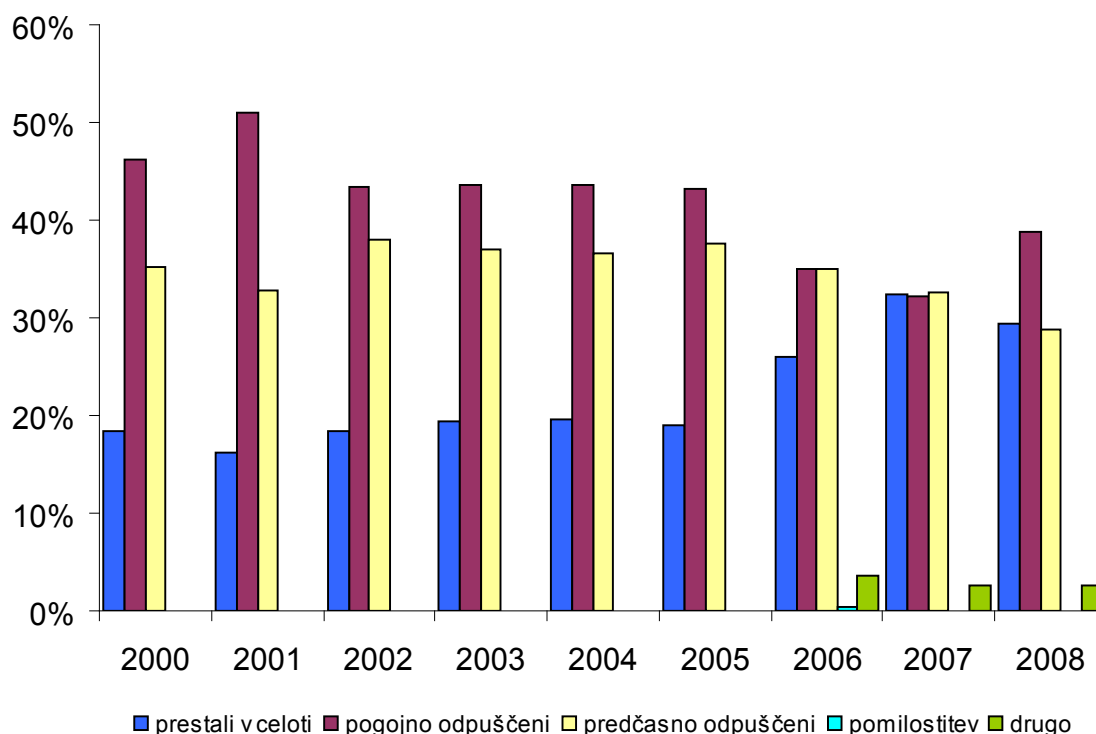
V letu 2008 je bilo odpuščenih 985 obsojencev, med njimi 5 % žensk. Med obsojenci, ki so v letu 2008 prestajali kazen, je bil delež odpuščenih 49,2 %.

Tabela 10: Struktura obsojencev po vrsti odpusta, predkaznovanosti in spolu v letu 2008

Vrsta odpusta		prestali v celoti	pogojni odpust	predčasni odpust	pomilostitev	drugo	SKUPAJ
MOŠKI	prvič kaznovani	90	276	137	1	15	519
	povratniki	183	92	132	0	8	415
	SKUPAJ	273	368	269	1	23	934
ŽENSKE	prvič kaznovane	12	15	11	0	0	38
	povratnice	6	1	6	0	0	13
	SKUPAJ	18	16	17	0	0	51
VSI	prvič kaznovani	102	291	148	1	15	557
	povratniki	189	93	138	0	8	428
SKUPAJ		291	384	286	1	23	985

29,5 % vseh obsojencev in obsojenk je prestalo kazen v celoti. Delež teh se je v primerjavi z letom poprej zmanjšal, in sicer za 3 %. Med povratniki je bilo največ tistih, ki so prestali kazen v celoti, med prvič kaznovanimi pa pogojno odpuščenih. Delež pogojno odpuščenih (38,9 %) se je v primerjavi z letom 2007 povečal za 6,7 %. Delež predčasno odpuščenih se je v primerjavi z predhodnim letom zmanjšal za 5 %.

Grafikon 8: Struktura obsojencev po vrsti odpusta v letih 2000–2008

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanjTabela 11: Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2008³

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2008		na novo sprejeti		skupaj v letu	delež v %
	število	delež v %	število	delež v %		
življenje in telo	164	17,2	75	7,1	239	11,9
človekove pravice in svoboščine	19	2,0	34	3,2	53	2,6
volilno pravico in volitve	0	0	0	0	0	0
čast in dobro ime	0	0	1	0,1	1	0
spolno nedotakljivost	129	13,5	42	4,0	171	8,5
človekovo zdravje	131	13,7	95	9,0	226	11,3
zakonsko zvezo, družino in ml.	5	0,5	9	0,9	14	0,7
delovno razmerje in soc. varnost	1	0,1	1	0,1	2	0,1
premoženje	390	40,9	592	56,3	982	49,0
gospodarstvo	18	1,9	34	3,2	52	2,6
pravni promet	4	0,4	9	0,9	13	0,6
ur. dolžnost in javna pooblastila	1	0,1	3	0,3	4	0,2
vojaško dolžnost	0	0	0	0	0	0
pravosodje	0	0	1	0,1	1	0
javni red in mir	52	5,5	102	9,7	154	7,7
splošno varnost	5	0,5	7	0,7	12	0,6
varnost javnega prometa	35	3,7	44	4,2	79	3,9
okolje, prostor, naravne dobrine	0	0	1	0,1	1	0
varnost RS in ustavno ureditev	0	0	0	0	0	0
obrambno moč države	0	0	0	0	0	0
človečnost in mednarodno pravo	0	0	1	0,1	1	0
SKUPAJ	954	100	1051	100	2005	100

Struktura kaznivih dejanj je v letu 2008 podobna strukturi v preteklih letih. Skoraj polovica je bilo premoženjskih deliktov, sledijo kazniva dejanja zoper življenje in telo, zoper človekovo zdravje ter zoper javni red in mir. V letu 2008 se je povečal delež kaznivih dejanj zoper človekove pravice in svoboščin za 70 % v primerjavi s preteklim letom.

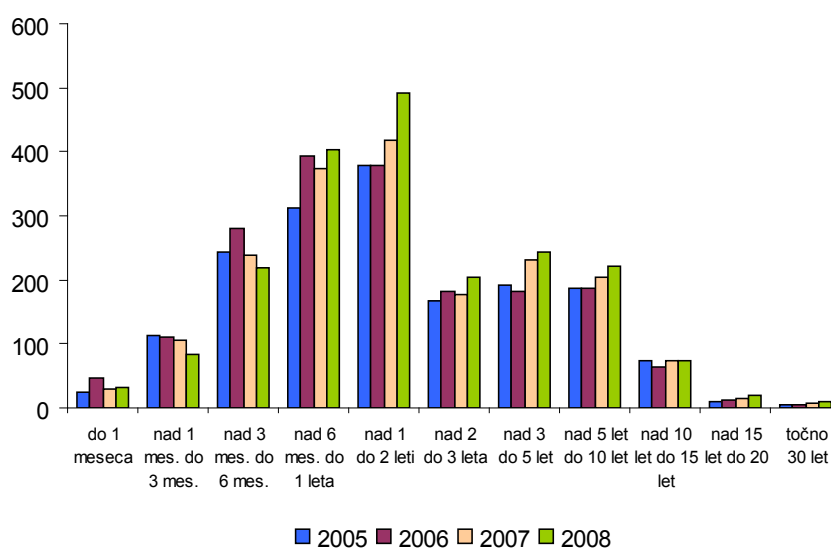
³ Upoštevano je kaznivo dejanje, zaradi katerega obsojenec ali obsojenka prestaja kazen. Če je kazen združena (več storjenih kaznivih dejanj), je upoštevano dejanje, ki ga je posameznik storil največkrat, če so kazniva dejanja različna, pa težje kaznivo dejanje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

Tabela 12: Struktura obsojencev po dolžini kazni in spolu v letu 2008

Dolžina kazni	na dan 1.1.2008			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
do 1 meseca	1	0	1	28	3	31	32	1,6
več kot 1 do 3 mes.	11	1	12	66	6	72	84	4,2
več kot 3 do 6 mes.	35	1	36	174	10	184	220	11,0
več kot 6 mes. do 1 leta	107	7	114	282	8	290	404	20,1
več kot 1 do 2 leti	223	14	237	236	18	254	491	24,5
več kot 2 do 3 leta	103	5	108	93	3	96	204	10,2
več kot 3 do 5 let	168	9	177	64	3	67	244	12,2
več kot 5 do 10 let	171	5	176	42	4	46	222	11,1
več kot 10 do 15 let	67	0	67	7	1	8	75	3,7
več kot 15 do 20 let	19	0	19	1	0	1	20	1,0
30 let	7	0	7	2	0	2	9	0,4
SKUPAJ	912	42	954	995	56	1051	2005	100

Grafikon 9: Primerjava obsojencev po dolžini kazni v letih 2005–2008

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

Tabela 13: Struktura obsojencev po starosti in spolu v letu 2008

starost	na dan 1.1.2008			na novo sprejeti			skupaj	delež v %
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
več kot 18 do 23 let	55	3	58	95	6	101	159	7,9
več kot 23 do 27 let	131	8	139	220	10	230	369	18,4
več kot 27 do 39 let	417	17	434	409	21	430	864	43,1
več kot 39 do 49 let	182	5	187	171	9	180	367	18,3
več kot 49 do 59 let	90	7	97	83	8	91	188	9,4
več kot 59 do 69 let	34	1	35	16	2	18	53	2,6
več kot 69 let	3	1	4	1	0	1	5	0,2
SKUPAJ	912	42	954	995	56	1051	2005	100

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

Tabela 14: Struktura obsojencev s stranskimi kaznimi in varnostnimi ukrepi po spolu v letu 2008

Stanje na dan 1.1.2008 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	19	1	20
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	10	1	11
40. čl. - izgon tujca iz države	37	1	38
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	4	0	4
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	32	0	32
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	26	5	31
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	2	0	2
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	5	0	5
69. čl. - odvzem predmetov	127	3	130
SKUPAJ	262	11	273
Na novo sprejeti v letu 2008 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	24	0	24
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	17	0	17
40. čl. - izgon tujca iz države	53	5	58
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	2	0	2
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	23	0	23
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	34	2	36
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	0	0	0
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	4	0	4
69. čl. - odvzem predmetov	62	3	65
SKUPAJ	219	10	229
Skupaj v letu 2008 Izrečeni varnostni ukrepi in stranske kazni	obsojenci	obsojenke	SKUPAJ
38. čl. - denarna kazen	43	1	44
39. čl. - prepoved vožnje motornega vozila	27	1	28
40. čl. - izgon tujca iz države	90	6	96
64. čl. - obvezno psihiatrično zdravljenje	6	0	6
66. čl. - obvezno zdravljenje alkoholikov	55	0	55
66. čl. - obvezno zdravljenje narkomanov	60	7	67
67. čl. - prepoved opravljanja poklica	2	0	2
68. čl. - odvzem voznškega dovoljenja	9	0	9
69. čl. - odvzem predmetov	189	6	195
SKUPAJ	481	21	502

V letu 2008 je imelo 25 % obsojencev na prestajanju kazni izrečeno stransko kazen ali varnostni ukrep, kar je za 1,1 % manj kot v letu 2007.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah

Po mednarodnih pogodbah je bilo v Slovenijo premeščenih enajst obsojencev. Deset v zavod Dob (eden iz Avstrije, dva iz Hrvaške, trije iz Italije, trije iz Venezuele in eden iz Švedske) in ena v ZPKZ Ig iz Venezuele.

V letu 2008 so bili v tujino premeščeni trije obsojenci. Eden iz oddelka Murska Sobota na Švedsko, dva iz zavoda Dob v Makedonijo in Slovaško.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Tabela 15: Gibanje števila mladoletnikov po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1. 2008	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2008	povprečno število
Celje	3	5	8	0	5	0	3	3,37
Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	21	14	35	4	12	4	23	23,2
SKUPAJ	24	19	43	4	17	4	26	26,57

V letu 2008 je bilo na prestajanju mladoletniškega zapora in vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom skupaj 43 mladoletnikov. V tem letu v zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Med mladoletniki v Radečah je bila ena mladoletnica. Na zadnji dan v letu je bilo v zavodih skupaj 26 mladoletnikov.

Število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom 2007 povečalo za enega, na zadnji dan v letu pa sta bila dva več kot v letu poprej. Povprečno število mladoletnikov v prevzgojnem domu se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 1,8.

Število mladoletnih obsojencev in obsojenk je v primerjavi z letom 2007 ostalo enako.

2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom

Tabela 16: Struktura mladoletnih oseb po vrsti priliva, spolu in zavodih v letu 2008

Priliv mladoletnikov			Celje	Ig	Radeče			SKUPAJ
			m	ž	m	ž	skupaj	
na novo sprejeti	skupaj		5	0	14	0	14	19
	s prostosti	prišli sami	3	0	1	0	1	4
		privedeni	0	0	9	0	9	9
	iz pripora		1	0	2	0	2	3
	iz ZPKZ ali PD		1	0	2	0	2	3
premeščeni iz drugih zavodov	iz Slovenije		0	0	0	0	0	0
	iz drugih držav		0	0	0	0	0	0
vrnjeni z bega			0	0	2	1	3	3
drugo			0	0	1	0	1	1
SKUPAJ			5	0	17	1	18	23

V letu 2008 je bilo v zavode na novo sprejetih 19 mladoletnikov, kar je za sedem več kot v letu poprej. Z bega so se med letom vrnil trije mladoletniki (vsi iz prevzgojnega doma). Dva sta nastopila kazni oz. ukrep iz pripora, devet pa je bilo privedenih s prostosti.

2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov

Tabela 17: Struktura mladoletnikov po starosti in zavodih v letu 2008

Starost	na dan 1.1.2008				na novo sprejeti				SKUPAJ
	Celje	Ig	Radeče	skupaj	Celje	Ig	Radeče	skupaj	
14 do 16 let	0	0	0	0	0	0	1	1	1
nad 16 do 18 let	0	0	7	7	2	0	6	8	15
nad 18 do 23 let	3	0	14	17	3	0	7	10	27
SKUPAJ	3	0	21	24	5	0	14	19	43

V letu 2008 je 63 % mladoletnikov starih od 18 do 23 let. Eden je bil mlajši od 16 let.

2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj

Tabela 18: Kazniva dejanja mladoletnikov po posameznih poglavjih kazenskega zakonika v letu 2008

Kazniva dejanja zoper...	1.1.2008	na novo sprejeti	skupaj v letu
življenje in telo	2	1	3
človekove pravice in svoboščine	1	2	3
spolno nedotakljivost	2	1	3
človekovo zdravje	2	3	5
premoženje	14	10	24
javni red in mir	3	2	5
SKUPAJ	24	19	43

Več kot polovica mladoletnikov je storilcev kaznivega dejanja zoper premoženje.

2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni

V letu 2008 je prestajalo kazen mladoletniškega zapora 8 mladoletnikov.

Na dan 1. 1. 2008 je bil v zavodu Celje en mladoletnik na prestajanju kazni desetih let. Vsi ostali so prestajali kazni v dolžini do pet let.

Tabela 19: Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni v letu 2008

Dolžina kazni	1.1.2008	na novo sprejeti	skupaj
do 1 leta	0	3	3
od 1 vključno do 2 leti	1	1	2
od 2 vključno do 3 let	1	0	1
od vključno 3 do 4 leta	0	1	1
od 4 do 5 let	0	0	0
točno 5 let	0	0	0
od 6 do 10 let	0	0	0
10 let	1	0	1
SKUPAJ	3	5	8

2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma

Tabela 20: Struktura mladoletnih oseb po vrsti odliva, spolu in zavodih v letu 2008

Odliv mladoletnikov		Celje		Radeče			skupaj
		m	ž	m	ž	skupaj	
odpuščeni	skupaj	5	0	12	0	12	17
	kazen/ukrep prestali v celoti	1	0	5	0	5	6
	pogojno	2	0	1	0	1	3
	predčasno	2	0	0	0	0	2
	nadomestni ukrep	0	0	3	0	3	3
	drugo	0	0	3	0	3	3
premeščeni	v drug zavod v Sloveniji	0	0	0	0	0	0
	v drugo državo	0	0	0	0	0	0
beg		0	0	4	0	4	4
umrli		0	0	0	0	0	0
drugo		0	0	0	0	0	0
SKUPAJ		5	0	16	0	16	21

V letu 2008 je bilo odpuščenih 17 mladoletnikov, pet s prestajanja kazni mladoletniškega zapora in 12 s prestajanja vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. Dva mladoletna obsojenca sta bila pogojno odpuščena, dva predčasno in eden je ukrep prestal v celoti.

Tabela 21: Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov iz prevzgojnega doma v letu 2008

Dolžina prestanega ukrepa	število ml, ki so ukrep prestali v celoti
6 mesecev do 1 leta	3
1 do 2 leti	1
2 do 3 leta	3
3 leta	5
SKUPAJ	12

Med mladoletniki, odpuščenimi iz prevzgojnega doma, je eden nastopil prestajanje kazni zapora, dvema pa je bil izrečen ponovni izrek vzgojnega ukrepa. Eden je bil pogojno odpuščen, za tri je bil izrečen nadomestni ukrep in pet je ukrep prestalo v celoti.

2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU

Tabela 22: Gibanje števila uklonilno zaprtih po spolu in po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1.2008	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2008	povprečno število
MOŠKI								
Celje	1	145	146	11	156	0	1	4,5
Koper	1	16	17	7	24	0	0	0,9
N. Gorica	10	92	102	0	102	0	0	2,39
Ljubljana	5	62	67	14	60	20	1	1,11
N. mesto	4	226	230	2	228	3	1	3,98
OO Ig	0	193	193	24	175	42	0	1,57
Maribor	10	103	113	6	86	33	0	3,04
M. Sobota	4	104	108	0	90	16	2	5,43
OO Rogoza	0	78	78	35	105	5	3	2,5
Skupaj	35	1019	1054	99	1026	119	8	25,42
ŽENSKE								
Ig	2	42	44	1	44	1	0	0,77
Celje	0	1	1	0	1	0	0	0,01
Koper	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	8	8	0	8	0	0	0,24
Skupaj	2	51	53	1	53	1	0	1,02
SKUPAJ	37	1070	1107	100	1079	120	8	26,44

V letu 2008 je bilo v slovenskih zavodih 1.107 uklonilno zaprtih oseb, med njimi 53 žensk. Število zaradi prekrškov zaprtih oseb se je v primerjavi z letom 2007 zmanjšalo za 2,7 %.

Grafikon 10: Primerjava števila zaradi prekrškov zaprtih oseb v letih 2004–2008

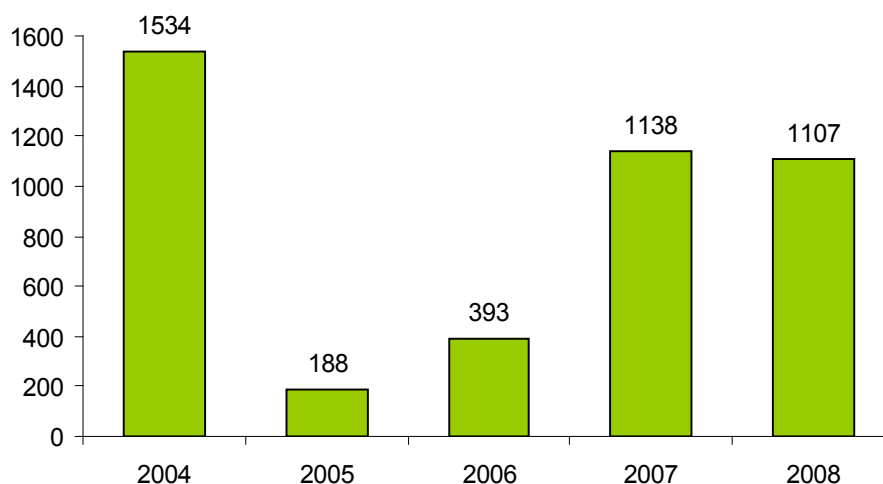

Tabela 23: Struktura uklonilno zaprtih glede na nastop in odpust v letu 2008

Uklonilno zaprti				moški	ženske	skupaj
številčno stanje na dan 1.1.2008				35	2	37
CELOTEN PRILIV	NASTOP	s prostosti	prišli sami	119	0	119
			privedeni	894	51	945
		ostalo	6	0	6	
	skupaj na novo sprejeti			1019	51	1070
	DRUGA POVEČANJA	premistitev		75	0	75
ostalo		24	1	25		
skupaj druga povečanja			99	1	100	
SKUPAJ CELOTEN PRILIV				1118	52	1170
CELOTNO ZMANJŠANJE	ODPUST	prestali v celoti		255	9	264
		plačali globo		542	37	579
		umrli		1	0	1
		ostalo		228	7	235
	skupaj odpuščeni			1026	53	1079
	DRUGA ZMANJŠANJA	premistitev		79	0	79
		beg		28	1	29
		ostalo		12	0	12
skupaj druga zmanjšanja			119	1	120	
SKUPAJ CELOTNO ZMANJŠANJE				1145	54	1199
številčno stanje 31.12.2008				8	0	8

Med osebami, ki so nastopile uklonilni zapor je bila večina privedenih (88,3 %). Med odpuščenimi jih je več kot polovica plačala globo (53,7 %). Četrtnina (24,5 %) jih je prestalo uklonilni zapor v celoti (en mesec). Zanje lahko sklepamo, da za plačilo globe niso imeli sredstev, saj so kljub prestanemu uklonilnemu zaporu globo še vedno dolžni plačati. Delež teh, ki so prestali uklonilni zapor v celoti se je v primerjavi z letom 2007 zmanjšal iz 38,2 % na 24,5 %.

Grafikon 11: Primerjava deležev uklonilno zaprtih po vrsti sankcije v letih 2006 - 2008

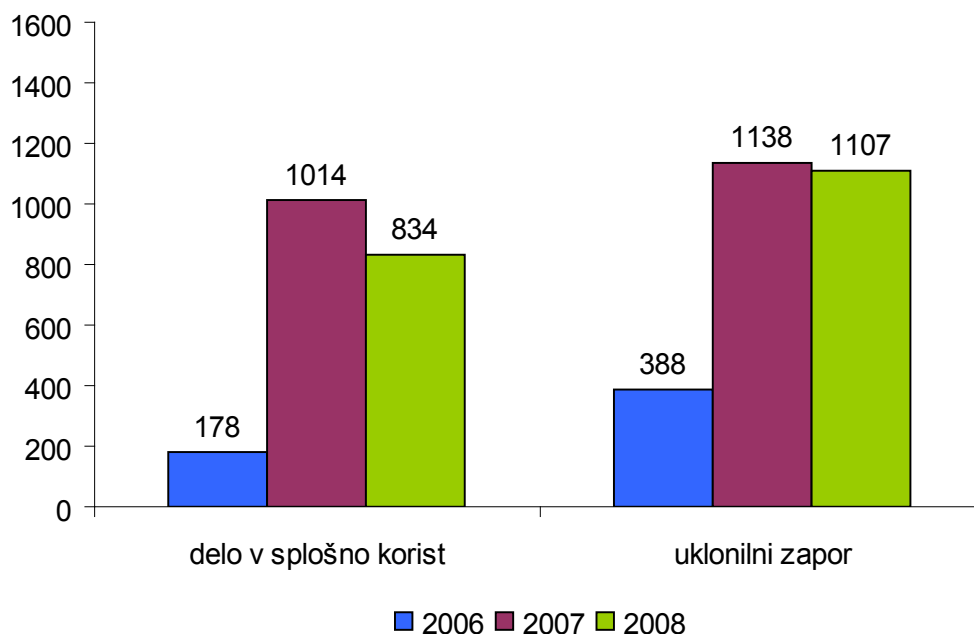

Tabela 24: Struktura uklonilno zaprtih po starosti in spolu v letu 2008

Starost	na dan 1.1.2008			na novo sprejeti			skupaj
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj	
več kot 18 do 23 let	0	0	0	89	3	92	92
več kot 23 do 27 let	3	0	3	177	10	187	190
več kot 27 do 39 let	10	0	10	317	7	324	334
več kot 39 do 49 let	11	0	11	247	18	265	276
več kot 49 do 59 let	9	2	11	134	10	144	155
več kot 59 do 69 let	2	0	2	49	3	52	54
več kot 69 let	0	0	0	6	0	6	6
SKUPAJ	35	2	37	1019	51	1070	1107

2. 6. PRIPORNIKI

2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V letu 2008 je bilo v zavodih 1.228 priprtih oseb, kar je za 32 pripornikov manj kot v letu 2007. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšalo za 33,37 osebe. Število priprtih žensk se je v primerjavi z letom prej povečalo za 16.

Na dan 1. 1. 2008 je bilo v zavodih za 23 pripornikov manj kot v letu poprej, na dan 31. 12. 2008 pa za 11 več.

Tabela 25: Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1. 2008	na novo sprejeti	skupaj	priliv	odpuščeni	odliv	31.12. 2008	povprečno število
Ig	7	49	56	0	34	1	21	11,41
Celje	47	92	139	7	75	16	55	47,81
Koper	31	94	125	24	114	1	34	35,33
N. Gorica	12	29	41	2	26	6	11	10,53
Ljubljana	138	358	496	4	351	27	122	135,2
N. mesto	18	122	140	0	98	20	22	18,41
Maribor	53	135	188	19	159	5	43	35,53
M. Sobota	8	35	43	15	35	4	19	14,72
SKUPAJ	314	914	1228	71	892	80	327	308,94

V letu 2008 je bilo sprejetih 914 pripornikov, med njimi 58 žensk. Skupno je bilo v letu 2008 priprtih 1.228 oseb. Odpuščenih je bilo 892 pripornikov, med njimi 46 žensk.

Tabela 26: Struktura pridržanih oseb po zavodih v letu 2008

Zavod	pridržani	odpuščeni na prostost	odrejen pripor
Ig	4	0	4
Celje	113	36	77
Koper	9	9	0
N. Gorica	0	0	0
Ljubljana	5	2	3
N. mesto	32	3	29
Maribor	32	21	11
M. Sobota	2	1	1
SKUPAJ	197	72	125

V zavodih je bilo v letu 2008 197 oseb, pridržanih po sklepu preiskovalnega sodnika. Za 64 % pridržanih oseb je bil odrejen pripor, medtem ko so bili ostali izpuščeni na prostost.

Tabela 27: Priliv in odliv iz pripora v letu 2008

Priporniki		moški	ženske	skupaj	
stanje 1. 1. 2008		300	14	314	
PRILIV	sprejeti	856	58	914	
	vrnjeni z bega	2	0	2	
	premeščeni iz drugega zavoda	59	4	63	
	drugo	6	0	6	
SKUPAJ		923	62	985	
ODLIV	odpuščeni na prostost	450	31	481	
	premeščeni v hišni pripor	42	0	42	
	nastopili kazen	pred pravnooč.	119	5	124
		po pravnooč. v ZPKZ	184	10	194
		ukrep v prevzg. domu	2	0	2
		drugo	4	0	4
	premeščeni v drug zavod	61	3	64	
	beg	2	0	2	
	umrli	1	0	1	
	drugo	57	1	58	
SKUPAJ	922	50	972		
stanje 31. 12. 2008		301	26	327	

V letu 2008 je bilo na prostost odpuščenih 481 pripornikov, 318 jih je nastopilo kazen, 42 jih je šlo v hišni pripor, dva pa sta bila napotena na prestajanje vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom. En pripornik je umrl, pobegnila sta dva.

2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

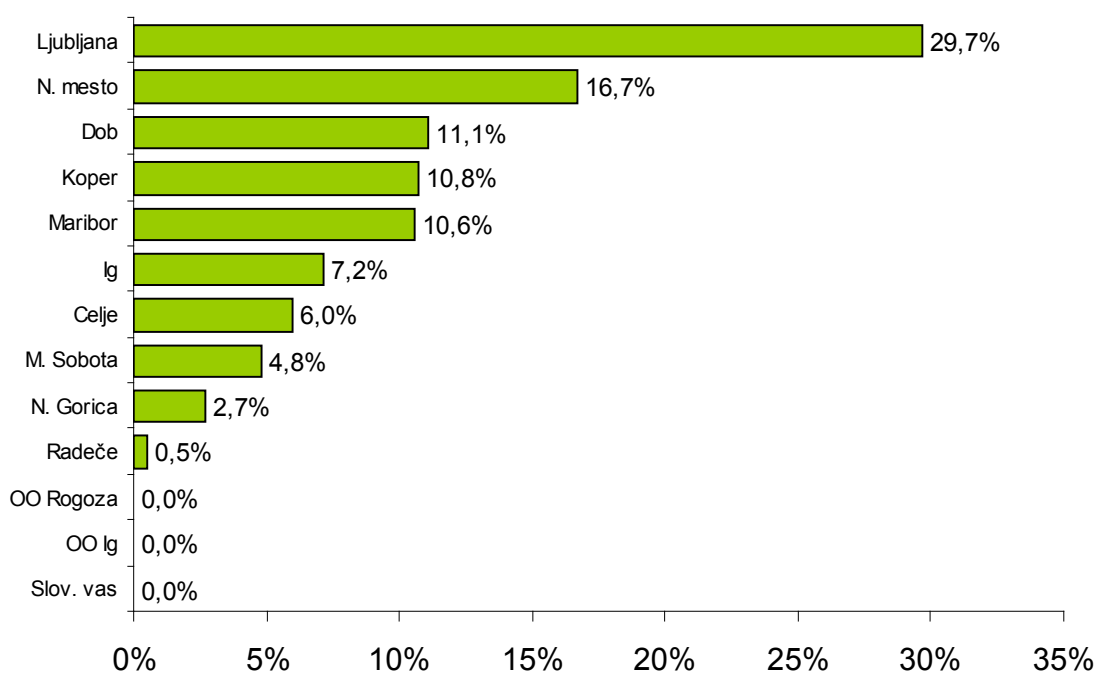
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Tabela 28: Število tujcev med zaprtimi osebami po zavodih v letu 2008

Zavod	obsojenci, mladoletniki	uklonilno zaprti	priporniki	skupaj
Dob	65	0	0	65
Slov. vas	0	0	0	0
Ig	9	1	32	42
Celje	12	0	23	35
Koper	19	0	44	63
N. Gorica	1	6	9	16
Ljubljana	60	4	110	174
N. mesto	9	3	86	98
OO Ig	0	0	0	0
Maribor	17	0	45	62
M. Sobota	4	0	24	28
OO Rogoza	0	0	0	0
Radeče	3	0	0	3
SKUPAJ	199	14	373	586

V letu 2008 je bilo med zaprtimi osebami 586 tujcev, kar je 12,3 % zaprtih oseb – brez pridržanih oseb (glej Grafikon 13). Med njimi je bilo skoraj dve tretjini pripornikov (63,7 %). Največ tujcev (33,5 %) je bilo v zavodu Ljubljana z oddelki, veliko jih je bilo tudi v zavodu Kopru in Mariboru. V primerjavi z letom poprej se je število tujcev povečalo za 46.

Grafikon 12: Delež tujcev med zaprtimi v posameznih zavodih v letu 2008

Grafikon 13: Delež tujcev med zaprtimi osebami v letih 2000–2008

2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci

Med obsojenci in mladoletniki v letu 2008 je bilo 9,9 % tujcev. Tako kot v preteklih letih je bilo največ tujcev v zavodih Dob in Ljubljana. Skupno število tujcev je bilo v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 večje za 12. Stranska kazen izгона tujca iz države je bila izrečena skoraj polovici (48,2 %) tujcev (glej tudi tabelo št. 14).

Tabela 29: Število tujcev med obsojenci, obsojenkami in mladoletniki po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1.2008	na novo sprejeti	skupaj v letu	31.12.2008	izrečen izgon
Dob	44	21	65	44	37
Slov. vas	0	0	0	1	0
Ig	1	8	9	4	6
Celje	8	4	12	5	5
Koper	2	17	19	6	5
N. Gorica	0	1	1	0	0
Ljubljana	18	42	60	13	25
N. mesto	1	8	9	0	6
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	6	11	17	3	8
M. Sobota	1	3	4	0	4
OO Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	2	1	3	2	0
SKUPAJ	83	116	199	78	96

Tabela 30: Struktura tujcev med obojenci in mladoletniki po spolu in po posameznih državah v letu 2008

Država	1.1.2008				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml.	skupaj	moški	ženske	ml.	skupaj	
Albanija	2	0	0	2	1	0	0	1	3
Avstrija	2	0	0	2	0	0	0	0	2
Belgija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
BiH	26	0	1	27	14	0	0	14	41
Bolgarija	0	0	0	0	5	1	0	6	6
Češka	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Črna gora	2	0	0	2	4	0	0	4	6
Hrvaška	13	0	1	14	13	1	1	15	29
Italija	1	0	0	1	7	0	0	7	8
Jugoslavija	2	0	0	2	9	0	0	9	11
Litva	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Madžarska	2	0	0	2	3	0	0	3	5
Makedonija	5	0	0	5	3	0	0	3	8
Nemčija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Nizozemska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Poljska	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Romunija	8	1	0	9	26	5	0	31	40
Rusija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Slovaška	1	0	0	1	2	0	0	2	3
Srbija	9	0	0	9	5	1	0	6	15
Švedska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Turčija	2	0	0	2	1	0	0	1	3
Velika Britanija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
neurejeno	2	0	0	2	8	0	0	8	10
SKUPAJ	80	1	2	83	107	8	1	116	199

Skoraj dve tretjini (59,2 %) tujcev je državljanov držav nekdanjih jugoslovanskih republik, deset tujcev je bilo brez državljanstva.

2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi

Tabela 31: Število tujcev med uklonilno zaprtimi po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1.2008	na novo sprejeti	skupaj	31.12.2008
Ig	0	1	1	0
Celje	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0
N. Gorica	0	6	6	0
Ljubljana	0	4	4	0
N. mesto	0	3	3	0
Maribor	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0
SKUPAJ	0	14	14	0

Število uklonilno zaprtih tujcev je glede na spremenjeno zakonodajo in strukturo teh zaprtih oseb (storilci prekrškov, ki niso plačali globe) majhno. Delež tujcev med vsemi uklonilno zaprtimi v letu 2008 je tako znašal 1,3 %.

Na dan 1.1.2008 v zavodih ni bilo nobenega uklonilno zaprtega tujca.

Tabela 32: Število tujcev med ukлонilno zaprtimi po državljanstvu in spolu v letu 2008

država	na novo sprejeti		
	moški	ženske	skupaj
BiH	4	0	4
Hrvaška	1	0	1
Italija	3	0	3
Makedonija	1	0	1
Srbija	1	1	2
neurejeno	3	0	3
SKUPAJ	13	1	14

2. 7. 4. Tujci v priporu

Tabela 33: Število priprtih tujcev po zavodih v letu 2008

Zavod	1.1.2008	na novo sprejeti	skupaj v letu	31.12.2008
Ig	6	26	32	12
Celje	5	18	23	9
Koper	4	40	44	10
N. Gorica	1	8	9	1
Ljubljana	34	76	110	20
N. mesto	5	81	86	9
Maribor	10	35	45	9
M. Sobota	2	22	24	7
SKUPAJ	67	306	373	77

V letu 2008 je bilo v Sloveniji med priporniki 30,4 % tujcev. Število tujcev med priporniki se je v primerjavi z letom 2007 povečalo za 39.

Tabela 34: Struktura priprtih tujcev po državljanstvu in spolu v letu 2008

država	1. 1. 2008				na novo sprejeti				skupaj
	moški	ženske	ml	skupaj	moški	ženske	ml	skupaj	
Albanija	0	0	0	0	6	1	0	7	7
Avstrija	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Belgija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
BiH	6	0	0	6	40	1	0	41	47
Bolgarija	6	1	0	7	14	0	0	14	21
Bolivija	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Češka	0	0	0	0	2	0	0	2	2
Črna gora	0	0	0	0	5	0	0	5	5
Finska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Francija	0	0	0	0	5	0	0	5	5
Gana	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Gruzija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Hrvaška	8	0	0	8	46	5	0	51	59
Iran	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Italija	1	1	0	2	20	1	0	21	23
Izrael	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Jugoslavija	1	0	0	1	10	0	0	10	11
Kitajska	0	0	0	0	1	1	0	2	2
Kosovo	0	0	0	0	10	0	0	10	10
Kuba	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Litva	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Madžarska	1	0	0	1	9	5	0	14	15
Makedonija	2	1	0	3	8	0	0	8	11
Moldavija	0	0	0	0	3	3	0	6	6
Nemčija	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Nizozemska	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Pakistan	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Palestina	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Poljska	0	0	0	0	3	0	0	3	3
Romunija	19	3	0	22	38	10	0	48	70
Rusija	0	1	0	1	2	0	0	2	3
Senegal	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Slovaška	2	0	0	2	2	1	0	3	5
Srbija	7	0	0	7	22	3	0	25	32
Srbija in Črna Gora	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Švedska	1	0	0	1	0	0	0	0	1
Turčija	1	0	0	1	3	1	0	4	5
Ukrajina	1	0	0	1	3	2	0	5	6
Velika Britanija	0	0	0	0	2	0	0	2	2
ZDA	0	0	0	0	1	0	0	1	1
neurejeno	0	0	0	0	5	0	0	5	5
SKUPAJ	60	7	0	67	271	34	1	306	373

49,3 % vseh tujcev v priporu je bilo iz držav nekdanjih jugoslovanskih republik.

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na socioterapevtski usmeritvi, skupinskih in individualnih metodah dela z elementi terapevtske skupnosti in usmerjenosti v sodelovanje z zunanjim okoljem v najširšem smislu. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, in sicer socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi in zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se v letu 2008 dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi na aktivih posameznih strokovnih področjih (pedagoški vodje, pedagogi, socialni delavci, terapevti za odvisnosti, zdravstveni delavci in psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe pri generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj pa je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov in uklonilno zaprtih je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere. Osebni načrt, tudi njegove dopolnitve ali spremembe, se je zaprtim osebam ponudil v soglasje.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili namestitev v oddelek (režim), vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali pa so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih terapevtskih skupin in velikih terapevtskih skupin (sestanki terapevtskih skupnosti).

V vseh zavodih in oddelkih so obravnave v obliki malih terapevtskih skupin potekale redno, to je enkrat tedensko. Vodili so jih strokovni delavci, po poklicu pedagogi, socialni delavci in psihologi z znanji s področja skupinske dinamike, uporabljali pa so tudi elemente realitetne terapije, transakcijske analize, družinske terapije, likovne terapije itd. Male terapevtske skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, povratništvo, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih terapevtskih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine.

Sestanki velikih terapevtskih skupin so se odvijali enkrat tedensko do enkrat mesečno. Vodili so jih direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestanka terapevtske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

V zavodih so potekale različne športno-rekreativne dejavnosti, politehnične dejavnosti, kulturne dejavnosti, delovne akcije ipd. V prevzgojnem domu so bili za mladoletnike organizirani tudi izleti, ekskurzije in taborništvo.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje uveljavljenih strokovnih metod dela, posebno pozornost pa smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnave odvisnih od drog in alkohola, preprečevanja samomorov in samopoškodb, obravnave storilcev spolnih deliktov in zdravstvenemu varstvu zaprtih oseb.

Veliko pozornosti smo namenili tudi iskanju novih možnosti za specifične programe dela z zaprtimi in za obstoječo socioterapevtsko usmeritev, predvsem zaradi nenehnega večanja števila zaprtih oseb in pomanjkanja strokovnih delavcev v zavodih. Strokovni delavci oddelka za vzgojo pri generalnem uradu so izvedli več sestankov s strokovnimi skupinami v zavodih.

Izvedli smo strokovni posvet z naslovom »Pomen dela za izvrševanje kazenskih sankcij«. Posveta se je udeležilo 130 delavcev, in sicer direktorji zaporov, direktorji gospodarskih enot, vodje oddelkov, vodje vzgojnih služb, poveljniki, delovni inštruktorji, delavci oddelkov za varnost, delavci vzgojnih služb (pedagogi, psihologi in socialni delavci) ter delavci generalnega urada. Odločitev za izvedbo posveta je v bistvu realizacija že pred leti sprejete odločitve, da je nujno potrebno, glede na aktualnost problematike na področju zaposlovanja in zagotavljanja dela zaprtim osebam, organizirati posvet na to temo in tako tudi omogočiti udeležbo še posebej inštruktorjem, ki so neposredno vpeti v proces dela in ki so že leta in leta v primerjavi z ostalimi zaposlenimi manj vključeni v razna izobraževanja ali posvete.

Moderatorji, ki so aktivno sodelovali na posvetu so skupaj z sodelavci iz GU na podlagi zapisov in ugotovitev delovnih skupin pripravili tudi zaključke in ugotovitve posveta. Med pomembnimi zaključki je prav gotovo enotna ugotovitev, da bi bilo nujno, da so JGZ-ji organizacijsko sestavni del zavodov in ne samostojni tako, kot so sedaj. Prav tako je med ostalim pomembna ugotovitev, da je potrebno poleg JGZ-jev zagotoviti tudi terapevtske delavnice, režijske obrate, delovno terapijo, delavnice in delo za varnostno problematične. Delo je izredno pomemben del aktivnosti zaprtih tako iz vidika realizacije, graditve samopodobe, kot tudi varnostnega vidika. Pomembna je tudi izenačitev dela in izobraževanja.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo predvsem po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem in mladoletnikom spreminja glede na njihovo uresničevanje individualnega programa in varnostni vidik.

Od 978 obsojencev in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2008, jih je 67,3 % prestajalo kazen v zaprtem režimu, 22,5 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 10,1 % v odprti režim.

Tabela 35: Razporeditev obsojencev in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2008

Zavod	odprti	polodprti	zaprti	skupaj
OBSOJENCI				
Dob	0	0	430	430
Slov. vas	14	34	0	48
Celje	6	14	18	38
Koper	8	30	30	68
N. Gorica	1	7	2	10
Ljubljana	0	15	89	104
N. mesto	4	2	6	12
OO Ig	17	0	0	17
Maribor	0	71	55	126
M. Sobota	4	11	7	22
OO Rogoza	37	0	0	37
skupaj	91	184	637	912
OBSOJENKE				
Ig	7	16	18	41
Maribor	0	1	0	1
skupaj	7	17	18	42
MLADOLETNIKI				
Celje	0	1	2	3
Radeče	1	18	2	21
skupaj	1	19	4	24
SKUPAJ	99	220	659	978

V prostore s strožjim režimom (6. člen pravilnika o izvrševanju kazni zapora – PIKZ) je bilo v letu 2008 nameščenih 129 obsojencev oz. 6,4 %. Obsojenci so bili v prostore s strožjim režimom nameščeni zato, ker so s svojim vedenjem hudo motili druge (86), druge ogrožali (18), se čutili grožene (12) ali so bili izrazito begosumni (13).

Tabela 36: Razporeditev obsojencev v prostore s strožjim režimom (6. člen PIKZ) po zavodih v letu 2008

Zavod	begosumnost	motenje drugih	ogroženost	skupaj
Dob	8	64	13	85
Maribor	2	2	9	13
Ljubljana	0	7	4	11
Celje	1	7	0	8
Koper	0	4	4	8
Ig	0	2	0	2
N. Gorica	2	0	0	2
SKUPAJ	13	86	30	129

195. člen zakona določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2008 je bilo 12 mladoletnikov začasno nameščenih v posebno vzgojno skupino.

3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist

Po določbah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij so delo v splošno korist opravljale osebe kaznovane z uklonilnim zaporom, katerim je sodišče nadomestilo plačilo globe ali prestajanje kazni. V praksi se je na prvem mestu postavljala vloga centra za socialno delo, zavodi smo se vključevali v povezavi s sklepanjem in

realizacijo pogodb o povračilu stroškov v zvezi z opravljanjem dela v splošno korist. V letu 2008 smo delo v splošno korist izvrševali do 1.11.2008, ko je stopila v veljavo novela Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in pripravo, vodenje in nadzorovanje nad izvrševanjem dela v splošno korist prenesla na center za socialno delo v sodelovanju z območnimi zavodi, pristojnimi za zaposlovanje.

V letu 2008 sta bila na nadomestno kazen dela v splošno korist napotena dva obsojenca in sicer v zavodu Rogoza. Podatkov o prestani kazni ne beležimo.

Še vedno je bil beležen porast pri napotitvah storilcev prekrškov na delo v splošno korist. Na to delo je bilo napotenih 1314 storilcev prekrškov. Dela ni nastopilo 442 ali 33,6 % oseb, uspešno pa ga je opravilo 910 ali 69,2 % oseb.

Vikend kazen je prestajalo pet obsojencev. Večina je bila redno zaposlena in zaradi prestajanja kazni ni prekinila delovnega razmerja. Eden pa je bil študent, ki je med tednom obiskoval predavanja.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni temeljnega znanja in usposobljenosti zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2008 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe.

Izobrazbena struktura

Tabela 37: Šolska in poklicna izobrazba obsojencev in mladoletnikov na dan 1. 1. 2008 in na novo sprejetih

Šolska izobrazba	na dan 1. 1. 2008				na novo sprejeti				Skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	6	2	0	8	10	6	1	17	25
nedokončana OŠ	99	3	9	111	121	4	6	131	242
OŠ	273	2	3	278	264	5	8	277	555
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	66	17	12	95	102	18	4	124	219
nižja poklicna šola	63	3	0	66	89	4	0	93	159
srednja poklicna šola	261	4	0	265	285	8	0	293	558
srednja strok. šola ali gimnazija	117	6	0	123	110	9	0	119	242
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	5	3	0	8	2	1	0	3	11
višja šola	12	1	0	13	6	0	0	6	19
visoka šola oz. fakulteta	10	1	0	11	6	1	0	7	18
SKUPAJ	912	42	24	978	995	56	19	1070	2048

Od skupno 2.048 obsojencev in mladoletnikov v letu 2008 jih je imelo 717 (35 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 555 (27 %) osnovno šolo, 242 (11,8 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 37 (1,8%) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto.

Med vsemi obsojenci oz. mladoletniki je bilo 219 (10,6 %) takih, ki so imeli nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo, ter 11 (0,53 %) takih, ki so imeli nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto.

267 (13 %) obsojencev oz. mladoletnikov je bilo brez šolske izobrazbe, med njimi 25 brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni, dokazilo o izobrazbi so predložili le vključeni v izobraževanje.

Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2008 vključevali obsojenci in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mladino.

Tabela 38: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v letu 2008

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	15	0	6	21	1	0	0	2	0	0	12	0	6
osnovna šola	78	0	6	84	27	0	0	5	0	0	46	0	6
nižja poklicna šola	10	0	12	22	3	0	3	0	0	0	7	0	9
srednja poklicna šola	141	3	10	153	16	0	0	20	0	1	95	3	9
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	7	0	4	11	0	0	1	7	0	3	0	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	32	4	1	36	7	0	0	2	0	0	23	4	1
višja šola	6	0	0	6	1	0	0	2	0	0	3	0	0
visoka šola oz. fakulteta	6	3	0	9	2	0	0	0	0	0	4	3	0
SKUPAJ	295	10	39	341	57	0	4	38	0	4	190	10	31

V letu 2008 je bilo v izobraževanje vključenih 14,5 % obsojencev in 90,7 % mladoletnikov. 57 obsojencev in 4 mladoletniki so izobraževanje predčasno prekinili. Nimamo podatka o tem ali zaradi izteka kazni in ali so s šolanjem nadaljevali. Najpogostejši razlogi za prekinitvev so bili pomanjkanje motivacije, predvsem zaradi težav z odvisnostjo in specifičnih učnih težav.

Največ zaprtih oseb je obiskovalo program srednje poklicne oz. osnovne šole.

Tabela 39: Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2008

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	15	0	6	21	0	0	0	0
osnovna šola	68	0	6	74	10	0	0	10
nižja poklic. šola	3	0	11	14	7	0	1	8
sred. poklic. šola	120	0	8	128	21	3	2	26
poklic. tečaj, mojstr., del. izpit	0	0	4	4	7	0	0	7
srednja strok. šola, gimnazija	23	0	0	23	9	4	1	14
višja šola	0	0	0	0	4	0	0	4
visoka šola oz. fakulteta	1	0	0	1	5	3	0	8
SKUPAJ	230	0	35	267	63	10	4	77

a) Oblike izobraževanj v zavodih

78,3 % vključenih v izobraževanje v letu 2008 je obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. V letu 2008 so zaprti obiskovali programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (140) in Koper (18), v oddelkih Novo mesto (19) in Slovenska vas (35) ter v Prevezgojnim domu Radeče (35).

V zavodu Dob so obsojenci obiskovali program opismenjevanja (3), osnovno šolo (28), programe srednjega poklicnega izobraževanja – kuhar, natarar (97) ter program srednje strokovne šole – gostinsko-turistični tehnik (10).

V zavodu Koper so obsojenci obiskovali program osnovne šole (5), nižje poklicne šole (3) in srednje poklicne šole (5).

V Prevzgojnem domu Radeče se je 35 mladoletnikov vključevalo v programe opismenjevanja, osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, programe nižjega poklicnega izobraževanja – obdelovalec lesa, obdelovalec kovin, pomočnik elektrikarja, ličar, pomočnik peka in slaščičarja, – ter srednjega poklicnega izobraževanja – kuhar, mizar, trgovec, ličar in zidar. Mladoletnikom so omogočili tudi Nacionalno poklicno kvalifikacijo – varilec ter izvajalec zidanja in ometavanja.

V oddelku Novo mesto so zaprti obiskovali program osnovne šole (19).

V polodprtem in odprtem oddelku Slovenska vas so obsojenci obiskovali osnovno šolo (8), srednje poklicne šole (18), srednje strokovne šole ali gimnazije (8) ter visoko šolo oziroma fakulteto (1).

Poleg verificiranega izobraževanja je bilo v zavodih mogoče pridobivati tudi funkcionalna znanja. V zavodu Dob je potekalo izobraževanje v programu Most do izobrazbe, izvajalec je bil Cene Štupar z zunanjimi izvajalci. Program se je pričel v decembru 2008 in se bo predvidoma končal aprila 2009, udeležuje se ga 16 obsojencev in 1 obsojenec iz OO Slovenska vas. Prav tako je bil organiziran tečaj angleškega jezika. Vodil ga je zunanji izvajalec, udeležilo se je 13 obsojencev, eden iz OO Slovenska vas. V okviru samopomoči je bil organiziran tečaj računalništva, ki ga je izvajal obsojenec pod mentorstvom zaposlenih. Tečaja se je udeležilo 30 obsojencev ter 10 obsojencev iz OO Slovenska vas. V zavodu Koper so zaključili študijski krožek italijanskega jezika (6 udeležencev), tečajna oblika v trajanju 20 ur, vodila pa ga je zunanja izvajalka. Od septembra 2008 je bila vzpostavljena točka vseživljenjskega učenja (TVU) preko Ljudske univerze Koper za izobraževanje na področju računalništva in jezikov, udeležilo se je 10 obsojencev. V oddelku zavoda Nova Gorica je potekal program : Vsi drugačni – vsi enakopravni, izvajalec je bil Ljudska univerza v Novi Gorici. Program je obsegal 20 ur, udeleževalo se ga je 12 obsojencev. V oddelku zavoda Novo mesto je potekal izobraževalni program »Most do izobrazbe«, ki ga je izvajal Razvojno izobraževalni center Novo mesto.

b) Oblike izobraževanj izven zavodov

Največ obsojencev, ki so se izobraževali v formalnih programih zunaj zavodov, je obiskovalo srednje poklicne šole in srednje strokovne šole (40), 8 jih je obiskovalo visoko šolo oz. fakulteto (Fakulteta za varnostne vede, Fakulteta za organizacijske vede, Evropska pravna fakulteta Visoka ekonomska šola, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Fakulteta za družbene vede, Fakulteta za elektroniko, Pravna fakulteta, Fakulteta za računalništvo), 10 jih je obiskovalo osnovno šolo, 7 jih je obiskovalo poklicni tečaj oz. mojstrski oz. delovodski izpit, 8 jih je obiskovalo nižjo poklicno šolo, štirje višjo šolo.

V zunanjih izobraževalnih institucijah se je izobraževalo največ obsojencev in mladoletnikov iz zavoda Celje (25). V tem zavodu izjemno veliko pozornosti namenjajo motivaciji za vključitev in vztrajanje v učnem procesu – študijski dopusti, skrajšan delovni čas, status učenca, učna pomoč, izposoja učbenikov, finančna pomoč.

Zunaj zavoda so se izobraževali tudi obsojenci iz vseh ostalih zavodov. Udeleževali so se tudi najrazličnejših tečajnih oblik – TGM, varno delo s traktorjem, voznik motornih vozil, ruski in kitajski jezik, italijanski jezik, računalništvo.

Financiranje izobraževanja

Tri četrtine obsojencev in mladoletnikov (80 %), ki so se izobraževali v letu 2008, je imelo izobraževalne programe plačane, bodisi iz državnega proračuna ali sredstev EU. Brezplačno šolanje je bilo tako omogočeno vsem, ki so se vključili v osnovnošolsko izobraževanje, v programe rednega izobraževanja, v programe srednjega poklicnega izobraževanja na Dobu (za programe gostinec, natakhar in gostinsko-turistični tehnik so plačali le simbolično vpisnino) in v študijske krožke. Zavod Celje je petim osebam v celoti plačal stroške šolnine. Za mladoletnike v prevzgojnem domu je bilo izobraževanje v celoti brezplačno in so za udeležbo nagrajeni. Iz sredstev EU je bilo plačano izobraževanje zaprtim osebam, ki so bile vključene v program Most do izobrazbe.

Petina obsojencev (20 %) je izobraževanje plačala sama, oz. so jim ga plačali svojci.

Uspehi

Spodbujanje zaprtih oseb k vključevanju v izobraževalne programe se je tudi v letu 2008 pričelo že ob nastopu kazni. Strokovni delavci so skupaj z zaprto osebo sestavili načrt izobraževanja, spodbujali so jih, da so vztrajali v izobraževalnem procesu, v nekaterih primerih so jim nudili učno pomoč, poseben prostor za učenje, zaposlenim pa so skrajšali oz. prilagodili delovni čas.

Posebna skrb na področju izobraževanja je bila namenjena mladoletnikom. Tako so se vsi mladoletniki v prevzgojnem domu vključevali v neko obliko izobraževanja. Veliko spodbud in pomoči na tem področju so bili deležni tudi mladoletniki in obsojenci v zavodu Celje.

Velik uspeh na področju izobraževanja pomeni povečanje ponudbe brezplačnih programov, ki se izvajajo v zavodih. Mednje sodijo tudi delavnice, ki so jih v zavodu Ljubljana izvajali študentje. Tako program Most do izobrazbe kot študijski krožki, ki smo jih v zavodih začeli izvajati v letu 2005, so se izkazali za zelo ustrezno in potrebno obliko izobraževanja, zato stremimo k nadaljevanju tudi v prihodnje. Velik uspeh pomeni tudi vse večji interes obsojencev za vključitev v izobraževalne programe in tudi dokončanje le teh.

V letu 2007 smo se kot partnerji v projektu vključili v mednarodni projekt MARGINTEG, v katerem sodeluje še 9 partnerjev iz 7 držav. Gre za multilateralni projekt GRUNDTVIG/ Vse življenjski izobraževalni program, ki je finančno podprt s strani EU. Cilj projekta je razviti nov izobraževalni pristop k poklicnemu usposabljanju obsojencev za poklic orodjar in vključuje vpeljavo inovativnih e-učnih gradiv z 2D in 3D simulacijami ter pomoč pri iskanju zaposlitve po prestani kazni. V letu 2008 smo prepoznali in analizirali trenutno stanje, razvijali nove rešitve za izobraževanje, se udeležili dveh delovnih sestankov vseh partnerjev (Nemčija, Estonija) in načrtovali pilotno izvedbo usposabljanja obsojencev, katera bo v letu 2009 potekala v Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper. Za namen usposabljanja obsojencev je v februarju potekalo izobraževanje inštruktorjev na Malti. Projekt se bo zaključil v mesecu oktobru 2009.

3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. Najbolj priljubljene so bile športno-rekreativne dejavnosti in sicer nogomet, košarka, odbojka, tenis, balinanje, namizni tenis, pikado, šah in fitnes, aerobika. V okviru teh dejavnosti so bili organizirani tudi turnirji (med obsojenci in s strokovnimi delavci) in medzavodska srečanja. V zavodu Celje in Ig je organiziran tečaj joge.

Med prostočasnimi dejavnostmi so imele pomembno vlogo ustvarjalne delavnice – slikanje, poslikava stekla, modelarstvo, vezenje, vlivanje mavca, oblikovanje iz gline, pirografiranje, izdelava voščilnic, okraskov, sveč, šivanje gobelinov, kvačkanje, izdelava cvetnih venčkov, mozaikov, nakita, pletenje košar, tkanje, šivanje, aranžiranje, poslikava panjskih končnic, svile, izdelovanje keramike, maket, itn. Izdelke so v nekaterih zavodih uporabili kot domiselna darila za zunanje obiskovalce. V zavodu Dob in Oddelku Rogoza sta bili organizirani velikonočna in novoletna delavnica, v zavodu Celje so se mladoletniki udeleževali filmske delavnice. V prevzgojnem domu je bila izvedena likovno-kreativna delavnica.

V zavodu Dob delujeta pevski zbor in glasbena skupina, obsojenci pa imajo lahko tudi individualne glasbene vaje.

V prevzgojnem domu so se mladoletniki vključevali še v planinski, vrtnarsko-sadjarški, naravoslovni in novinarski krožek, kuharsko ter likovno – kreativno delavnico. Organizirali so tudi več pohodov, izletov, ogledov in poletni tabor. Vsak mladoletnik je bil vključen v vsaj eno aktivnost, saj se tako učijo aktivnega preživljanja prostega časa, hkrati pa se jim na ta način razvija pozitivna samopodoba.

Zavodske knjižnice

V vseh zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, tudi tujejezičnih, ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice. Izposoja so vodili tako strokovni delavci kot zaprte osebe, ki so pomagale tudi pri vpisovanju in urejanju knjižnih enot. Največja težava zavodskih knjižnic je pomanjkanje novejših knjižnih enot.

Zavodski časopisi

V zavodu Dob je enkrat izšlo glasilo Razpotje, v prevzgojnem domu pa časopis Grajske novice, kjer je ob dnevu odprtih vrat bila izdana posebna izdaja časopisa. V zavodu Koper je izšla številka Com.plic, v OO Ig pa številka časopisa Hop Cefizelj. Uredniški odbor so sestavljali strokovni delavci in zaprte osebe. Namen časopisov je bil predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu kot ga vidijo in doživljajo zaprti.

Prireditve, gostovanja

Zavodske kulturne prireditve so bile v letu 2008 organizirane čez celo leto. Tako so organizirali ogled šest gledaliških predstav (zavod Dob, zavod Celje, zavod Ig, zavod Koper), enajst strokovnih oz. potopisnih predavanj (zavodi Dob, Celje, Koper, Radeče) in trinajst glasbenih nastopov (zavodi Maribor, Ig, Dob, Celje, Koper, Radeče).

V PD Radeče so v lanskem letu izvedli tečaj iz predpisov prve pomoči z internim preverjanjem in predavanje iz cestno prometnih predpisov, ki ga je izvajal inštruktor avto šole. Mladostnikom je nudil tudi učno pomoč za opravljanje vozniškega izpita.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave, ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problema. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Tabela 40: Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2008

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	8	169	177	33	416	306	3	1	4	0	21	21	44	607	651
kontinuirane obravnave	20	36	56	111	985	456	0	0	0	32	394	426	163	1415	1578
krizne intervence	4	8	12	7	51	21	0	1	1	4	32	36	15	92	107
razbrem. razgovori	30	106	136	114	410	266	8	0	8	25	487	512	177	1003	1180
informativ. razgovori	0	255	255	150	332	361	0	0	0	22	276	298	172	863	1035
SKUPAJ	62	574	636	415	2194	1410	11	2	13	83	1210	1293	571	3980	4551

V letu 2008 so psihologi opravili 651 uvodnih razgovorov, od tega 177 (27,2 %) s priporniki, 306 (47 %) z obsojenci, 4 (0,6 %) z uklonilno zaprtimi ter 21 (3,2 %) z mladoletniki.

Psihologi so skupaj opravili 4.551 seans, kar je 4,2 % manj kot v letu 2007. V 107 primerih je šlo za psihološko posredovanje, ki se izvaja ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.180 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

303 zaprte osebe so bile kontinuirano obravnavane. Z njimi je bilo opravljenih 1.578 razgovorov, kar je za 10,2 % manj kot v letu poprej. Povprečna kontinuirana obravnava je trajala 5,2 seanse. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 1035 informativnih razgovorov.

Tabela 41: Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2008

Število oseb	priporniki			obsojenci			UZ			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	5	75	80	29	150	179	0	1	1	1	42	43	35	268	303
intervence	2	2	4	6	39	45	0	0	0	1	9	10	9	50	59
razgovori	12	193	205	52	577	629	6	0	6	1	43	44	71	813	884
SKUPAJ	19	270	289	87	766	853	6	1	7	1	43	44	113	1080	1.193 ⁴

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 1.193 zaprtih oseb, kar je za 3,9 % manj kot v letu 2007. Od tega jih je imelo 289 status pripornika (24,2 %), 853 je bilo obsojencev (71,6 %), 7 uklonilno zaprtih (0,6 %) in 44 mladoletnikov (3,7 %). Kontinuirano so bile obravnavane 303 osebe, med njimi 80 pripornikov, 179 obsojencev in 44 mladoletnikov. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 59 oseb, med njimi 10 mladoletnih. Predvsem mladoletne osebe so bile deležne različnih vrst obravnav.

Število zaprtih oseb s katerimi so psihologi opravili različne vrste razgovorov se je zmanjšalo za 2,3 %. Predvsem se je zmanjšalo število opravljenih uvodnih razgovorov, in sicer za 22,9 %. Obenem se je povečalo število informativnih razgovorov za 18,7%. Povečalo se je tudi število razbremenilnih razgovorov, in sicer za 3,6 %.

Število kriznih posredovanj se je zmanjšalo za 22,5 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane se je zmanjšalo za 5.

Navkljub naraščajočim potrebam po psihološki obravnavi, ki jo narekuje predvsem naraščanje števila zaprtih oseb je bilo v letu 2008 psihološko obravnavanih manj zaprtih oseb kot leto poprej. Ravno tako je bilo opravljeno manj seans. Vzrok upada je zmanjšano število psihologov in obremenjenost psihologov z drugim delom, ki ni psihološke narave.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci vsake skupine so se dobili na 15. seansah v trajanju ene ure, ki so potekala enkrat tedensko. V to obliko dela pa je bilo vključenih skupaj 30 obsojencev.

Psihologi so se v letu 2008 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti zaprtih oseb in v kadrovske selekcije.

⁴ Nekatere zaprte osebe so bile deležne različnih vrst obravnave.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST

3. 5. 1. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 1. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2008 so strokovni delavci ugotavljali potrebe s socialnega področja pri 91,5 % na novo sprejetih obsojencih in mladoletnikih. Pri 20,8 % obsojencev in mladoletnikov so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči.

Socialni in postpenalni načrt z opredeljenimi cilji in potrebami so v zavodih kot del osebnega načrta izdelali za 90,3 % obsojencev in mladoletnikov. Za tujce z izgonom je bil izdelan v omejenem obsegu, za obsojence, ki pomoči na socialnem področju niso potrebovali ali želeli, postpenalnih programov niso izdelali.

Sestavni del opredeljevanja potreb in postpenalnega programa so tudi poročila centrov za socialno delo, ki so jih zavodi v letu 2008 prejeli za 62 % obsojencev in mladoletnikov. Zavodi socialnih poročil centrov niso prejeli za obsojence tujce, za tiste, ki jih centri pred nastopom kazni niso obravnavali, za tiste s kratkimi kaznimi ter za tiste, ki sodelovanja in pomoči centra za socialno delo niso potrebovali ali želeli (8,5 %). Za 55 ali 5,7 % obsojencev in mladoletnikov (kjer je bilo to potrebno in je bila izražena želja udeleženi) so zavodi v sprejemnem obdobju sklicali tudi time s strokovnimi delavci centrov za socialno delo. 176 ali 18,4 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev. V primerjavi z letom poprej to predstavlja 0,9 % povečanje.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in po odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in po odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti ter urejanje in financiranje nekaterih oblik izobraževanja.

Pomembno vlogo pri delu z mrežami in reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Zaradi pomanjkanja kadra in prerazporeditev socialnih delavcev na delo nosilcev primerov se je delež terenskega dela v primerjavi z letom poprej ponovno zmanjšal. V letu 2008 so socialni delavci opravili skupno 271 obiskov na terenu (82 obiskov na centrih za socialno delo, 37 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 22 na zavodih za zaposlovanje ter 130 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi ipd.). Največ terenskega dela so opravili v zavodu Maribor, kjer imajo zaposlena dva socialna delavca (171).

Med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa je socialno obravnavo potrebovalo 1284 obsojencev in mladoletnikov. Med njimi jih je 361 potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 583 pri reševanju materialne stiske.

3. 5. 1. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje socialnega načrta in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Tabela 42: Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2008

Naziv/vrsta ustanove	Število stikov
centri za socialno delo	1587
zavodi za zaposlovanje	92
delovne organizacije	125
Rdeči križ in Karitas	222
zdravstvene ustanove	90
izobraževalne ustanove	234
stanovanjske organizacije	61
ZPIZ	62
domovi za starejše občane	38
samski domovi	34
drugo	201
SKUPAJ	2.746

Zavodi so v letu 2008 pri izvajanju osebnih načrtov največ sodelovali s centri za socialno delo (57,7 %). Sodelovanje je večina zavodov ocenila kot ustrezno. Največ so se povezovali s centri iz svoje regije, ker od tod – glede na regionalno načelo prestajanja kazni – v večino zavodov prihaja največ obsojencev in je zaradi manjše oddaljenosti osebnih možnost stikov in strokovnih koordinacij večja. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2008 sledijo izobraževalne in humanitarne organizacije (16,6 %).

3. 5. 1. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pogosto želje in pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1002 odpuščenih obsojencev in mladoletnikov je bila za 429 ali 42,8 % ob odpustu dogovorjena denarna socialna pomoč na centrih za socialno delo. Po odpustu je bilo po nadaljnjo pomoč na centre za socialno delo napotenih 416 (41,5 %) odpuščenih obsojencev.

V zavodih so pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V letu 2008 so v zavodih opravili 215 postpenalnih koordinacij s pristojnimi centri za socialno delo, med njimi je bilo 38 širših (poleg centrov za socialno delo so sodelovali tudi zavodi za zaposlovanje, stanovanjski skladi, ipd.).

Zaključno poročilo je bilo izdelano za veliko večino (779 ali 77,7 %) vseh odpuščenih obsojencev in mladoletnikov, med njimi je bilo centrom za socialno delo posredovanih 421 ali 40,2 % poročil. Posredovali so jih takrat, kadar je obsojenec to želel in je bilo to potrebno zaradi nadaljnje pomoči v domačem okolju. Zaključnih poročil zavodi niso pripravljali za tujce, ki so po prestani kazni zapustili Slovenijo, za tiste, ki so nastopili novo kazen, ipd.

Zaposlitev

Prenapolnjenost trga delovne sile, nižja izobrazbena raven obsojencev in želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. Delež obsojencev in mladoletnikov, ki imajo po odpustu urejeno zaposlitev se iz leto v leto zmanjšuje. V letu 2008 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 36,4 %, kar je za 1,4 % manj kot v letu poprej. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. Največ oseb z neurejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz zavoda Dob in Novo mesto, kjer urejene zaposlitve ni imela niti petina odpuščenih obsojencev.

Tabela 43: Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2008

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	13	15,4
Slov. vas	29	70,7
Ig	14	27,4
Celje	15	39,4
Koper	37	39,3
N. Gorica	16	35,5
Ljubljana	49	26
N. mesto	8	14
OO Ig	35	64,8
Maribor	76	38,5
M. Sobota	11	21,5
Rogoza	52	61,1
Radeče	10	83,3
Skupno	365	36,4

Tabela 44: Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2008

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na RZZ	37
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na RZZ	24,7
tujci	13,9
zdravstveni razlogi	9
vkjučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	1,2
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	3
upokojenci	5,1
vključeni v redno izobraževanje	1,9
drugo	12,3

Delež odpuščenih (66,4 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej povečal za 4,2 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 284 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi obsojenci in mladoletniki jih je med prestajanjem kazni oz. vzgojnega ukrepa nastanitev izgubilo 25, brez urejene nastanitve pa jih je bilo odpuščenih 39. Pomoč pri urejanju nastanitve je v letu 2008 potrebovalo 87 obsojencev.

80,3 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, drugi so si urejali nastanitev na novo (ob pomoči socialne službe v zavodu, centrov za socialno delo in neformalne socialne mreže). Razmere na področju nastanitve obsojencev in mladoletnikov po odpustu se v primerjavi s predhodnim letom skoraj niso spremenile.

Tabela 45: Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2008

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	80,3
pri sorodnikih	5,8
v podnajemniški sobi	3,8
v samskem domu	0,2
v dodeljeni sobi ali stanovanju	0,2
v prehodnem domu za tujce	1,4
v domu za starejše občane	0,3
neurejena nastanitev	3,9
drugo	5,6

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (291 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. Le 7 obsojencev je ob odpustu prejelo denarno pomoč zavoda. Za 429 (42,8 %) odpuščenih obsojencev in mladoletnikov so se v zavodih že pred odpustom dogovorili za denarno socialno pomoč centra za socialno delo. 416 ali 41,5 % odpuščenih obsojencev je bilo ob odpustu napotenih na center za socialno delo, kjer so si po prestani kazni sami urejali denarno socialno pomoč.

Izredno denarno ali materialno pomoč med prestajanjem kazni je iz različnih virov prejelo 54 obsojencev, in sicer za plačilo urejanja osebnih dokumentov, izobraževanja, stanarine, za kritje stroškov zobne protetike, nabavo očal, ipd.

3. 5. 1. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi

Svetovanje je ena od posebnosti slovenske postpenalne obravnave, ki se vedno težje ohranja v praksi. Na nekaterih centrih za socialno delo to obliko svetovanja izvajajo strokovni delavci centrov sami, ponekod – predvsem tam, kjer imajo že dolgoletno tradicijo in pozitivne izkušnje – pa za to obliko dela imenujejo prostovoljce, večinoma študente družboslovnih fakultet. V letu 2008 je imelo prostovoljne svetovalce 61 obsojencev. Prostovoljni svetovalci svoje delo opravljajo pod okriljem centrov za socialno delo, verskih organizacij in nevladnih organizacij.

V primerjavi z letom poprej število svetovanj ostaja približno enako. Na novo je bilo uvedenih 32 svetovanj, predvsem preko Župniškega vikariata in verske organizacije Samarijan. Največ svetovanj je bilo v zavodu Dob, Koper, Celje in Maribor.

Zavodi so centrom za socialno delo podali še 48 predlogov za imenovanje svetovalca obsojencev, vendar jih centri za socialno delo kljub zakonskim predpisom niso odobrili. Težavo predstavlja predvsem neurejeno financiranje svetovalcev s strani Centrov za socialno delo in s tem upad svetovalcev, saj svetovanje temelji na volonterski osnovi.

3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Tudi v letu 2008 so se nadaljevale aktivnosti uprave za sistemsko ureditev zdravstvenega varstva zaprtih oseb v okviru javne zdravstvene mreže. Na temelju 22. točke prvega odstavka 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ul. RS, št. 76/08) so bile uvedene nove zavarovalne podlage.

Po navedeni določbi se s 1.1.2009 uvaja nov status zavarovancev v obveznem zdravstvenem zavarovanju in sicer:

- priporniki, ki niso zavarovanci iz drugega naslova do trenutka nastopa pripora oz. jim zavarovanje preneha v času pripora;

- obsojenci na prestajanju kazni zapora, mladoletniškega zapora, mladoletniki na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom, osebe, ki jim je izrečen varnostni ukrep obveznega psihiatričnega zdravljenja in varstva v zdravstvenem zavodu ter obvezno zdravljenje odvisnosti od drog in alkohola.

Zaprte osebe so bile tudi v letu 2008 deležne zdravstvene oskrbe v splošnih zavodskih ambulantah, zunanjih specialističnih ambulantah in bolnišnicah. Število splošnih pregledov v zavodskih ambulantah je bilo v letu 2008 na enaki ravni kot v letu 2007, število specialističnih pregledov v zunanjih zdravstvenih institucijah pa je bilo višje kot v letu 2007. Zmanjšalo se je število hospitalizacij, zmanjšalo pa se je tudi število ležalnih dni, tako v zavodskih bolniških sobah kot v bolnišnicah.

Zdravstveno osebje je na področju obravnave odvisnosti zagotavljalo zaprtim osebam pomoč pri abstinenčnih krizah, substitucijsko terapijo in urinske teste za ugotavljanje prisotnosti drog v telesu, svetovanje in izobraževanje o nevarnosti okužb z virusi HIV in hepatitisa ter jih spodbujalo k testiranju, cepljenju proti hepatitisu B in zdravljenju. Strokovno osebje zavodov je v okviru kadrovske možnosti z izvajanjem psihosocialnih programov pomoči omogočalo zaprtim osebam doseganje višjih ciljev v obravnavi odvisnosti.

3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah

V zavodskih ambulantah je bilo v letu 2008 opravljenih 44.378 pregledov zaprtih oseb, kar je skoraj enako kot v letu 2007 (44.311). Med njimi je bilo 32.031 splošnih, 5.930 psihiatričnih, 4.585 zobozdravstvenih, 1.159 laboratorijskih, in 673 ginekoloških pregledov v zavodu za ženske.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

V zunanjih specialističnih ambulantah je bilo opravljenih skupaj 6.233 pregledov, kar je za 7 % več kot v letu 2007. Zaprte moške so specialisti pregledali 5.984-krat, in sicer največkrat v diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG, UZ (1.383), travmatoloških ambulantah (1.058), internističnih ambulantah (638), zobnih ambulantah (513), itn.

Zaprte ženske so opravile 220 specialističnih pregledov, in sicer največ v internističnih ambulantah (87), diagnostičnih laboratorijih RTG, CT, EEG (38), uroloških ambulantah (26), travmatoloških ambulantah (17), itn.

Mladoletniki so opravili 29 specialističnih pregledov, in sicer največ v travmatoloških ambulantah (21), psihiatričnih ambulantah (2), ORL ambulantah (2), očesnih ambulantah (2), itn.

V letu 2008 je bilo 63 moških in štiri ženske napotenih na pregled v ambulante za AIDS.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2008 se je zmanjšalo število hospitaliziranih zaprtih oseb glede na leto 2007. Hospitaliziranih je bilo 188 oseb, kar je 5% manj kot v letu 2007. 113 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 75 hospitalizacij pa je potekalo brez varovanja.

Med hospitaliziranimi je bila večina moških (177), in sicer 110 z varovanjem in 67 brez. Hospitaliziranih žensk je bilo 10 (med njimi dve varovani) in 8 brez varovanja. Hospitaliziran je bil en mladoletnik z varovanjem.

Največ je bilo hospitalizacij v splošnih bolnišnicah (115), sledijo hospitalizacije v psihiatričnih bolnišnicah (36), na UKC Ljubljana (22), v PB Ljubljana – Polje (13), itn.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Vzroki za obisk zaprtih moških v specialističnih ambulantah so bile v letu 2008 nevrotične težave (1.598), bolezni dihal (1.438), bolezni kože (1.137), bolezni prebavil (1.048), bolezni lokomotornega aparata (1.028).

Ženske so imele največ težav s kožo (113), sledile so bolezni dihal (113), bolezni prebavil (94), bolezni lokomotornega sistema (86). Mladoletniki so v preteklem letu najpogosteje obolevali zaradi bolezni prebavil (23), bolezni dihal (7) in bolezni kože (5).

V letu 2008 sta bili 2 osebi okuženi s tuberkulozo. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov ter zdravljenja in nege po navodilih zdravnikov specialistov.

Tabela 46: Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2000–2008

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
število testiranih na HIV	143	146	140	134	179	305	242	297	235
število testiranih na hepatitis	191	271	247	183	269	303	322	378	326
HIV	0	0	4	0	0	0	2	1	1
hepatitis A	6	2	0	3	3	2	1	2	0
hepatitis B	19	3	15	14	10	7	12	15	7
hepatitis C	14	32	28	63	90	85	87	97	75
SKUPAJ	39	37	47	80	103	94	102	115	83

Za testiranje tako na HIV kot na hepatitis se je odločilo manj zaprtih oseb kot v letu 2007. Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi v ambulantah za AIDS.

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj v letu 2008 je bila ena oseba okužena z virusom HIV. Hepatitis B je bil potrjen pri sedmih obsojencih, hepatitis C pa pri 75 zaprtih osebah.

V skladu z Zakonom o nalezljivih boleznih smo izvedli cepljenje proti hepatitisu B za 53 zaposlenih.

Tudi v letu 2008 so v zavodih izvajali preventivne dejavnosti za preprečevanje obolenosti za omenjenimi boleznimi.

3. 6. 5. Metadonska terapija

Metadonsko terapijo izvajamo v sodelovanju z zdravniki specialisti regionalnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 1.210 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od nedovoljenih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo metadonsko terapijo 542 ali 44,8 % zaprtih oseb. Največ je bilo vzdrževalne terapije. V primerjavi z letom 2007 se je število oseb na metadonski terapiji zmanjšalo za 7,5 %.

Med 790 novosprejetimi osebami s težavami z drogo je bilo 370 ali 46,8% oseb z že predpisano metadonsko terapijo.

Tabela 47: Število zaprtih oseb na metadonski terapiji po kategorijah v letih 2002–2008

Kategorija	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
priporniki	88	142	142	180	242	234	196
obsojenci	134	192	238	202	290	352	346
skupaj	222	334	380	382	532	586	542

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od nedovoljenih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno potrdile terapevtski dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili uporabljeni predvsem za ugotavljanje prisotnosti opijatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na metadonski terapiji. V primeru pozitivnega testa jim je bila terapija postopno ukinjena.

V upravi smo v letu 2007/2008 za urinske teste namenili 30.000 EUR. Porabljenih je bilo 3.830 testov, testiranih pa 2.687 zaprtih oseb.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2008 je bilo skupaj 9.650 ležalnih dni, kar je za 13 % manj kot v letu poprej. V zavodih so našli 7.680 ležalnih dni, v bolnišnicah pa 1.970 ležalnih dni.

Moški so v zavodskih bolniških sobah preživeli 7.667, v bolnišnicah pa 1.903 ležalnih dni. Ženske so bile v bolnišnicah 66 ležalnih dni. Mladoletniki so bili nameščeni v zavodskih bolniških sobah 13 ležalnih dni in 1 dan v bolnišnici.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb zaprtih oseb je v letu 2008 znašalo 562, kar je za 18 % manj kot v letu 2007. Gre za poškodbe pri delu, športu, v prostem času, med prostim izhodom, pred nastopom kazni in v zavodu po tretji osebi. Vse poškodbe so bile obravnavane v zavodskih ambulantah.

Največ poškodb je bilo med moškimi (519), med ženskami jih je bilo 10, med mladoletniki pa 33. Moški so se najpogosteje poškodovali pri športu (138), ženske (4) in mladoletniki (18) v prostem času. V zavodskih ambulantah so obravnavali tudi 63 poškodb, nastalih pred nastopom kazni.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2008 beležimo 75 samopoškodb in poskusov samomorov zaprtih oseb, kar je 29,91 % manj kot v letu poprej. 43-krat so se samopoškodovali obsojenci, 29-krat priporniki in trikrat mladoletniki iz prevzgojnega doma. Nekatere osebe so se samopoškodovali večkrat. Najpogostejši načini so bile ureznine, obešenje, udarci, zaužitje predmetov in zastrupitve z zdravili. Vse, razen ene osebe, ki je odklonila kakršnokoli pomoč, so bile oskrbljene najprej v zavodih. Nadaljnja zdravniška oskrba v ustreznih zdravstvenih ustanovah je bila nudena 44. osebam. Pet oseb je tako pomoč odklonilo, pet oseb je bilo hospitaliziranih, od tega štiri v psihiatričnih ustanovah.

Med vsemi samopoškodbami je bilo deset resnih poskusov samomora. Osem samomorilnih poskusov je bilo izvedenih z obešenjem. Ena oseba je skušala končati življenje s predoziranjem s tabletami, ena pa si je močno porezala obe roki. Pravočasni strokovni intervenciji zaposlenih gre zasluga, da so dejanja ostala samo pri poskusu samomora.

V letu 2008 so bili storjeni trije samomori. Vsi z obešenjem. Dve osebi sta imeli status obsojenca. Ena oseba pa je bila pripornik.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avtoagresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti pa tudi abstinenčne krize (predvsem pri alkoholikih) in bolezenska stanja.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatri in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2008 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2008 je umrlo sedem oseb. Pet obsojencev, pripornik in oseba kaznovana v postopku za prekrške. Ena oseba je umrla zaradi prevelikega odmerka droge. Trije zaradi zdravstvenih zapletov. Tri osebe so storile samomor.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stankami so tudi v letu 2008 vse kategorije zaprtih oseb opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Stavkalo je 37 oseb, kar je za 24,5 % manj kot v letu 2007. Priporniki (24) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (13) pa so na ta način izražali nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Vsi stavgajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stankah. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavgajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Odvisnost od alkohola

Obravnava odvisnih od alkohola je v zavodih v letu 2008 potekala v skladu z doktrino in dogovori. Izvajalci programov so bili zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitna priprava posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi.

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola postaja vse bolj zahtevna, ker sindrom odvisnosti vse pogosteje spremlja še antisocialno vedenje zaprtih oseb – družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, dolgotrajnost pивske kariere, osebni propad, nizek socialnoekonomski status obravnavanih oseb ter nepripravljenost svojcev za sodelovanje v obravnavi.

Tabela 48: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2008

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkoholizma	delež v %
obsojenci	2.005	372	18,5
UZ	1.107	192	17,3
priporniki	1.228	108	8,8
mladoletniki	43	12	28,0
SKUPAJ	4.383	684	15,6

V letu 2008 je bilo med skupaj 4.383 zaprtimi osebami 684 ali 15,6 % oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola. Število oseb, ki so imele težave zaradi odvisnosti od alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 5%.

Tabela 49: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja alkoholizma in s težavami zaradi odvisnosti od alkohola po spolu in zavodih v letu 2008

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	21	0	0	21	0	141	0	0	0	141	162
Slov. vas	0	0	0	0	0	17	0	0	0	17	17
Ig	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Celje	4	0	0	4	15	3	0	0	20	38	42
Koper	4	0	0	4	2	20	0	0	6	28	32
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	8	0	0	8	67	80	0	0	4	151	159
N. mesto	1	0	0	1	5	12	0	0	43	60	61
OO Ig	0	0	0	0	0	1	0	0	86	87	87
Maribor	17	0	0	17	13	30	0	0	14	57	74
M. Sobota	0	0	0	0	6	7	0	0	19	32	32
Rogoza	0	0	0	0	0	5	0	0	0	5	5
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	12	0	12	12
SKUPAJ	55	0	0	55	108	316	1	12	192	629	684

Med skupaj 2.005 obsojenci v letu 2008 je bil 55 obsojencem izrečen ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma, kar je za 12% več kot v letu 2007. Za izvajanje ukrepov obveznega zdravljenja odvisnosti od alkohola in drog še vedno ni ustreznih predpisov. Tako so tudi v letu 2008 zavodi ukrepe izvajali z vključitvijo odvisnikov v psihosocialne programe obravnave odvisnosti v zavodih, bolj motivirane posameznike pa so obravnavali v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami.

127 zaprtih oseb je imelo abstinenčne krize zaradi alkohola. Enajst oseb je bilo zaradi abstinenčne krize hospitaliziranih, drugim so pomoč zagotavljali v zavodih.

Tabela 50: Število oseb s težavami zaradi odvisnosti od alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000–2008

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311	4.383
število oseb s težavami zaradi alkohola	742	1.054	941	833	722	421	513	714	684
delež v %	11,6	16,7	18,0	17,6	16,6	13,6	14,4	16,6	15,6

Tabela 51: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po zavodih v letu 2008

Zavod	program izobraževanja			program motivacije			abstinenca in aktivno življenje		
	0	UZ	ml	0	UZ	ml	0	UZ	ml
Dob	40	0	0	15	0	0	12	0	0
Slov. vas	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Celje	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Koper	3	0	0	2	6	0	4	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Ljubljana	23	0	0	23	0	0	20	0	0
N. mesto	6	3	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	8	0	0	8	0	0
Maribor	0	0	0	0	0	0	36	0	0
M. Sobota	1	0	0	1	0	0	2	0	0
Rogoza	8	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	12	0	0	5	0	0	2
SKUPAJ	92	3	12	49	6	5	83	0	2

V letu 2008 so se zaprte osebe s težavami zaradi odvisnosti od alkohola lahko vključevale v programe edukacije in motivacije v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter v postopno vračanje v družbo.

Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 107 zaprtih oseb, v programe motivacije 60 oseb, aktivni življenjski stil pa je uspelo vzpostaviti 85 zaprtim osebam.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (v psihiatričnih klinikah, v območnih ambulantah za alkoholike, v klubih zdravljenih alkoholikov, Anonimnih alkoholikov, skupinah za samopomoč). Za takšno obravnavo se je v letu 2008 odločilo 14 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 10 oseb.

3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog

Zaprte osebe, odvisne od nedovoljenih drog, so v zavodih obravnavali v skladu z izdelano strategijo. Ta opredeljuje medicinski del pomoči, programe izobraževanja in motivacije ter nadgradnjo z visokopražnimi programi.

Strokovne službe zavodov so tudi v letu 2008 sodelovale s centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti. Zdravniki centrov so bili zavodskim strokovnim delavcem in obravnavanim v veliko pomoč.

Na treh lokacijah se je nadaljevalo sodelovanje z zunanjimi organizacijami, ki zagotavljajo pomoč odvisnikom in sicer v Oddelku Novo mesto – Oddelek za družbene dejavnosti pri Mestni občini Novo mesto, v ZPKZ Ig in ZPKZ Ljubljana – nevladni organizaciji Projekt Človek in Stigma.

V informacijsko enoto za droge RS smo prispevali poročilo o stanju na področju drog v slovenskih zaporih za leto 2008. Poročilo je sestavni del nacionalnega poročila, ki ga država prispeva v Evropsko informacijsko enoto za droge v Lizboni (EMCDDA – European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

Na osnovi sodelovanja z Connections Training Academy v Kentu - Canterbury Anglija smo se udeležili enotedenskega izobraževanja oz. delavnic katerih vsebina je bila spoznavanje in pregled različnih modelov

obravnav odvisnosti od nedovoljenih drog v različnih zaporskih sistemih v Evropi. Vsaka država udeleženka je predstavila tudi svojo strategijo in model obravnave odvisnosti. Pripravila se bodo mednarodna navodila obravnave odvisnosti in osvetlili modeli dobre prakse, ki naj se uvedejo v zapore. Med osvajanjem teoretičnih znanj o odvisnosti v zaporskih sistemih in izmenjavo različnih praks po državah je bila dana tudi možnost ogleda primera dobre prakse v zaporu v bližini Kenta.

V letu 2008 je bilo prepoznanih 1.210 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja nedovoljenih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število povečalo za 11%. Med njimi je bilo 67 oseb z izrečenim ukrepom obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog (60 obsojencev in sedem obsojenk).

Tabela 52: Število in delež zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja ali s težavami zaradi odvisnosti od drog po kategorijah v letu 2008

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi narkomanije	delež v %
obsojenci	2.005	735	37,0
uklonilno zaprti	1.107	124	11,2
priporniki	1.228	326	26,5
mladoletniki	43	25	58,1
SKUPAJ	4.383	1.210	27,6

Tabela 53: Število zaprtih oseb z ukrepom obveznega zdravljenja narkomanije in s težavami zaradi odvisnosti po zavodih v letu 2008

Zavod	66. člen				ugotovljeno, da imajo težave						skupaj
	m	ž	ml	skupaj	p	m	ž	ml	UZ	skupaj	
Dob	19	0	0	19	0	155	0	0	0	155	174
Slov. vas	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4	4
Ig	0	7	0	7	12	0	26	0	4	42	49
Celje	4	0	0	4	66	34	0	1	15	116	120
Koper	9	0	0	9	20	100	0	0	6	126	135
N. Gorica	0	0	0	0	4	11	0	0	18	33	33
Ljubljana	23	0	0	23	174	241	0	0	0	415	438
N. mesto	0	0	0	0	10	5	0	0	10	25	25
OO Ig	1	0	0	1	0	1	0	0	60	61	62
Maribor	4	0	0	4	31	72	0	0	2	105	109
M. Sobota	0	0	0	0	9	15	0	0	9	33	33
Rogoza	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4	4
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	24	0	24	24
SKUPAJ	60	7	0	67	326	642	26	25	124	1143	1210

Med skupno 1.210 zaprtih oseb s težavami zaradi drog je bilo 790 ali 65,3% takih, ki so imeli izkušnjo z drogo že pred nastopom kazni.

Tabela 54: Število oseb s težavami zaradi uživanja nedovoljenih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2000 – 2008

Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
število vseh zaprtih oseb	6.703	6.302	5.219	4.725	4.344	3.097	3.572	4.311	4.383
osebe s težavami zaradi droge	512	682	703	727	944	868	948	1.090	1.210
delež v %	7,63	10,82	13,47	15,38	21,73	28,03	26,5	25,3	27,6

Tabela 55: Število zaprtih oseb, vključenih v programe obravnave, po kategorijah in zavodih v letu 2008

Zavod	nizkopražni programi				višjepražni programi				visokopražni programi			
	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj	O	UZ	ml	skupaj
Dob	38	0	0	38	27	0	0	27	17	0	0	17
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	12	4	0	16	15	0	0	15	6	0	0	6
Celje	16	0	1	17	3	0	0	3	0	0	0	0
Koper	60	0	0	60	40	0	0	40	0	0	0	0
N. Gorica	2	4	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	157	0	0	157	23	0	0	23	0	0	0	0
N. mesto	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Maribor	24	0	0	24	9	0	0	9	13	0	0	13
M. Sobota	5	0	0	5	6	0	0	6	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	18	18	0	0	7	7	0	0	0	0
SKUPAJ	319	8	19	346	123	0	7	130	37	0	0	37

Osebam, ki v zavodih uspešno abstininirajo in izražajo željo po nadgradnji obravnave, se med prestajanjem kazni ta omogoča tudi v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (psihiatrične bolnišnice, Center za zdravljenje odvisnosti od drog v Ljubljani, centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti, Društvo Up, Skupnost Srečanje, Karitas – Pelikan, Društvo Svit, Zavod Vir, Projekt Človek, Društvo Stigma,.. ipd). Za tovrstno obliko zdravljenja se je v letu 2008 odločilo 35 zaprtih oseb, kar je enako kot v letu 2007. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 48 zaprtih oseb.

Svetovalno delo v programu zmanjševanja škode (nizkopražni program) so v zavodih Ljubljana in Ig izvajali predstavniki Društva Stigma. Zavod Ljubljana so obiskovali dvakrat tedensko, zavod Ig pa dvakrat mesečno. Pomemben del programa so bila tudi spremljanja obsojencev in obsojenk na namenskih izhodih – spremljanja v šolo, v zdravstvene ustanove,...itn.

V sodelovanju z zdravniki specialisti iz območnih centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti so abstinenčne krize zaprtih oseb, do katerih je v letu 2008 prišlo 240-krat, obravnavali v zavodskih ambulan- tah. Težave so lajšali predvsem z zdravlili, pa tudi z povečanjem odmerka metadona.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Osamitev obsojenca po 98. členu zakona

V letu 2008 beležimo le en primer osamitve po 98. členu ZIKS v trajanju 2 meseca in 14 dni v zavodu Dob.

Namestitev v posebej varovani oddelek na podlagi 206. člena zakona

V posebej varovani oddelek je bilo v letu 2008 nameščenih 14 nevarnih obsojencev, in sicer v zavodih Dob (9) in Koper (5). V večini primerov sta bila razloga namestitve fizični napad in grožnja soobsojencem.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2008 je v slovenskih zavodih prestajalo kazen 586 tujcev, med katerimi je bilo 199 obsojencev 14 uklonilno zaprtih in 373 pripornikov.

Posebni jezikovni težavi pri delu s tujci ni bilo, delavci zavodov so se z njimi sporazumevali v enem od

svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev iz manjših držav je obvladalo le materni jezik in so se na lastno željo začeli učiti slovenščine. Želje po uradnem prevajalcu ni izrazil nihče.

Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci.

Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov.

Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana.

Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunajzavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izgona iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti izenačeni s slovenskimi državljanji. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2008 je bilo zaprtih 58 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 5 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitve so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 80 let in je kazen prestajala v ZPKZ Ig, najstarejši obsojenec je bil star 78 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob. Na Dobu je kazen prestajal tudi obsojenec na invalidskem vozičku. Nameščen je bil v pritličju v manjši sobi matičnega oddelka. Njegovim potrebam so prilagodili klančino pred oddelkom. Kopanje mu je bilo omogočeno v domu starejših občanov v Trebnjem.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2008 je bilo med obsojenci in mladoletniki na novo sprejetih 43 storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Trend priliva te kategorije obsojencev se je v zadnjem letu močno zmanjšal, še posebej glede na priliv ostalih kategorij zaprtih oseb. V letu 2008 je njihov skupni delež znašal 4 % obsojeniške populacije, kar je za 3,3 % manj kot v letu poprej.

V zavodih so v letu 2008 obravnavali skupaj 171 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je za 1,7 % več kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah, tudi v zavodu Radeče.

Obravnava te kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti pa je zahtevala še posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Večina storilcev spolnih kaznivih dejanj je bila vključena tudi v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so imeli ustrezno supervizijo. Izkušnje so izmenjevali tudi na intervizijskih sestankih. V letu 2008 so v zavodu Dob izvajali edukativno skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na v naprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 30 obsojencev. V individualno psihološko obravnavo je bilo vključenih 105 oseb, kar je pet več kot v letu poprej.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni tudi obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Zunajzavodskih ugodnosti so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnava žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itd.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke ipd.).

Razen v centralnem ženskem zavodu Ig so bile pripornice, upravno kaznovane in obsojenke zaprte še v zavodih Celje in Maribor. Ena mladoletnica je bivala v zavodu Radeče.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje je v letu 2008 prestajalo kazen 8 mladoletnikov, v prevzgojnem domu pa so obravnavali 35 mladoletnih oseb, med njimi eno mladoletnico.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

V zavodih se pri podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti obsojencem in mladoletnikom upoštevajo polog zakonskih norm in načela postopnosti tudi kriteriji, ki so se izoblikovali v praksi. Upoštevajo se osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, izpolnjevanje programa obravnave, ocena zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja ter do delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljani redno delati, zavodi praviloma zunajzavodskih ugodnosti niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljani vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi. Okvirni režim zunajzavodskih ugodnosti se v nekaterih zavodih določi na sestanku strokovne skupine, v drugih pa predlog za podelitev ugodnosti pripravi nosilec primera – pedagog svetovalec, ki ga timsko konzultirajo na oddelčni strokovni skupini. Tako oblikovani predlog vodja oddelka predstavi na tretmanskem kolegiju. Sicer pa se ugodnosti za posameznika opredelijo v programu individualne obravnave, o posameznem predlogu pa vselej odloči direktor zavoda oziroma vodja oddelka.

Zavodi veliko pozornosti namenjajo pripravam obsojenca za podelitev prve zunajzavodske ugodnosti. Če pa gre za obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola ter za obsojence, obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kazniva dejanja proizvodnje in prometa z mamili ter kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja, je priprava na podelitev zunajzavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, pa se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike

po uspešnem dokazovanju abstinence za določeno obdobje. Obsojenci, katerim je bil izrečen tudi varnostni ukrep obveznega zdravljenja alkoholizma in odvisnosti od prepovedanih drog in niso pripravljeni sodelovati pri izvajanju tega ukrepa, praviloma zunajzavodskih ugodnosti ne dobijo. Enaki kriterij veljajo za obsojence, ki so storili kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, če odklanjajo terapevtske, psihološke in druge oblike obravnave.

Tabela 56: Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2008

Vrste ugodnosti		število ugodnosti
zunajzavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	675
	delna izraba letnega počitka na prostosti	60
	dodatni letni počitek	182
	prost izhod iz zavoda	6.575
	nenadzorovani obiski zunaj zavoda	3.419
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k. d.	10
	izhod iz zavoda v spremstvu paznika	41
	skupaj	10.962
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšani in nenadzorovan obisk	18.401
	prost obisk v garsonjeri	3.879
	skupaj	22.280
SKUPAJ		33.242

V letu 2008 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 33.242 zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, kar je za 6,4 % manj kot v letu 2007. Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo torej podeljenih 16,2 ugodnosti, kar je nekaj manj kot v letu poprej (18,4 ugodnosti na osebo).

Od skupaj 2.048 obsojencev in mladoletnikov jih 1.114 ali 54,3 % ni bilo deležnih nobene zunajzavodske ugodnosti. V primerjavi z letom poprej se je ta delež povečal za 9,4 % Med njimi je bilo 216 ali 10,5 % takih, ki niso bili deležni ugodnosti niti v okviru zavoda. V primerjavi z letom poprej se je delež tistih brez vseh ugodnosti zmanjšal za 41.

Osebam, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor, zunajzavodskih ugodnosti zavodi ne podeljujejo. Od 1107 pa so zavodi 417 ali 37,6 % podelili zavodske ugodnosti podaljšanega in nenadzorovanega obiska.

Zunajzavodske ugodnosti

Število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti se je v primerjavi z letom 2007 nekoliko povečalo (6,4 %).

V letu 2008 so zavodi zunajzavodske ugodnosti podelili 934 ali 45,6 % obsojencem in mladoletnikom. V primerjavi z letom poprej to predstavlja zmanjšanje za 13,1 %.

V letu 2008 je bilo med vsemi obsojenci in mladoletniki podeljenih 5,3 zunajzavodskih ugodnosti na osebo, kar je enako kot v letu 2007. Neznatno se je zmanjšalo število podeljenih prostih izhodov iz zavoda za (62 ali 1 %), medtem ko se je število podeljenih ugodnosti popolne izrabe letnega dopusta na prostosti povečalo za 48. Za 45 pa se je zmanjšalo število delne izrabe letnega dopusta na prostosti. Število podeljenih izhodov iz zavoda v spremstvu paznika se je neznatno povečalo. Prosti izhodi iz zavoda, razen v kraj storitve kaznivega dejanja so se zmanjšali za 6.

Zavodske ugodnosti

Zavodskih ugodnosti je bilo v letu 2008 deležnih 1832 ali 89,4 % obsojencev in mladoletnikov.

V primerjavi z letom 2007 se je njihovo število povečalo, in sicer za 2,4 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšalo za 1,2 %. V letu 2008 so bili obsojenci in mladoletniki deležni 10,8 zavodskih ugodnosti na osebo, v letu poprej pa 12,5.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2008 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunajzavodske ugodnosti v 69 primerih, kar je 0,0062 % vseh podeljenih zunajzavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2008 se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 10. Če upoštevamo podatek, da se je število podeljenih zunajzavodskih ugodnosti povečalo za 6,4 %, se je število zlorab zunajzavodskih ugodnosti v letu 2008 v primerjavi z letom poprej bistveno zmanjšalo. Po drugi strani pa podatki o zmanjšanju števila zlorab zunajzavodskih ugodnosti kažejo, da so zavodi pri podeljevanju ugodnosti v večji meri upoštevali dejavnike tveganja.

Obsojenci in mladoletniki so zunajzavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 31 vrnilo v zavod z zamudo, 24 jih je bilo privedenih, 5 jih je ostalo na begu, 9 pa jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so na prostosti storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v prevzgojnem domu (20), Ljubljana (15), Koper (13), Maribor (7), Oddelek Murska Sobota (5), Odprti oddelek Rogoza (4), Dob (2), Ig, Oddelek zavoda Novo mesto, Polodprti in odprti oddelek Slovenska vas in Nova Gorica po (1). V zavodu Celje in Odprtem oddelku Ig zlorab ugodnosti ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

Tudi v letu 2008 je število obsojencev z večjim tveganjem za zlorabo zunajzavodskih ugodnosti zaradi odvisnosti od prepovedanih drog naraščalo, kar je gotovo vplivalo na večjo previdnost pri odločanju o podeljevanju zunajzavodskih ugodnosti obsojencem. Obsojencem, za katere je podana nevarnost zlorabe ugodnosti, zavodi praviloma zunajzavodskih ugodnosti ne podeljujejo, dokler ne dosežejo opaznega napredka. Obsojenci se vključitvi v obravnavo od prepovedanih drog in alkoholizma ter spolnega nasilja nad mladoletnikom največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunajzavodskih ugodnosti. Čeprav jih zavodi seznanijo, da imajo sicer pravico odkloniti obravnavo in jih hkrati opozorijo na posledice neutemeljene odklonitve obravnave, podelitev zunajzavodskih ugodnosti energično zahtevajo oziroma celo izsiljujejo s pritožbami na najrazličnejše institucije, med drugim tudi na Varuha človekovih pravic. Nekateri obsojenci nočejo delati, dokler ne izpolnijo formalnega pogoja za pridobitev zunajzavodskih ugodnosti (določen del prestane kazni). Posamezni obsojenci pa skušajo do ugodnosti priti celo z grožnjami, izsiljevanjem in s prekinitvami z delom.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Tabela 57: Namenski izhodi v letu 2008

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu paznika	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	309	103	15	427	0
zdravstvene ustanove	1.282	48	6	1.336	2
obravnavo v drugih ustanovah	426	65	15	506	0
izobraževanje	885	45	7	937	1
poroka	0	4	0	4	0
rojstvo otroka	5	1	0	6	0
nenačrtovani (smrt ipd.)	49	45	18	112	0
SKUPAJ	2.956	311	61	3.328	3

Delež namenskih izhodov se je v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 povečal za 2,4 %. Najbolj se je povečalo število izhodov zaradi obiska državnih in drugih organov zunaj zavoda. Po številu je bilo največ namenskih izhodov zaradi obiska zdravstvenih ustanov zunaj zavoda, čeprav se je to število v primerjavi z letom poprej

nekoliko zmanjšalo. Na drugem mestu pa je število namenskih izhodov zaradi obiskov izobraževalnih institucij zunaj zavoda.

V letu 2008 se je število izhodov brez spremstva povečalo za 4 %, nekaj tudi na račun pomanjkanja paznikov in strokovnega osebja. Število izhodov v spremstvu s paznikom in strokovnimi delavci se je torej zmanjšalo za 8,6 %. V primerjavi z letom poprej se je zmanjšalo tudi število izhodov zaradi odobritve poroke, rojstva otroka ali smrti v družini (18 %). Čeprav se je zmanjšalo število izhodov s spremstvom paznikov, se je hkrati zmanjšalo tudi število zlorab izhodov iz zavoda kar za 7.

3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov

V letu 2008 je zaradi spremembe zakonodaje prišlo do sprememb pri vodenju disciplinskih postopkov in izrekanju disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom, saj po uveljavitvi novele Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij 1. 11. 2008 disciplinski postopek vodi ter izreka disciplinske kazni predstojnik zavoda ali njegov pooblaščenec in ne več disciplinska komisija. Čeprav zaradi relativno kratkega časa od začetka izvajanja spremenjenega disciplinskega postopka še ni mogoče oceniti prednosti in slabosti, so mnenja praktikov deljena. Nekateri pričakujejo, da bi spremembe na tem področju lahko prispevale k hitrejšim izvedbam disciplinskih postopkov, za katere smo doslej ugotavljali, da so predolgi. Drugi pa menijo, da sprememba zakonodaje na tem področju na skrajševanje trajanja disciplinskih postopkov ne bo bistveno vplivala, saj se obseg opravil ni zmanjšal, niti se niso skrajšali roki za izpeljavo disciplinskega postopka. Sicer pa zavodi v praksi verjetno tudi zaradi navedenih pomanjkljivosti iščejo alternativne rešitve, saj čedalje pogosteje obravnavajo disciplinske prestopke obsojencev brez formalne disciplinske obravnave, s sprotnim reševanjem, opozarjanjem, vodenjem obsojencev in s tretmanskimi pristopi. Formalni disciplinski postopki se torej vodijo v glavnem le v primerih, ko gre za trdovratne disciplinske prestopke, še posebej pa ob storitvi disciplinskih prestopkov, ki so povezani z izvajanjem fizičnega nasilja nad soobsojenci. Toda tudi na tem področju ni enotne prakse, saj v preteklem letu skoraj tretjina zavodov oziroma oddelkov obsojencem ni izrekla v disciplinskem postopku nobene predpisane disciplinske kazni.

3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni

Zavodi ocenjujejo, da je učinkovitost izrekanja disciplinskih kazni slabša zaradi dolgotrajnega postopka. Kljub temu pa vsaj nekateri zavodi ocenjujejo, da so v določenih primerih disciplinske kazni vsekakor potrebne, saj do neke mere učinkujejo tudi preventivno. Obsojenci morajo namreč vedeti, da se še posebej ne tolerira medsebojnega fizičnega obračunavanja oziroma, da se praviloma, ko pride do ponavljajočih lažjih disciplinskih prestopkov, ukrepa z uvedbo disciplinskega postopka. Sicer pa zavodi ugotavljajo, da je realno težko oceniti učinke disciplinskega kaznovanja obsojencev, saj so pri nekaterih obsojencih učinkovite, medtem ko pri obsojencih, ki pogosto ponavljajo disciplinske prestopke, izrečena disciplinska kazen pretežno ne doseže svojega namena. Nesporno pa so učinkovite pogojno odložene disciplinske kazni, saj v preizkusni dobi obsojenci disciplinskih prestopkov praviloma ne ponavljajo.

3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni

Tabela 58: Izrečenih disciplinskih kazni po vrsti in trajanju v letu 2008

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 7 dni	7 do 14 dni	15 do 21 dni	21 dni	30 dni	izvršitev pogojno odložena
javni opomin	0	0	0	0	0	0	0
razporeditev na drugo delo	0	0	0	0	0	0	0
omejitev ugodnosti	3	0	0	0	0	0	0
samica s pravico do dela	14	6	2	3	3	0	11
samica brez pravice do dela	24	9	7	5	3	0	13
SKUPAJ	41	15	9	8	6	0	24

V letu 2008 je bilo obsojencem in mladoletnikom izrečenih 69 disciplinskih kazni (28 mladoletnikom v prevzgojnem domu) in 41 obsojencem, kar je bistveno manj kot v letu 2007 (91). Število izrečenih disciplinskih kazni se je pri obsojencih zmanjšalo, in sicer za 19, medtem ko se je pri mladoletnikih zmanjšalo le za 3. Število pogojno odloženih izvršitev disciplinskih kazni se je realno zmanjšalo, in sicer za 15, vendar je to v sorazmerju z zmanjšanjem števila izrečenih disciplinskih kazni obsojencem. Čeprav zavodi disciplinske prestopke obsojencev in mladoletnikov obravnavajo čedalje v večjem številu tretmajsko, razlogi za znatno zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni zlasti obsojencem, niso v celoti pojasnjeni. Zgolj domnevati je mogoče, da na zmanjšanje izrečenih disciplinskih kazni vpliva prepričanje večine zavodov, da klasične disciplinske kazni niso učinkovite. Po drugi strani pa zavodi klasično disciplinsko kaznovanje nadomeščajo z omejevanjem bonitet in odrejanjem strožjega režima prestajanja kazni zapora.

V zavodu Ljubljana, Odprtem oddelku Ig in Polodprtem in odprtem oddelku Slovenska vas, Odprtem oddelku Rogoza in v Oddelku Novo mesto niso izrekli nobene disciplinske kazni. To za manjše zavode, zlasti za polodprte in odprte oddelke ni presenetljivo, saj v teh oddelkih kazni zapora prestaja številčno manjša in osebno bolj urejena obsojeniška populacija.

Pri uvajanju in vodenju disciplinskih postopkov ter izrekanju disciplinskih kazni obsojencem zavodi ne bi smeli opuščati, še posebej ne tisti, v katerih so disciplinski prestopki fizičnega nasilja nad soobsojenci v porastu, saj gre nenazadnje v takih primerih za neizvajanje zakonskih ukrepov za preprečevanje hudih posegov v človekovo osebnost. Po drugi strani pa pri fizičnih napadih prepogosto prihaja tudi do lažjih ali težjih telesnih poškodb, zaradi katerih oškodovanci uveljavljajo odškodnino, ki jo skoraj praviloma tudi dobijo, plačati pa jo mora seveda država. To je torej še en razlog več, ki kaže na potrebo uporabe disciplinskih ukrepov v praksi.

Število izrečenih disciplinskih kazni omejitve ugodnosti se v primerjavi z letom poprej skoraj ni spremenilo. Te so bile obsojencem izrečene v zavodu Maribor, Oddelku Murska Sobota in zavodu Koper.

Disciplinska kazen razporeditve na drugo delovno mesto v letu 2008 ni bila izrečena. Institut ustavitve disciplinskega postopka so uporabljali zavod Celje (1), Dob (1), Koper (3), Ig (2) in Oddelek Murska Sobota (3). Neizvršenih je ostalo 5 odločb o izrečenih disciplinskih kaznih, med njimi v zavodu Dob (2), Maribor (2) in Oddelku Nova Gorica (1).

Tabela 59: Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom v prevzgojnem domu po vrsti in trajanju v letu 2008

Vrsta disciplinske kazni	štev.	do 2 dni	do 4 dni	5 dni	6 dni	7 dni	izvršitev pogojno odložena
opomin	1	0	0	0	0	0	0
prepoved izhoda do treh mesecev	25	0	0	0	0	0	0
posebni prostor v prostem času	2	0	2	0	0	0	0
posebni prostor brez pravice do dela	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	28	0	2	0	0	0	0

Disciplinsko obravnavanje mladoletnikov

V zavodu Celje mladoletnikom, ki prestajajo mladoletniški zapor, niso izrekli nobene disciplinske kazni. V prevzgojnem domu pa je bilo mladoletnikom izrečenih 25 disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz doma in 2 disciplinske kazni namestitve v posebni prostor v prostem času. V primerjavi z letom 2007 se je število disciplinskih kazni prepovedi izhoda iz prevzgojnega doma zmanjšalo za pet, medtem ko se je za dve povečalo število disciplinskih kazni oddaje v posebni prostor v prostem času. Enemu mladoletniku pa je bil izrečen opomin.

Število mladoletnikov, ki so bili v disciplinskem postopku obravnavani več kot dvakrat, se v letu 2008 v primerjavi z letom poprej ni bistveno spremenilo. Od skupaj 28 mladoletnikov in mladoletnic, obravnavanih v disciplinskem postopku, jih je bilo enkrat obravnavanih deset, dvakrat trije in trikrat štirje.

3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni

Pravico do pritožbe zoper odločbo disciplinske komisije o izrečenih disciplinskih kaznih je v letu 2008 uveljavljalo 7 obsojencev (v letu 2007 pa 9). Pritožbe so vložili le obsojenci iz zavoda Dob (4) ter Maribor, Celje in prevzgojnega doma po 1. Na Ministrstvu za pravosodje, ki je pritožbeni organ druge stopnje, so vse pritožbe zavrnili kot neutemeljene. Pri vlaganju in reševanju pritožb zoper odločbe o izrečenih disciplinskih kaznih obsojencem v praksi ni bilo večjih težav.

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE

3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij je odprl nove možnosti glede vodenja postopka o pogojnem odpustu obsojencev s prestajanja kazni zapora. Toda zaradi nedorečenosti določb o pogojnem odpustu, se v praksi še niso začele izvajati. Še posebej to velja za pogojni odpust z varstvenim nadzorstvom, saj pristojnemu sodišču še ni bil posredovan nobeden predlog, da se pogojno odpuščenemu obsojencu postavi svetovalca.

Komisija za pogojni odpust je obsojencem, ki so želeli biti prisotni na seji komisije, ko je odločala o njihovih vlogah za pogojni odpust, to omogočila.

Sicer pa obsojence zavodi o svojem mnenju, ki ga podajo k vlogi za pogojni odpust, v večini primerov seznanijo, saj je to sestavni del programa individualnega tretmaja. Komisija za pogojni odpust pa je tudi v letu 2008 v pretežni meri sledila predlogom zavoda za pogojni odpust. Pozitivne predloge za pogojni odpust zavodi podajajo tudi za obsojence, zoper katere je v teku še kakšen nedokončan kazenski postopek, vendar se taki predlogi podajajo individualno, pri čemer pa se komisiji za pogojni odpust posreduje natančne podatke o odprtih kazenskih postopkih, na osnovi katerih komisija lažje presodi ali bo obsojenca pogojno odpustila, oziroma bo njegovo vlogo zavrnila.

3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste

Tabela 60: Pogojno odpuščeni obsojenci po spolu in trajanje pogojnega odpusta v letu 2008

Kategorija obsojenih oseb	trajanje pogojnega odpusta								skupaj
	do 30 dni	nad 1 do 3 mes.	nad 3 do 6 mes.	nad 6 mes. do 1 leta	nad 1 do 2 leti	nad 2 do 3 leta	nad 3 do 5 let	nad 5 let	
<i>Obsojenci</i>									
prvič kaznovani	2	85	88	62	28	8	3	0	276
povratniki	6	32	33	15	4	2	0	0	92
Skupaj	8	117	121	77	32	10	3	0	368
<i>Obsojenke</i>									
prvič kaznovane	0	1	3	8	2	1	0	0	15
povratnice	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Skupaj	0	1	3	8	3	1	0	0	16
<i>Mladoletni obsojenci</i>									
prvič kaznovani	0	2	0	0	0	0	0	0	2
SKUPAJ	8	120	124	85	35	11	3	0	386
delež v %	2,1	31,1	32,1	22,0	9,1	2,8	0,8	0	100

V letu 2008 je bilo pogojno odpuščenih 85 obsojencev več kot v letu poprej. Do bistvenega povečanja števila pogojno odpuščenih obsojencev je verjetno prišlo delno zaradi aktivnosti pri iskanju možnosti zmanjšanja prezasedenosti bivalnih kapacitet v nekaterih najbolj prezasedenih zavodih, delno pa tudi zaradi podpore strokovne in politične javnosti pravosodnim in drugim organom, ki neposredno odločajo o pogojnih odpustih obsojencev, da institut pogojnega odpusta bolj smelo uporabljajo v praksi.

3. 10. 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda

Direktorji zavodov so v letu 2008 s prestajanja kazni zapora predčasno odpustili 288 obsojencev, kar je 4,5 % manj kot v letu poprej. Predčasno pa ni bil odpuščen s prestajanja mladoletniškega zapora nobeden od mladoletnikov. Do neznatnega zmanjšanja števila predčasno odpuščenih obsojencev je verjetno prišlo zaradi bistvenega povečanja števila odpuščenih obsojencev po komisiji za pogojne odpuste, med katerimi so tudi obsojenci, ki so bili pogojno odpuščeni do enega meseca pred iztekom kazni zapora, ki se jih v praksi praviloma predčasno odpušča s prestajanja kazni zapora.

Tabela 61: Struktura predčasno in pogojno odpuščenih obsojencev po spolu in trajanju predčasnega odpusta v letu 2008

Kategorija obsojenih oseb	trajanje predčasnega odpusta				
	do 10 dni	10 do 20 dni	20 dni do 1 mesec	1 mesec	skupaj
<i>Obsojenci</i>					
prvič kaznovani	23	36	78	0	137
Povratniki	32	37	63	0	132
Skupaj	55	73	141	0	269
<i>Obsojenke</i>					
prvič kaznovane	0	4	7	0	11
Povratnice	2	0	4	0	6
Skupaj	2	4	11	0	17
<i>Mladoletni obsojenci</i>					
prvič kaznovani	1	1	0	0	2
SKUPAJ	58	78	152	0	288
delež v %	20,1	27,1	52,8	0	100

3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev

Obsojenci oziroma drugi upravičenci so v letu 2008 vložili pri Ministrstvu za pravosodje 281 prošelj za pomilostitev. Ministrstvo za pravosodje jih je s svojim poročilom posredovalo Uradu predsednika republike.

Število obravnavanih vlog za pomilostitev se je v primerjavi z letom 2007 povečalo za 80. Od tega jih je bilo ugodno rešenih 5, kar je za 10 manj v primerjavi z letom poprej. V pomilostitvenem postopku je bila trem obsojencem izbrisana obsodba, enemu je bila odpuščena izvršitev preostanka kazni kazen zapora, enemu pa je bila odpuščena izvršitev kazni zapora. Ob dnevu osamosvojitve Republike Slovenije ni bil pomiloščen nihče od obsojencev.

3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi

V letu 2008 je bil koordinator za duhovno oskrbo tedensko navzoč na posameznih lokacijah zavodov in opravljal razgovore z zaprtimi osebami glede na izkazan interes duhovne oskrbe.

Katoliško cerkev je bila zastopana s strani koordinatorja za duhovno oskrbo. Mesečno je izvajal bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah. V okviru praznikov: velike noči in božiča, so se še posebej izvajale zakramentalne priprave in praznične svete maše v vseh zavodih, kjer je bil izkazan interes.

Zaprtim osebam so bili na voljo tudi nekateri izvodi Svetega pisma in druge literature, več interesa za Sveta pisma se je pokazalo s strani priprtih in zaprtih oseb, ki so tuji državljani. Znotraj katoliške cerkve je bil v Sloveniji izpeljan tudi mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 19. – 25. novembra 2008, v tem tednu so zavodi, ki so izkazali svoj interes, obogatili svoje knjižnice s knjižnim darom, ki ga je daroval zaporniški vikariat.

Usklajeno je tekla koordinacija z islamsko skupnostjo in srbsko pravoslavno cerkvijo. Stiki so omejeni na lokalne nivoje, ker se je interes posameznih zaprtih oseb pokazal samo v določenih zavodih. Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni tudi priprave v mesecu Ramazanu, kjer so vsi zavodi dobili časovni razpored molitev in jih posredovali interesantom. Posameznikom so v tem času, na izrecno željo omogočili tudi

prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Na voljo so tudi izvodi Korana in nekaj druge literature, ki jo je posredovala Islamska skupnost v Ljubljani. V okviru Slovenske muslimanske skupnosti je bilo izvedeno redno obiskovanje v ženskem zavodu Ig.

V okviru srbske pravoslavne cerkve je bila pokrita pastoralna oskrba ob velikih praznikih (božič in velika noč), opravljenih pa je bilo tudi nekaj razgovorov s strani parohov srbske pravoslavne cerkve na željo zaprtih oseb.

Svoj interes so pokazale tudi nekatere druge verske skupnosti.

- Jehovove priče, ki so v nekatere zavode redno dostavljale svoj časopis – vendar zanimanja s strani zaprtih oseb ni bilo, razen v ZPKZ Dob in ZPKZ Maribor, kjer so beležili njihove obiske.
- Interes za obisk je bil izkazan tudi s strani zaprtih oseb za predstavnika verske skupnosti Svete Cerkve Annasan. Koordinator za duhovno oskrbo je vzpostavil stik z zavodom Ig, da je obiskovanje steklo normalno.

Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za priprte in zaprte osebe, se je koordinator za duhovno oskrbo povezal s slovensko Karitas in oskrbel posamezne lokacije.

Sodelovanje je bilo tudi z zaporniškimi vikariatom, v okviru katerega je program KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) in so prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavode Dob, Koper in ženski zavod Ig. V ženskem zaporu na Igu se je s pomočjo zaporniškega vikariata rimo-katoliške cerkve izvajal tečaj španskega jezika. Prav tako je koordinator za duhovno oskrbo pri tedenskih obiskih na razpolago za pogovor delavcem v zaporih.

3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe

Generalnemu direktorju uprave, ki je pristojen za reševanje pritožb obsojencev in mladoletnikov na prvi stopnji, so bile v letu 2008 posredovane 103 pritožbe.

Med njimi so bile tudi pritožbe, ki so jih posamezniki ali skupine zaprtih oseb pošiljale predsedniku Vlade RS, Komisiji za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti pri Državnem zboru RS, Ministrstvu za zdravje in Ministrstvu za pravosodje. Nekaj pritožb je bilo podanih tudi večkrat, štiri pa so bile skupinske. Največ pritožb so vložili obsojenci iz zavoda Dob (46), Ljubljana (18), Koper (16), Maribor (11), Ig in Oddelka Novo mesto (po 3), Oddelek Nova Gorica in Prevzgojni dom Radeče (po 2), zavod Celje in Odprti oddelek Ig pa po 1. Zaprte osebe so v letu 2008 vložile 4 pritožbe manj kot v letu 2007.

Zaprte osebe so v pritožbah oziroma v pobudah za začetek postopka za varstvo človekovih pravic izpostavljale kršitev ene ali več pravic, nepravilno ravnanje z njimi ter druge nepravilnosti, zaradi katerih so se počutile prizadete. Najpogosteje so se pritoževale nad pomanjkljivim zdravljenjem in opustitvijo zdravniške pomoči, neustreznim postopanjem delavcev zavoda (zlasti paznikov), ker niso bili deležni zavodskih in zunajzavodskih ugodnosti, zaradi uporabe prisilnih sredstev, vključevanja v psihološko obravnavo, zaradi ogroženosti s strani soobsojencev oziroma sopripornikov, namestitve v strožji režim prestajanja kazni zapora, nad izvajanjem obiskov v prostoru s stekleno pregrado, zaradičasne omejitve uporabe osebnega računalnika in TV sprejemnika, ker se niso mogli pogovoriti z direktorjem zavoda ali drugimi delavci zavoda, neustreznega ravnanja pri preizkusu alkoholiziranosti in prisotnosti prepovedanih drog, bivanjskimi in nastanitvenimi pogoji, zaradi nestrinjanja z individualnim programom tretmaja in postopkom o pogojnem odpustu, zaradi omejevanja pravice do telefonskih pogovorov in obiskov, neizvajanja pravice do dela, zaradi odvzema predmetov, prisotnosti paznikov pri zdravniških pregledih in sprejemanja pošiljk. Po številu so sledile pritožbe zaradi kršitev pravic do rekreacije, osebnega pregleda in pregleda bivalnih prostorov ter poštnih pošiljk, posedovanja denarja, izobraževanja in vzdrževanja osebne higijene. Pritožili so se tudi zaradi neustrezne hrane, neizvajanja kadijskega zakona, opustitve izvrševanja varnostnega ukrepa obveznega zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog, onemogočanja vpogleda v osebni spis in zagotavljanja pravice do verskih obredov.

Vse pritožbe je Generalni urad v pritožbenem postopku podrobno preučil. Pred tem je od zavoda, v katerem je pritožnik bival, zahteval izčrpno poročilo o pritožbenih navedbah in zbral tudi morebitne druge razpoložljive informacije. Pred odločitvijo o utemeljenosti ali neutemeljenosti pritožb so se pooblaščenimi uradniki Generalnega urada, ki so pritožbeni postopek vodili, praviloma pogovorili tako s pritožnikom kakor tudi z delavci zavoda in preverili morebitne nejasnosti.

Če je bilo v pritožbenem postopku ugotovljeno, da je bila pritožba v celoti ali delno utemeljena, je bilo v pisnem odgovoru, ki je bil posredovan vsakemu pritožniku, nedvoumno sporočeno, katera pravica je bila morda kršena, oziroma v čem je bilo ravnanje delavcev sporno. Da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, je odgovor na pritožbo v vednost prejel tudi zavod, v katerem je pritožnik bival.

V letu 2008 sta bili dve pritožbi v celoti utemeljeni, pet pa le delno. Število utemeljenih pritožb se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 4, medtem ko se je število delno utemeljenih pritožb zmanjšalo za 3. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pritožbah ni šlo za grobe kršitve pravic zaprtih oseb, temveč za pomanjkljivo izvajanje veljavnih predpisov s strani delavcev zavoda.

Utemeljene oziroma delno utemeljene pritožbe so se nanašale na neustrezno prehrano, onemogočanje zdravniškega pregleda, neizvajanje kadilskega zakona, onemogočanje sodelovanja na skupini, neustrezno postopanje paznikov in onemogočanje razgovora s pedagogom.

Večina obsojencev in mladoletnikov je bilo z odgovorom na njihove pritožbe zadovoljnih, saj se jih je le 12 pritožilo zoper odločitev na prvi stopnji na Ministrstvo za pravosodje. Toda tudi te pritožbe je Ministrstvo za pravosodje kot neutemeljene zavrnilo. Navedeni podatki torej kažejo, da so bile vse pritožbe obsojencev v pritožbenem postopku temeljito preverjene, čemur so sledili objektivni oziroma korektni odgovori.

Varuhu človekovih pravic je Uprava v letu 2008 poslala 83 poročil o pobudah zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic. Ena pobuda je bila skupinska. Pobude so vložile zaprte osebe iz zavodov Dob (41), Maribor (14), Koper (9), Ljubljana (6), Ig (5), Prezgojni dom Radeče (3), Odprti oddelek Ig (2), Celje, Oddelek Novo mesto in Oddelek Nova Gorica po 1. Število pobud se je v primerjavi z letom 2007 nekoliko povečalo, in sicer za 6. Nekaj zaprtih oseb je pobude za varstvo človekovih pravic ponovilo (tudi večkrat), med pobudniki pa je bilo tudi nekaj takih, ki so (za isto zadevo) sočasno s pobudo za varstvo človekovih pravic vložili tudi pritožbo ali obratno.

Vsako pobudo smo na Upravi temeljito obravnavali, ugotovitve in stališča pa posredovali Varuhu človekovih pravic. Pri tem je bila sprejeta ocena, da so bile štiri pobude v celoti utemeljene, delno pa kar štirinajst. Pri utemeljenih in delno utemeljenih pobudah je šlo za neupravičeno uporabo prisilnih sredstev paznikov, zavlračevanje dostopa do zdravnika, neupravičeno zavrnitev sprejema pošiljke (paketa), začasni odvzem TV sprejemnika, opustitev potrebnih ukrepov za preprečitev ogroženosti s strani soobsojencev, neupravičen odvzem sredstev za osebno nego, prekinitev bivanja na prostem in opustitev izdaje odločbe o odmeri letnega dopusta.

Varuhu človekovih pravic smo posredovali tudi poročila o ugotovitvah ter stališča ob nadzorih v zavodu Dob pri Mirni, Mariboru, Celju, Koprju, Igu, Oddelku zavoda Novo mesto, Oddelku Nova Gorica, Odprtem oddelku Ig in Prezgojnim domu Radeče. V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje smo Državnemu zboru (Komisiji za peticije) posredovali eno informacijo, prav tako tudi Vladi eno. Ministrstvu za pravosodje pa smo posredovali več poročil o pritožbah zaprtih oseb. Izdelano je bilo tudi poročilo na ugotovitve, stališča in predloge Varuha človekovih pravic, ki je bilo prikazano v trinajstem rednem poročilu Varuha za leto 2007.

3. 11. 3 Upravno odločanje

V letu 2008 smo v upravnem postopku na prošnjo upravičencev (obsojencev, mladoletnikov oziroma njihovih ožjih družinskih članov in drugih upravičencev) in po uradni dolžnosti z izdajo odločbe oziroma sklepa rešili 5.240 zadev.

Obravnavali smo 377 vlog oziroma predlogov za premestitev obsojencev in mladoletnikov. 142 vlog oziroma predlogov smo rešili ugodno, 182 zavrnil, 32 zavrgli, v 21 primerih pa smo postopek ustavili. Obravnavali smo 57 vlog za prekinitev prestajanja kazni zapora. 13 vlog smo rešili ugodno, 37 vlog zavrnil, v sedmih primerih pa smo vloge za prekinitev prestajanja kazni zapora zavrgli. Obravnavali smo tri vloge za prestajanje kazni zapora ob prostih dneh (t.i. vikend kazni). Od teh smo eno zavrnil, eno vlogo rešili ugodno, eno pa s sklepom zavrgli. Izdanih je bilo tudi 7 sklepov o stroških postopka.

Generalni direktor Uprave je v šestih primerih podal soglasje k odločbi direktorja zavoda o razvrstitvi obsojenca v posebej varovani oddelek (206. člen zakona). Število vseh obravnavanih upravnih zadev se je v letu 2008 zmanjšalo za 23,5 %. Za 12,7 % pa se je povečalo tudi število zadev, ki smo jih obravnavali na Generalnem uradu.

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v letu 2008 odražajo naslednja dejstva:

- Dva bega iz zaprtih delov zavodov od tega eden iz pripora dve osebi hkrati.
- Enako število preprečenih poskusov in odkritih priprav na pobege.
- Več poskusov in napadov na osebje.
- Že tretje leto konstanten rahel porast uporabe prisilnih sredstev, ki pa je v sorazmerju s porastom števila zaprtih oseb.
- Zmanjšanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Zmanjšanje števila najdb droge in mobilnih telefonov, hkrati pa slabše razmerje med najdbami pri vstopu v zavodu in v zavodu.
- Več zahtevnih varovanj zaprtih oseb bodisi iz naslova varovanja zaščitenih prič ali pa varovanja večjih skupin pripornikov v zahtevnejših pripornih zadevah.
- Slabi materialni pogoji za varovanje od pomanjkanja alarmnih sistemov, fizičnih barier, vozil (povprečna starost vozil že nad 9 let!!) in osebne varovalne opreme za paznike.
- Večje in permanentno nezadovoljstvo paznikov s kadrovske razmerami - pomanjkanjem paznikov.

Zaposlitev carinskih delavcev iz leta 2004 nima več pozitivnih učinkov, saj obremenitve in število nalog paznikov rastejo hitreje ali celo v obratnem sorazmerju s številom paznikov. Delno se je kadrovski problem omilil samo v Ljubljani z začasno ukinitvijo Oddelka Radovljica (na račun še večje prezasedenosti zavodov), v vseh ostalih zavodih, razen odprtih oddelkih in Prevzgojnem domu, pa so obremenitve velike, saj je struktura zaprtih oseb zahtevnejša in bolj obremenjuje posamezne aktivnosti paznikov. Zaradi prezasedenosti nekaterih zavodov je del pripornikov premeščen v druge zavode, kar sicer nominalno ne poveča števila spremstev, je pa potrebno za posamezno spremstvo uporabiti več časa in prevoznih sredstev na daljših relacijah.

Posledica obremenitev so bila odpovedana spremstva na sodišča, skupaj 88. Tu sta izstopala predvsem zavod Maribor ter na novo Zavod Ig, kjer se je povečalo število zaprtih oseb tudi iz razlogov neustreznih pravnih rešitev – spremembe predpisov brez poprejšnje analize in potrebnih spremljajočih ukrepov (hkratnega povečanja števila paznikov).

Sprememba predpisov je vplivala tudi na izjemen porast števila pobegov iz odprtih oddelkov, kjer beležimo 35 pobegov, pri čemer gre večinoma za osebe, ki so bile privedene v uklonilni zapor. Razlog tega je neustruzna odločitev, ki jo je ministrstvo za pravosodje kljub opozorilom Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij s predpisom v začetku leta 2008 določilo, da se osebe, zoper katere sodišče izreče uklonilni zapor, namešča v odprte oddelke. Veliko teh oseb je begosumnih in so na ta način izkoristile načine dela in varovanja v odprtih oddelkih.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

Na osnovi rezultatov analize pobegov v preteklih letih smo v tem letu za preprečevanje pobegov:

- uvajali tehnične izboljšave,
- skoraj vse lokacije, razen Oddelka Nova Gorica, so že opremljene z novimi brezžičnimi komunikacijskimi sredstvi sistema »tetra«,
- nadzorovali organizacijo in izvajanje sistema varovanja,
- opozarjali na varnostno kulturo, profesionalnost dela paznikov ter osebno odgovornost zaposlenih.

Tabela 62: Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih v letu 2008

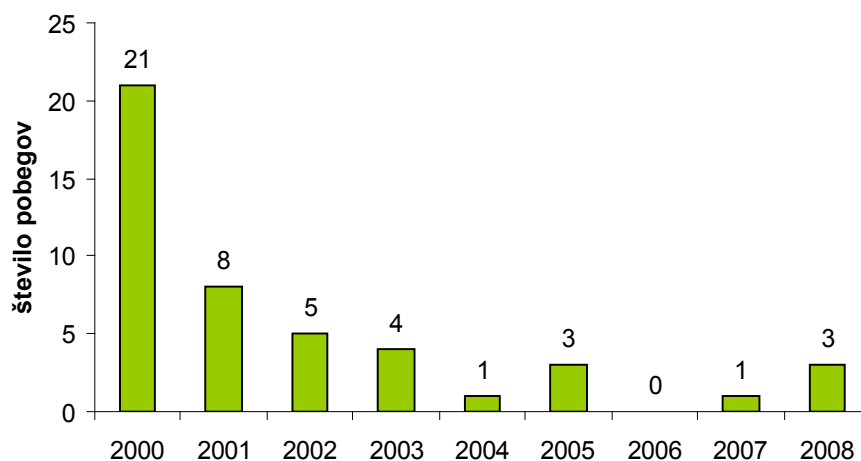
Zavod	iz zaprtega dela	iz pol- in odprtih oddelkov	med spremstvom	iz bolnišnic	pobegi skupaj	pobegi pri-pornikov	pobegi uklonilnih	štev. nevrnitvev	skupaj	število prijatih ⁵	ostalo na begu ⁵
Dob	1	0	0	1	2	0	0	1	3	2	1
Slo. Vas	0	1	0	1	2	0	0	1	3	2	1
Ig	0	0	0	1	1	0	1	1	2	2	0
Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koper	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0
N. Gorica	2	0	0	0	2	2	0	1	3	2	1
Ljubljana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N. mesto	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0
OO Ig	0	25	0	0	25	0	25	0	25	21	4
Maribor	0	0	1	1	2	0	0	7	9	9	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	5	0	0	5	0	3	1	6	6	0
SKUPAJ	3	32	1	4	40	2	29	14	54	47	7
Radeče	0	3	1	0	4	0	0	11	15	11	4
SKUPAJ	3	35	2	4	44	2	29	25	69	58	11

Potem ko predlani prvič nismo beležili nobenega pobega iz zaprtega dela zavoda, lani pa enega, sta se letos zgodila dva pobega, od katerih sta pri enem pobegnili dve osebi. Čeprav je to korak nazaj, je pričakovan rezultat glede na pogoje v katerih se izvaja varovanje. Tudi pri pobegih med spremstvom beležimo enega več, kar pa je v primerjavi s številom izvedenih spremstev in upoštevajoč objektivne pogoje kljub temu uspeh. Vse to kaže na ustrezno kvaliteto dela kljub zaostrenim kadrovskim razmeram, saj morajo vodstva zavodov že skoraj redno kršiti varnostne standarde glede števila potrebnih paznikov in velikokrat se zgodi, da spremstvo opravlja eden sam paznik, kar pa je v nasprotju z vsemi strokovno postavljenimi zahtevami. Hkrati pa se je na račun premajhnega števila paznikov oslabilo notranje varovanje, kar zopet poslabša varnostne pogoje v smislu manjšega nadzora in predvsem manjše osebne varnosti paznikov. Vsekakor pa je potrebno poudariti, da za nobenega od pobegov iz zaprtih delov nismo ugotovili razlogov v preobremenjenosti, ampak izključno zaradi neizvajanja nalog iz načrtov varovanja.

⁵ Podatek za prijete in ostale na begu se nanaša na obdobje do 31.12.2008

Izjemen porast pobegov pa je iz polodprtih in odprtih oddelkov, predvsem Odprtega oddelka Ig. Razlog tega je neustrezna odločitev, ki jo je ministrstvo za pravosodje kljub opozorilom Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij s predpisom v začetku leta 2008 določilo, da se osebe, zoper katere sodišče izreče ukлонilni zapor, namešča v odprte oddelke. Veliko teh oseb je begosumnih in so na ta način izkoristile načine dela in varovanja v odprtih oddelkih.

Grafikon 14: Pobegi iz zaprtih delov zavodov v letih 2000–2008

V tem letu smo odkrili in preprečili 12 poskusov pobega, kar je enako kot prejšnje leto. Glede na to, da hkrati ni bilo izrazitega povečanja števila begov, to razlagamo z dejstvom, da postopne tehnične izboljšave in dosledno izvajanje nalog iz načrtov varovanja odvrača zaprte osebe od priprav in poskusov begov. V 4 primerih so zaprte osebe skušale pobegniti s kopanjem luknje v zid, dvakrat so poskušale pobegniti med spremstvom, štirikrat pa smo pobeg zaradi pravočasnih informacij o pripravah na beg tudi preprečili.

Povečano varovanje v smislu preprečevanja pobega je bilo organizirano v več primerih, v glavnem je šlo za varovanje nekaterih posameznikov pred extradicijo ali pa nekaterih, ki so vključeni v organizirane kriminalne združbe. Nasploh velja poudariti, da zelo uspešno sodelujemo s policijo na več področjih, med drugim tudi pri preprečevanju pobegov.

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Postopki prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe, saj je med vestnim izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo le korak. Zato so pazniki in zavodi redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, ki smo jo nato analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost.

V drugem primeru, ki ni niti štet med uporabe prisilnih sredstev, pa je sum, da je sodelavec zlorabil svoj položaj in fizično obračunaval s obsojencem. Zoper sodelavca je bil sprožen disciplinski in pa tudi kazenski pregon. Oba postopka sta še v fazi preiskave.

V tem letu je bila ustanovljena komisija na nivoju Zavoda Dob in nato še UIKS-a, ki je zgoraj navedene primere in še nekatere primere iz preteklih let ponovno preučila. V nekaterih primerih so bili sproženi disciplinski postopki s ciljem podrobne razjasnitve situacije.

Pri uporabi prisilnih sredstev je bilo lažje poškodovanih 9 zaprtih oseb in 3 pazniki. V vseh primerih je šlo za odrgnine in podplutbe.

Uporaba prisilnih sredstev se je v primerjavi s prejšnjim letom zopet rahlo povečala, pri čemer pa je verjetno glavni razlog povečanje števila zaprtih oseb. Največji delež vzrokov uporabe prisile pa še vedno predstavljajo

posredovanja za preprečitev konfliktov med zaprtimi osebami. Čeprav pazniki sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile, pa morajo večkrat uporabiti tudi prisilo, da zagotovijo red in mir.

Tabela 63: Pregled uporabe prisilnih sredstev

Zavod	vsa uporabljena	neupravičena	nepotrebna*	poškodba osebe	poškodba delavca
Dob	19	1	0	0	1
Slo. Vas	0	0	0	0	0
Ig	5	0	0	1	0
Celje	5	0	0	1	0
Koper	7	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	39	0	1	7	2
N. mesto	3	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	11	0	0	0	0
M. Sobota	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	10	0	0	0	0
SKUPAJ	100	1	0	9	3

* V enem primeru je prišlo do uporabe strokovnega prijema proti napačni osebi, ker v trenutku konflikta med osebami ni bilo razpoznaven povzročitelj

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v pet skupin.

- Odklonitev ukaza (32 primerov). Gre za to, da se zaprte osebe ne želijo odstraniti z določenega mesta, ali oditi tja, kamor so jim odredili. V teh primerih smo še posebno ugotavljali, ali je bil ukaz dan zakonito, in ali je bila uporaba prisile nujna. Primera, ki bi kazal na napačno odločitev paznika, v tem letu ni bilo. Opozoriti moramo, da gre v večini primerov zgolj za uporabo manjše sile telesa brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, transportni strokovni prijemi, ipd.).
- Preprečitev konflikta (43 primerov). V teh primerih morajo pazniki preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami. V tem letu je bilo takih primerov dvakrat toliko kot prejšnje leto.
- Uničevanje lastnine (7 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v sobah zavodov. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pazniki ukrepati takoj.
- Preprečevanje napadov (13 primerov) in poskusov napadov (1 primer). Na srečo v tem letu ni bilo težjih primerov. Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.
- Preprečitev samopoškodbe (3 primeri). Gre za ukrep, kjer morajo pazniki s silo preprečiti, da si zaprte osebe kaj naredijo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.

Tabela 64: Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	Uničevanje imovine	Preprečitev pobeга	Poskus napada na delavca	Napad na delavca	Preprečitev samopoškodbe	Preprečitev konflikta med zaprtimi	Odklonitev ukaza	Pomoč policiji v postopku
Dob	3	2	1	2	0	4	8	0
Slo. Vas	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	0	0	0	1	0	0	4	0
Celje	1	0	0	1	0	0	3	0
Koper	1	0	0	2	2	2	2	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	1	1	0	1	0	27	8	1
N. mesto	1	0	0	0	1	1	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	0	3	0	3	5	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0	1	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	3	0	6	1	0
SKUPAJ	7	3	1	13	3	43	32	1

V nekaj primerih sta bila po dva vzroka za uporabo prisile hkrati.

Tabela 65: Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Zavod	vklepanje	telesna sila	telesna sila udarec	telesna sila met	gumijevka	plinski razpršilec
Dob	6	15	1	0	0	0
Sl. Vas	0	0	0	0	0	0
Ig	1	3	0	1	0	0
Celje	2	5	0	0	0	0
Koper	5	7	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	2	39	0	0	0	0
N. mesto	2	2	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	5	10	3	2	1	0
M. Sobota	1	1	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0
Radeče	4	7	0	0	0	0
SKUPAJ	28	89	4	3	1	0

V več primerih je bilo pri posredovanju uporabljeno več vrst prisilnih sredstev hkrati (telesna sila in vklepanje).

Tudi v tem letu je prevladovala uporaba telesne sile, za preprečitev agresivnega vedenja so pazniki samo štirikrat uporabili strokovni udarec, trikrat met in enkrat gumijevko.

Običajen in pogost način uporabe prisilnih sredstev je tudi preventivno vklepanje med spremstvom zunaj zavoda. Z imobilizacijo rok, izjemoma pa tudi nog, se vkljenim osebam preprečuje pobeg. Na ta način se istočasno izognemo uporabi drugih prisilnih sredstev in tako preprečimo možnost poškodb. Pomembno je, da se ob nevarnosti pobeга pazniki o načinu vklepanja pravilno odločijo. Tudi pri preventivnem vklepanju se namreč spoštuje načelo individualnosti in postopnosti.

Podatki kažejo, da se je nov način vklepanja (vklepanje na pas) izkazal kot zelo dober in uporaben. Zagotavlja primerno stopnjo varnosti, hkrati pa vkljene osebe ne omejuje pretirano. Tega načina so se v posameznih zavodih posluževali različno. Pri obsojencih 19%, pri pripornikih povprečno 61 % in pri mladoletnikih 9 %. Veliko pa je odvisno od lokacije zavoda in lokacije spremljanja, pa tudi od kadrovskega razmerja oziroma števila razpoložljivih paznikov. Zelo malo je bilo vklepanja za noge in sicer obsojencev 2,2 %, pripornikov pa v povprečju 15,9%.

Tabela 66: Napadi na delavce po zavodih

Zavod	število napadov	število poskusov napada	težje poškodbe	lažje poškodbe	brez poškodb	uničena uniforma
Dob	2	2	0	0	0	0
Sl. Vas	0	0	0	0	0	0
Ig	1	0	0	0	0	0
Celje	1	3	0	0	0	0
Koper	1	1	0	0	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	1	3	0	1	0	0
N. mesto	0	0	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0
Maribor	3	0	0	0	0	0
M. Sobota	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0
Radeče	3	0	0	0	0	0
SKUPAJ	12	9	0	1	0	0

V tem letu je število napadov in poskusov napadov zopet povečalo glede na prejšnje leto in je na ravni predhodnih let.

Nobeden od napadov ni bil resen oziroma nevaren. Ocenjujemo, da je razlog temu predvsem večja previdnost paznikov in doslednejše izvajanje preprečevalnih ukrepov. Žal pa vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi.

Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno še v naprej skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Sprememba zunaj zavoda

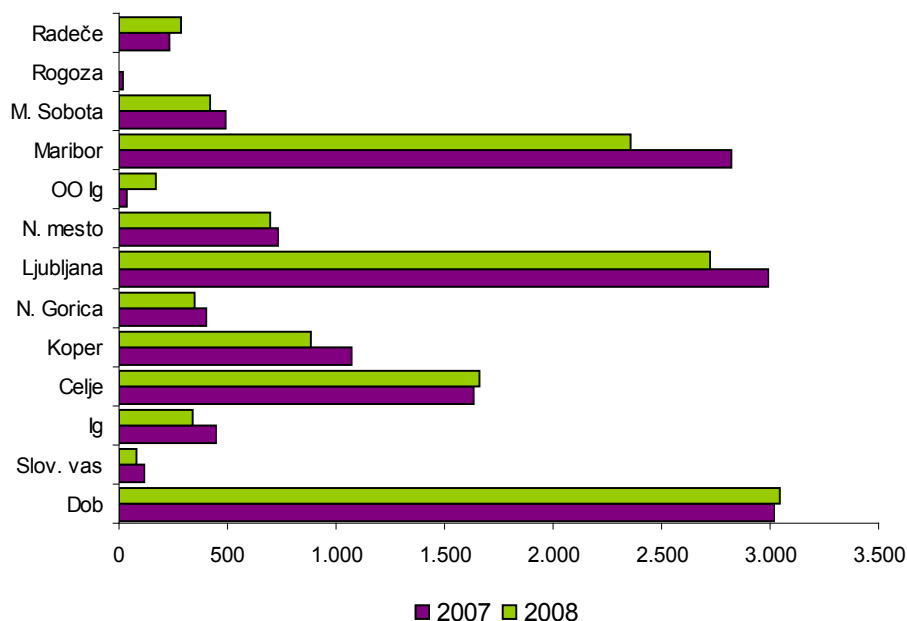
Skupno število spremestv zunaj zavoda se je glede na prejšnje leto, rahlo zmanjšalo, pri čemer je to zmanjšanje le navidezno, saj gre zmanjšanje predvsem na račun spremestv zdravstvene ustanove in druga spremestva (urejanje različnih zasebnih zadev za zaprte osebe), čeprav so za to potrebe in nujnost, ki pa jih ni moč realizirati zaradi premajhnega števila paznikov. Enostavno je v večini zavodov že dosežena točka, ko dodatnih spremestv ni moč več realizirati. Najprej izvedejo nujna spremestva in varovanja v bolnišnicah, nato spremestva na sodišča in nato šele ostala. V tem letu so bili v nekaterih zavodih prisiljeni odpovedati že nekaj spremestv na sodišča, saj ni bilo moč več zmanjševati nivoja varovanja v zavodu. Skupaj je bilo odpovedi 88, največ jih je bilo v Mariboru (45), Igu (23) in Ljubljani (20).

Pazniki so večkrat spremljali skupine oseb, ki so zahtevale posebno varovanje. Taka spremestva so zahtevala posebno organizacijo in večje število paznikov, zato jih je bilo v manjših zavodih oziroma oddelkih težje izpeljati. V takih primerih so priskočili na pomoč pazniki iz drugih zavodov. Pri spremljanju varnostno zelo problematičnih oseb je v okviru svojih pristojnosti in medsebojnega sodelovanja med državnimi organi sodelovala tudi policija.

Tabela 67: Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

Zavod	na sodišča	v zdravstvene ustanove	ostalo	Skupaj	število paznikov	štev. spremstev na paznika
Dob	849	2116	82	3.047	115	26,5
Slo.vas	32	43	9	84	6	14,0
Ig	178	114	50	342	21	16,3
Celje	863	641	156	1.660	51	32,5
Koper	566	271	46	883	46	19,2
N. Gorica	187	112	45	344	17	20,2
Ljubljana	1.945	521	260	2.726	111	24,6
N. mesto	376	240	82	698	18	38,8
OO Ig	6	157	11	174	5	34,8
Maribor	1.054	791	511	2.356	64	36,8
M. Sobota	221	131	69	421	22	19,1
Rogoza	5	2		7	6	1,2
Radeče	96	168	25	289	17	17,0
Skupaj	6.378	5.307	1.346	13.031		

Grafikon 15: Primerjava števila spremstev v letih 2007 in 2008

Nadpovprečno obremenjenost paznikov nam prikazuje tudi podatek o številu ur varovanja v bolnišnicah. V tem letu jih je bilo tega kar 33.756 kar je za dobrih deset tisoč več kot prejšnje leto in bistveno prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela paznikov. Največ varovanj so imeli v Mariboru (dobrih 17 tisoč oziroma kar 272 ur na paznika). Velika težava je, da varovanja v bolnišnicah večinoma ni mogoče predvideti. Z ustanovitvijo psihiatričnega oddelka zaprtega tipa za potrebe vseh zavodov bi lahko število ur varovanja pomembno zmanjšali, še vedno pa jih ne bi popolnoma odpravili.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Ti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prenaseljenosti v več posteljnih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in večkrat jih v zavodih sploh ne uspejo zaznati. O njih v zavodih sklepajo ob

posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem paznikov pa dajemo temu področju večji poudarek v smislu preventive in tudi odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito.

V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenih oseb. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

To leto se je število konfliktov zmanjšalo, čemur je vzrok večja aktivnost pri odpravljanju vzrokov konfliktov, verjetno pa je na to vplivala tudi spremenjena struktura oseb – dovolj je že ena oseba, ki lahko v določenem okolju sproži vrsto konfliktnih situacij. V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 25. Ugotovitve kažejo, da je visoko število konfliktov posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjene celice vplivajo na slabo razpoloženje in hitreje pride do nesporazumov. Zabeležili pa smo primere tudi nasilja, ki je povezano z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali dolžniško - upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v enoposteljnih celicah, ki pa v naših prostorskih pogojih trenutno še ni izvedljiva, razen delno v Kopru

Tabela 68: Število in posledice konfliktov

Zavod	število konfliktov	število udeleženih oseb	število poškodovanih		obveščena policija
			lažje	težje	
Dob	36	75	16	0	2
Slov. vas	0	0	0	0	0
Ig	5	14	3	0	0
Celje	9	22	2	0	2
Koper	16	39	7	0	0
N. Gorica	0	0	0	0	0
Ljubljana	46	99	21	0	18
N. mesto	3	7	3	0	3
OO Ig	0	0	0	0	0
Maribor	10	21	3	0	0
M. Sobota	2	4	2	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0
Radeče	9	21	1	0	0
SKUPAJ	136	302	58	0	25

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število paketov, ki so jih prejele zaprte osebe, se je letos rahlo zmanjšalo, še vedno pa je visoko in sicer je v tem letu doseglo število 25.949. Z varnostnega vidika je število prejetih paketov neugodno, saj vsak dodatni paket pomeni večjo verjetnost vnosa prepovedanih predmetov in hkrati tudi dodatno obremenitev za paznike, ki morajo pakete pregledovati.

Paketi pomenijo enega od načinov vnašanja droge in drugih prepovedanih predmetov v zavode. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 9 primerih. Zaprte osebe so pri vnašanju prepovedanih predmetov vedno bolj iznajdljive. Tako so za vnos največkrat uporabile kar originalno zaprta živila, ne da bi bila embalaža vidno poškodovana. Žal nimamo rentgenskih naprav v vseh zavodih, saj te v precejšnji meri povečajo nivo varnosti. Seveda pa droge ne bo moč odkrivati z njimi in s tem ciljem je to leto stopila v veljavo nova zakonska določba glede števila paketov in bo rezultat te viden šele konec leta 2009.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 3307 pisem, droga pa je bila odkrita v 1 pismu.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih potekajo v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Že nekaj let izvajamo tudi obiske za stekleno pregrado, kjer neposredni stik zaprte osebe z obiskovalcem ni mogoč. Tako najlažje preprečimo tudi vnos nedovoljenih predmetov in substanc med obiskom, vendar pa je do poskusov njihovega vnosa v zavodih vseeno prihajalo. Ker pregrada onemogoča pristen človeški stik med zaprto osebo in obiskovalcem, so se v zavodih za tovrstni način obiska odločali le, ko je bilo to potrebno iz varnostnih razlogov oziroma tako zahteva predpis.

Tabela 69: Obiski pripornikov po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Ig	68	0	209
Celje	174	2261	119
Koper	292	1020	393
N. Gorica	268	405	186
Ljubljana	835	0	3270
N. mesto	117	277	0
Maribor	1150	1195	0
M. Sobota	102	557	0
SKUPAJ	3006	5715	4177

Tabela 70: Obiski obsojencev, mladoletnikov in uklonilno zaprtih po vrsti nadzora

Zavod	število obiskov za stekleno pregrado	število nadzorovanih obiskov	število prostih obiskov
Dob	24	1547	8018
Slov. vas	0	0	0
Ig	74	4	1493
Celje	66	6	909
Koper	212	906	1114
N. Gorica	26	0	553
Ljubljana	348	0	3794
N. mesto	32	933	448
OO Ig	0	0	507
Maribor	203	172	2105
M. Sobota	0	77	364
Rogoza	0	0	1114
Radeče	0	20	495
SKUPAJ	985	3665	20914

Pomembna oblika komunikacije obsojencev s svojci so bili tudi telefonski pogovori. Zakon omogoča prosto telefoniranje ali telefoniranje z vizualnim nadzorom klicane številke. V nekaterih zavodih so dovoljevali telefoniranje le ob vizualnem nadzoru, drugje takih ukrepov niso izvajali. V zavodu Dob imamo že od leta 2002 sistem elektronskega nadzora, ki se je izkazal kot dober in uporaben in paznikov dodatno ne obremenjuje. V tem letu je bila izdana samo ena prepoved telefoniranja in sicer v Ljubljani.

Tabela 71: Delež obsojencev, ki so imeli nadzorovane telefonske razgovore

Zavod	delež v %
Dob	100
Slov. vas	0
Ig	0
Celje	75
Koper	35
N. Gorica	0
Ljubljana	0,8
N. mesto	0
OO Ig	0
Maribor	50
M. Sobota	0
Rogoza	0
Radeče	4

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc

Vnos nedovoljenih drog v zavode že vse od leta 2001 narašča in po letu 2006, ko smo prvič zabeležili negativen trend, se je v letu 2008 število najdb spet zmanjšalo. Drogo smo odkrili v 131 primerih, pri čemer je bilo vseh najdb (pribor za uživanje, tablete, alkohol) v kar 228 primerih (dogodkih).

Zaprte osebe so drogo v zavod vnašale na različne načine in dobesedno vsak dan iskale nove možnosti skrivanja. Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove ipd...), metanje preko ograje in vnosa s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Še vedno se poslužujejo tudi pisem. Domnevamo, da jo zaprte osebe skrivajo tudi v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen. Praktično gre pri vseh odkritih vnosih droge za manjše količine, le redki so primeri večjih količin.

Največja najdena količina je bila najdena v Kopru in sicer 55 g heroína, vrženega čez zid ter v Celju 45 g kanabisa in 150 tablet extazy skupaj v eni najdbi.

Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb, sodelovanje s policijo pri zbiranju informacij in odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod. Zato smo priča tudi temu, da poskušajo zaprte osebe zlorabiti osebje, pri čemer ob sumih tovrstnih dogodkov v preiskavi sodelujemo s policijo

Pazniki so v tem letu drogo odkrili v različnih znanih in manj znanih skrivališčih. V 48 primerih so drogo odkrili pri vnosu v zavod, v ostalih primerih pa šele po tem, ko je bila v zavod že pretihotapljena. Delež odkrite droge na vstopu v zavod je različen med zavodi.

Poleg drog v ožjem pomenu so pazniki odkrili še več tablet, pribor za uživanje droge in tudi alkohol, pri čemer gre največkrat za pridelavo alkohola v zavodu s fermentacijo sadja in sladkorja ter kvasa (namesto kvasa je dovolj skorja svežega kruha).

Tudi v prihodnjih letih bo prednostna naloga zavodov čim večje število najdb nedovoljenih drog in opojnih substanc že pri vstopu v zavod. Zavode bomo zato spodbujali k uvajanju novih in ustrežnejših organizacijskih prijemov ter k doslednemu nadzoru s strani paznikov, zadolženih za izvajanje nalog preventivnega varovanja.

Že v pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričnemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika, žal pa zaradi kadrovske obremenitve nista izkoriščena v polni meri.. Opazili pa smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Zaradi tega se bo uporaba psov za odkrivanje droge usmerila v drugačne, bolj učinkovite operativne načine.

Tabela 72: Število najdb drog in opojnih substanc po vrstah⁶

Zavod	število najdb heroina	število najdb kanabisa	število najdb kokaina	število najdb amfetamina	število najdb hašiša	število najdb alkohola	število najdb metadona	število najdb tablet	število najdb pribora	število vseh najdb	število vseh najdb droge
Dob	37	2	0	0	1	5	0	12	7	64	40
Slov. vas	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Ig	0	0	0	0	0	0	2	6	1	9	0
Celje	3	4	1	1	0	1	1	7	1	19	9
Koper	8	1	6	1	0	2	0	14	8	40	16
N. Gorica	1	1	1	0	0	0	1	2	1	7	3
Ljubljana	19	17	1	0	1	4	4	10	1	57	38
N. mesto	1	0	3	0	0	0	0	2	0	6	4
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	9	7	1	2	0	0	0	0	3	22	19
M. Sobota	0	2	0	0	0	0	0	0	1	3	2
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	78	34	13	4	2	13	8	53	23	228	131

Tabela 72 a: Količina najdenih drog in opojnih substanc po vrstah⁷

Zavod	skupna količina heroina/g	skupna količina kanabis/g	skupna količina kokaina/g	skupna količina amfetamina/g	skupna količina hašiša/g	količina alkohola /l	skupna količina metadona/ml	skupna količina tablet /kos
Dob	123,61	6,60	0	0	0,83	41	0	223
Slov. vas	0	0	0	0	0	3	0	0
Ig	0	0	0	0	0	0	6	20
Celje	6,70	64,80	1,20	40,90	0	0,5	5	307
Koper	76,40	0,30	13,5	0,5	0	1	0	207
N. Gorica	0,2	0,2	46,6	0	0	0	3	130
Ljubljana	42,60	119,70	3,80	0	10,50	20	41	237
N. mesto	2,80	0	4,05	0	0	0	0	35
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	7,00	15,50	1,00	4,50	0	0	0	0
M. Sobota	0	5,00	0	0	0	0	0	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	259,31	212,10	70,15	45,90	11,33	65,5	55	1.159

⁶ Skupno število najdb (dogodkov) je bilo 195, v veliko primerih so pazniki odkrili več vrst droge hkrati

⁷ Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitkom, ki se v celoti izroči policiji.

Tabela 73: Število najdb drog in opojnih substanc po kraju najdbe

Zavod	Pri vnašanju v zavod						V zavodu
	v paketu	v pismu	pri osebnem pregledu	na dvorišču	drugje	skupaj	
Dob	0	0	1	0	0	1	55
Slov. vas	1	0	0	0	0	1	0
Ig	1	0	2	0	0	3	5
Celje	0	0	4	0	0	4	11
Koper	2	1	3	5	0	11	20
N. Gorica	2	0	3	0	0	5	0
Ljubljana	1	0	6	9	0	16	37
N. mesto	0	0	2	0	0	2	3
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	0	0	2	0	0	2	16
M. Sobota	2	0	1	0	0	3	0
Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Radeče	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	9	1	24	14	0	48	147

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pazniki izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi popolne preiskave prostorov. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale. Skupaj je bilo v tem letu najdenih 87 mobilnih telefonov in 15 kosov pribora za telefoniranje. Odkrili so tudi večje število predmetov, ki so jih zaprte osebe odtujile zavodu ali drugim osebam. V enem primeru smo odkrili žago, v enem pa prirejeno UKW radijsko postajo.

V tem v letu smo nadaljevali s prakso, da se obsežnejše preiskave opravi z vključevanjem paznikov iz drugih zavodov in sicer v obliki usposabljanja. Ta praksa se je pokazala kot učinkovita, saj je kvaliteta pregledov večja, večji je tudi faktor presenečenja.

Tabela 74: Opravljene preiskave bivalnih prostorov in najdbe prepovedanih predmetov

Zavod	kraj najdbe				vrsta najdbe				
	število preiskav	število vseh najdb	v zavodu	na vhodu ali v pošti	telefoni	pribor za telefone	nož, bodalo	orožje, strelivo	drugo
Dob	213	25	22	2	19	6	0	0	1
Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ig	36	2		4	4	0	0	0	0
Celje	79	8	6	2	7	2	0	0	0
Koper	82	22	21	1	21	7	0	0	0
N. Gorica	8	0	0	0	0	0	0	0	0
Ljubljana	427	29	20	8	24	0	0	0	1
N. mesto	24	0	1	0	1	0	0	0	0
OO Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maribor	324	11	7	0	7	0	0	0	0
M. Sobota	22	1	0	1	1	0	0	0	0
Rogoza	5	3	3	0	3	0	0	0	0
Radeče	34	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	1254	101	80	18	87	15	0	0	2

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo je izvajamo na podlagi zakona. V tem letu je bilo opravljenih 710 preizkusov, med njimi je bilo 137 pozitivnih. Majhno število pozitivnih preizkusov je posledica dejstva, da so v skupnem številu preizkusov upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora. Bilo pa je tudi nekaj primerov, ko so obsojenci sicer bili vinjeni, a so pazniki ocenili, da je izvedba preizkusa lahko problematična in so zato o tem le poročali vodstvu, ki je zoper kršitelje ukrepalo.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali pa ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno vedenje osebe (zoper sebe ali druge). Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 122 primerih (kar 32 manj kot prejšnje leto). Največkrat je šlo za odstranitev v posebni prostor za krajši čas. V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe ali druge (116 primerov), sledi oviranje drugih oseb pri počitku ali delu (17 primerov), poskus ali priprave na beg (7 primerov) in sum storitve kaznivega dejanja (1 primer).

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile vse osebe nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebe.

3. 12. 12. Nudjenje prve pomoči s strani paznikov

Ena od nalog paznikov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej izurijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči paznikov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih tudi omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih agresivnega in nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pazniki nudili prvo pomoč 176 krat, od tega 6 krat pri poskusih suicidov. Pri poškodbah in samopoškodbah gre predvsem za nudenje prve pomoči v smislu zaustavitve krvavitve in obkladkov.

3. 12. 13. Usposabljanje paznikov in drugih delavcev

V tem letu smo nadaljevali intenzivnost usposabljanja, ki smo ga pričeli izvajati leta 2004.

Izvedli smo osnovno usposabljanje dveh skupin na novo sprejetih paznikov (skupaj 45). Poleg tega smo izvedli še vrsto seminarjev in specialističnih usposabljanj: ukrepanje ob izrednih dogodkih (operativni vodje in pazniki), komunikacija - kako drugače obvladati zaprte osebe (pazniki in strokovni delavci), vodenje podrejenih delavcev (operativni vodje in perspektivni pazniki), učenje romskega jezika (pazniki in drugi), uporaba tonfe in plinskega razpršilca (pazniki in gosti s hrvaške zaporske uprave), vodenje individualnega razgovora z zaprto osebo (pazniki in strokovni delavci), preprečevanje samomora in ugotavljanje samomorilne ogroženosti (pazniki in drugi) ter razvijanje timov in timskega sodelovanja (pazniki in drugi).

V letu 2008 smo sodelovali tudi s hrvaško in avstrijsko zaporsko upravo, saj sta se usposabljanj v Sloveniji udeležila 2 hrvaška delavca prav tako pa sta se usposabljanj na Hrvaškem udeležila 2 naša delavca in sicer na začetnem in nadaljevalnem usposabljanju. Usposabljanj v Avstriji so se udeležili 4 naši delavci, dva od teh sta se udeležila seminarja, ki je bil razdeljen na dva dela.

V usposabljanje v širšem smislu sodi tudi petletno preverjanje usposobljenosti paznikov, ki smo ga po sprejemu novega zakona prvič pričeli izvajati v letu 2005. Preverjanje je opravljalo 8 paznikov.

Za kuharje v zavodih smo organizirali usposabljanje na temo "Ekonomiziranje v pripravi hrane – nadaljevalni tečaj". Z vsem tem smo izboljšali in povečali znanje in usposobljenost zaposlenih za delo z zaprtimi osebami.

Skupaj se je zgoraj omenjenih usposabljanj udeležilo: 402 paznika, 170 strokovnih delavcev, 80 inštruktorjev in 24 kuharjev.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za paznike predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom paznikov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod pa tudi rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Poseben problem so nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 m visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 m visoko notranjo žično ograjo).

V letu 2008 je bilo v zavodih na področju tehničnega varovanja izvedenih več izboljšav. Najpomembnejši so: nakup nove varovalne ograje in dela alarmnega sistema v PD Radeče, nakup rentgena za pregled prtljage za Zavod Ljubljana, dva detektorja kovine, manjšo količino pištol ter dopolnili komunikacijski sistem tetra, kjer je ostal nepokrit samo še dislocirani oddelek Nova Gorica, ker tam še ni ustreznega signala.

3. 12. 15. Oprema in uniforme delavcev

V tem letu smo opremili paznike v skladu s pravilnikom, opremili smo novo sprejete paznike (45 novo sprejetih), sprotno zamenjali izrabljene in poškodovane dele uniform za vse paznike ter izplačevali denarno nadomestilo za nakup ženske obutve in ženskih nogavic.

Sprejeti proračun za PP 6680 za leto 2008 je znašal 125.188,00 EUR, porabili smo 137.147,70 EUR (dodatna sredstva v višini 11.959,70 EUR smo zagotovili s prerazporeditvijo v okviru podprograma). Izvedena so bila javna naročila, in sicer: javni razpis za dobavo uniform za paznike (hlače, krila, športni jopiči, nogavice, srajce, bunde). Z izvajalci Labod d.d., Kroj d.d. in Viljem Bučan s.p. so bile sklenjene dvoletne pogodbe. Z navedenimi izvajalci smo zaključili dvoletno pogodbo. Izvedenih je bilo dvanajst javnih naročil male vrednosti, in sicer: za dobavo čevljev za paznike (letni, prehodni in terenski), za dobavo kimon za judo, za dobavo športne opreme, za dobavo etuijev za pištole, za dobavo opasačev, nabožnikov in etuijev, za dobavo dvodelnih delovnih oblek, za izdelavo celostne podobe, za dobavo kravat, za dobavo pasov s sponko.

Strokovna komisija za pripravo spremembe pravilnika o uniformah in izdelavo nove celostne podobe uniform za paznike je svoje delo opravila. Sprememba pravilnika je nujna zaradi nekaterih sistemskih sprememb (uvredba pomočnika paznika) in sprememb na trgu tekstilnih izdelkov (kakovost tkanin in blaga, modernejši kroj, ipd). V naslednjem letu bo tako sprejet novi pravilnik o uniformah in s tem bo spremenjena tudi celostna podoba uniform.

3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

V letu 2008 so zavodi zaprtim osebam zagotavljali pravico do dela predvsem v javnih gospodarskih zavodih (JGZ), pri hišnih delih, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Čeprav vsem obsojencem, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti, so se le redki pritožili.

Tabela 75: Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1. 2008

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	309	7	7	0	10	333
hišna dela	166	7	12	0	2	187
zunaj zavoda	47	2	0	0	0	49
12. člen	1	0	0	0	0	1
terapevtsko delo	39	0	0	0	0	39
redno izobraževanje	0	0	0	0	11	11
SKUPAJ	562	16	19	0	23	620
dela ni bilo moč zagotoviti	195	0	277	24	1	497
odklonili	62	0	0	1	2	65
za delo nezmožni	93	8	6	5	0	112
Skupaj brez dela	350	8	283	30	3	674
Vsega skupaj	912	24	302	30	26	1294

Tabela 76: Razporeditev na novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu v letu 2008

Razporeditev na delo	obsojenci	obsojenke	P	UZ	ML	SKUPAJ
JGZ	369	6	16	4	13	408
hišna dela	224	5	28	12	2	271
zunaj zavoda	67	1	0	0	0	68
12. člen	1	0	0	0	0	1
terapevtske del.	13	0	0	0	0	13
redno izobraževanje	0	0	0	0	10	10
SKUPAJ	674	12	44	16	25	771
ni bilo moč zagotoviti	260	0	829	729	0	1818
odklonili	37	0	0	0	0	37
za delo nezmožni	79	0	50	73	0	202
Skupaj brez dela	376	0	879	802	0	2057
vseh skupaj	1050	12	923	818	25	2828

V letu 2008 je delalo ali se redno izobraževalo 771 zaprtih oseb, kar pomeni, da je bilo delo zagotovljeno za 27 % vseh zaprtih oseb (brez pridržanih). Delo je imelo 686 ali 64,6 % obsojencev, 4,7 % pripornikov, 1,9 % oseb, za katere je sodišče odredilo uklonilni zapor in vsi mladoletniki (razen enega, ki je delo odklonil).

Med zaposlenimi jih je kar 60 % delalo v JGZ.

Med zaprtimi osebami, ki v letu 2008 niso delale, je bilo največ pripornikov in pretežna večina oseb v uklonilnem zaporu.

3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu

V letu 2008 je bilo na delo razporejenih 11 mladoletnikov, ki je pridobivalo delovne navade in sicer 9 vJGZ, 2 mladoletnika pa na hišnih delih. 11 mladoletnikov je bilo večinsko razporejenih na delovno usposabljanje, 10 mladoletnikov pa je bilo redno vključenih v poklicno in strokovno izobraževanje .

Mladoletniki so sodelovali pod vodstvom in nadzorom učiteljev ter inštruktorjev pri vzdrževalnih in obnovitvenih delih v učnih delavnicah in v bivalnih prostorih, sodelovali pri urejanju okolice zavoda ter pri vzdrževalnih in servisnih delih na strojih in napravah.

Mladoletniki, ki so se poklicno izobraževali, so prejeli nagrado. Ta se je v prvem letniku gibala od 70,01 do 91,01 EUR na mesec, v drugem letniku od 105,02 do 147,02, v tretjem letniku pa od 154,02 do 196,02 EUR mesečno. Najnižje plačilo mladoletnikov, razporejenih na delo, je znašalo v JGZ 49,61, najvišje pa 61,24 EUR, medtem ko je najnižje plačilo za delo mladoletnikov pri hišnih delih znašalo 49,61, najvišje pa 63,08 EUR.

V letu 2008 so se pri delu lažje poškodovali 4 mladoletniki. Poškodbe (vreznine, udarnine) so bile posledica nepazljivosti mladoletnikov in neupoštevanja navodil in nezbranosti pri delu.

3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb

Tabela 77: Mesečno plačilo obsojencev za delo v rednem delovnem času po zavodih v letu 2008

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	32,99	231,86	75,57	143,29	214,02	228,29
Maribor	113,52	193,25	85,18	155,9	0	0
Ljubljana	60,9	85,26	67,86	95,7	80,04	80,04
Celje	73,66	108,63	69,16	109,74	78,74	176,07
Koper	66,05	102,08	62,4	84,48	73,6	107,36
Ig	16,25	60,48	52,68	126,03	86	149,18
N. Gorica	64,38	81,78	78,3	81,78	97,6	97,6
N. mesto	60,9	62,64	62,64	85,26	0	0
M. Sobota	0	0	62,64	99,18	88,74	104,4
Rogoza	64,38	100,92	62,64	99,18	80,04	104,4

Višina plačila za delo zaprtih oseb je bila določena po Pravilniku o količnikih za določitev osnovnih plačil, o kriterijih in merilih za ocenjevanje uspešnosti in rezultatov dela obsojencev ter o nagradah mladoletnikov. Plačilo za delo zaprtih oseb je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. To potrjujejo podatki o najnižjem in na najvišjem plačilu v letu 2008 v JGZ.

Najvišje plačilo je v JGZ znašalo 231,86 EUR, za hišna dela 143,29 in za delo zunaj zavoda 228,29 EUR na mesec. Najnižje mesečno plačilo pa je znašalo v JGZ 16,25, za hišna dela 52,68 in 80,04 EUR za delo znaj zavoda.

Tabela 78: Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času v letu 2008

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	213	21.786
Ig	45	461
Celje	17	593
Koper	39	1.344
N. Gorica	8	782,6
Ljubljana	40	924
N. mesto	0	0
Maribor	115	4.372
M. Sobota	27	813
OO Ig	11	107
Rogoza	48	1.472
SKUPAJ	563	32.654,6

3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi

Ministrstvu za finance smo v mnenje in soglasje posredovali letne programe dela in finančne načrte JGZ za leto 2008. Ministrstvu za finance smo v pregled in soglasje posredovali tudi letna poročila JGZ za leto 2007 s predlogoma razporeditve in delitve presežka prihodkov nad odhodki (JGZ Golovec, JGZ Rinka) oziroma s predlogoma pokrivanja primanjkljaja (JGZ Kozjak, JGZ Emboplast). Letno poročilo 2007 JGZ Pohorje Mirna v mnenje ni bilo posredovano, saj sklep upravnega odbora, da se izguba pokrije z nakazilom denarnih sredstev z računa ustanovitelja, ne vsebuje predloga za kritje z navedbo proračunske postavke (vira financiranja), kar je pogoj za pridobitev soglasja.

Generalni urad uprave je pripravil pogodbe o koriščenju sredstev med JGZ in upravo. Sredstva smo namenili kritju stroškov za plače direktorjev JGZ, dodatno razporejena sredstva v finančnem načrtu namenjena financiranju javnih gospodarskih zavodov pa smo namenili reševanju likvidnostne situacije v JGZ Pohorje Mirna.

3. 13. 5. Hišna dela

Več kot 35% ali 271 na delo razporejenih zaprtih oseb, je bilo v letu 2008 razporejenih na hišna dela. Sem so zavodi razporejali na delo večinoma obsojence, v zanemarljivem številu pa tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na čiščenje upravnih in ambulantnih prostorov, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela. Ugotoviti je, da se je v primerjavi z letom 2007 število razporeditev zaprtih na hišna dela povečalo za 17%.

Tudi v letu 2008 so se zavodi srečevali s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi v letu 2008 zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v letu 2008 izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub temu, da nekateri inštruktorji še vedno posvečajo premalo pozornosti doslednemu izvajanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

Požarna varnost se je v zavodih v primerjavi z letom poprej izboljšala. Ni bilo zabeleženih nobenih primerov požara.

3. 13. 7. Nesreče pri delu

V letu 2008 smo evidentirali manj nesreč pri delu zaprtih oseb, ki pa so bile v lažje. Glede na velikost zavoda, pa tudi števila zaposlenih obsojencev je največje število nesreč pri delu v ZPKZ Dob (78), sledi ZPKZ Maribor (19) ostali zavodi pa beležijo od 1 do 6 nesreč pri delu. Tudi v tem letu smo preverjali obravnavo nesreč pri delu in opozarjali na ugotovljene pomanjkljivosti. Med poškodbami so bile najpogostejše mehanske poškodbe okončin, nekaj poškodb pa je bilo posledica opeklin, vreznin, zdrsov, udarnin in padcev ter kemikalij oziroma delcev, ki so odleteli v oči in obraz.

Najpogostejši vzrok nezgod pri delu je nespoštovanje splošnega režima dela, prenizka zbranost pri delu in splet različnih nevarnih tveganj. Dobršen del poškodb pri delu gre pripisati kršitvam predpisov o varstvu pri delu glede uporabe osebnih varovalnih sredstev. Do nesreč pri delu prihaja tudi zaradi neurejenega delovnega okolja (mokra tla, stopnice, založenost prehodov, nered in nesnaga).

Razveseljiv pa je podatek, da so bile vse poškodbe pri delu lažje.

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU

4. 1. 1. Odnosi z javnostmi

O izvrševanju kazni odvzema prostosti, o posameznih odmevnih primerih in o različnih dogodkih, ki so bili za medije zanimivi, so poročali TV Slovenija, POP TV Preverjeno in Trenja, Media TV Škofja Loka, Vaš kanal, Svet-A Kanal Val 202, Radio Celje, Studio D, Primorske novice, Radio Koper. Mediji so poročali o prezasedenosti v zaporih, predvsem v zavodu Ljubljana in Dob, o preobremenjenosti osebja, o spremstvih in drugih izrednih dogodkih. Tudi obsojeni so kot na primer v zavodu Maribor obvestili POP TV o svojih stiskah. Sodelovali smo tudi v oddaji Trenja in drugih oddajah in javnosti pojasnjevali situacijo v zaporskem sistemu. Nema lokrat so interesi novinarjev povezani s senzacionalnostjo in namenom predstaviti dogodke črno bele. Reportaže in predstavitve življenja in dela v zavodih so pozitivni prikaz dogajanja v zaporih. Tako je na primer POP TV v oddaji Preverjeno objavil reportažo o pomenu Potujoče knjižnice Otona Župančiča v ženskem zavodu Ig. Za oddajo EU Utrinki /Evropa je bila posneta reportaža o ženskah v zaporih – primerjava z ženskimi zapori v Evropi. Tednik je posnel doživljanje zaprtih žensk pred odpustom in na njihovo pripravljenost na reintegracijo v družbo.

Tudi radijske hiše je zanimal zaporski sistem.

Časopisne hiše Delo, Dnevnik, Večer, Žurnal, Dolenjski list, Celjan, Indirekt in drugi so pisali o dogajanju v zaporih. Mariborski Utrip in Večer sta objavila reportažo o mariborskih zaporih.

Indirekt je objavil intervju z obsojenko, ki je prestajala kazen tudi v Venezueli.

V določenih primerih, ko je uprava ugotovila nekorektnost v poročanju, smo pripravili tudi demanti oz. uveljavili pravico do popravka in odgovora (po Zakonu o medijih).

Da bi medije pravočasno obvestili o vseh pomembnih dogodkih in vsebinah smo pošiljali tudi sporočila za javnost oz. organizirali novinarske konference. Redno smo pomembne dogodke v obliki napovedi ali novice objavljali tudi na spletni strani ministrstva za pravosodje. Koordinacijo z mediji je opravljala sodelavka na generalnem uradu zadolžena za stike z mediji.

V letu 2008 smo izdali tudi tri številke internega glasila uprave.

4. 1. 2. Obiski in dogodki v zavodih

Zavodi za prestajanje kazni in Prezgojni dom so intenzivno povezani s različnimi strukturami v lokalni skupnosti, kjer je njihov sedež. Beležimo dobro sodelovanje s državnimi in občinskimi institucijami. Tudi posamezna veleposlaništva so obiskovala zaprte osebe, državljane držav, ki jih zastopajo. Varuhinja človekovih pravic je obiskovala posamezne lokacije.

Inštitut za etnične in regionalne študije ISCOMET je izvajal mednarodni projekt "Spoštovanje človekovega dostojanstva in načela ne-diskriminacije pri izvajanju kazni zapora v Sloveniji". Z nami so organizirali sociološko raziskavo mišljenj z zaporskim osebjem in zaprtimi osebami ter dva seminarja za zaposlene. Rezultat projekta je posebna publikacija, kjer so zbrani rezultati projekta, prav tako so objavljeni mednarodni instrumenti iz področja človekovih pravic, ki se posebej nanašajo na odvzem prostosti. V publikaciji so objavljena tudi Evropska zaporska pravila v slovenskem jeziku.

Zavode so v okviru študijskih ekskurzij obiskali študentje Univerze v Ljubljani in v Mariboru (FDV, Medicinska fakulteta, Pravna fakulteta, Teološka fakulteta, Fakulteta za varstvene vede, Filozofska fakulteta, Fakulteta za socialno delo, Pedagoška fakulteta in Visoka policijska šola, Fakulteta za upravo). Študentje so v zavodih opravljali tudi obvezno prakso in pripravljali seminarske in diplomske naloge na tematiko izvrševanja kazenskih sankcij. Pri zbiranju podatkov in intervjujih so sodelovali delavci zavodov. Študentke so v ženskem zavodu Ig organizirale različne delavnice (trening asertivnosti, tečaj opismenjevanja in aerobike). Izvajale so se tudi tri doktorske raziskave.

Zavod Koper so obiskali uslužbenci sodišč iz Kopra in Pirana, policisti iz PU Maribor in poslanec DZ. Zavod Dob je obiskalo Združenje proti spolnemu zlorabljanju.

Tudi na kulturnem področju so se zavodi povezovali z zunanjimi izvajalci. Kulturno društvo iz Miklavža pri Mariboru je v zavodu Celje priredilo gledališko igro. V zavodu so tudi izvedli potopisno predavanje, nekaj obsojencev pa se je v spremstvu pedagogov udeležilo treh potopisnih predavanj v Mladinski knjigi Celje. V mesecu decembru je glasbena skupina Vivere v zavodu izvedla koncert za zaprte osebe. Zavod sodeluje z Zavodom za kulturne prireditve Celje in osrednjo knjižnico. V zavodu Celje je RTV Slovenija snemala del filma "Kiparjenje časa." Zavod Koper je obiskala glasbena skupina Etno Histria.

V zavodu Celje so organizirali drugi šahovski turnir med izbranimi obsojenci vseh kazenskih zavodov. Njihov zavod je obiskal tudi Retro center iz Zagreba in zaprtim osebam s pantonimo predstavil pogrezanje v odvisnost od drog in težko pot iz zasvojenosti.

Zanimiva je izkušnja Prevezgojnega doma Radeče, ki se tudi sam vključuje v dejavnosti ožjega okolja, koliko je možno, saj so kljub oznakam "varovano območje" omogočeni organizirani ogledi parka in uporaba igrišč za osnovnošolce pri realizaciji njihovih naravoslovnih in športnih dnevo, pa tudi drugim (uporaba zavodske dvorane za vaje gledališkega društva). Sodelovali so pri projektu Dan zemlje, Dan parka pa je že tradicionalen dogodek z izvedenim javnim koncertom radeške godbe na pihala v zavodskem parku. Zavod Radeče je bil tudi gostitelj okrogle mize Penološkega društva. Dan odprtih vrat je tudi že tradicionalni dogodek, ki povezuje Prevezgojni dom z lokalnim okoljem.

4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe za tiste, ki imajo težave z drogo, svoje storitve ponujajo tudi zaprtim osebam, kar je zelo vzpodbudno. Društvo Projekt Človek, ki izvaja program za samopomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo oseb z različnimi oblikami zasvojenosti, je v zavodu Maribor enkrat tedensko izvajalo individualne terapevtske razgovore z obsojenci, ki so imeli težave na tem področju. Zavod VIR Celje v zavodu Celje izvaja obravnavo odvisnih od drog. Individualne razgovore s zaprtimi ženskami na Igu je izvajal predstavnik društva Srečanje iz Žalca. Zavod Ig in Koper sta sodelovala z društvom Svit, zavod Ig pa še z društvu Mule, Projekt Človek in Stigma. Svetovalka Stigme je v zavodu Ig izvajala individualno svetovanje obsojenkam s težavami z drogo, prav tako je spremljala obsojenke v zunanje institucije v smislu podpore. Zavod je pristopil tudi k sodelovanju v pilotskem projektu zamenjave sterilnih igel, ki ga Stigma pripravlja v okviru mednarodnega projekta. Oddelek Novo mesto je sodeloval s Lokalno akcijsko skupino (LAS) Novo mesto.

Društvo Samaritan v zavodu Celje zagotavlja svetovanje zaprtim osebam in pripravi različne kulturne dogodke.

Ljudska Univerza Celje in Žalec v okviru Centrov za vseživljenjsko učenje sodeluje z zavodom Celje s svetovanjem, delavnicami in učno pomočjo zaprtim osebam, ki se izobražujejo. Odprti oddelek Ig je sodeloval z Društvom za nenasilno komunikacijo.

Sodelovali smo s Rdečim križem in Karitas, nune reda Misijonarke ljubezni pa že nekaj let sodelujejo z zavodom Ljubljana. Prostovoljci, ki delujejo v okviru Zaporniškega vikariata katoliške cerkve so v zavodih Dob, Ig

in Koper izvajali osebno svetovanje obsojencem. V ženskem zavodu so izvedli tečaj španskega jezika.

Zavodi so se povezovali tudi na športnem področju in se srečevali ob športnih dejavnostih (nogomet, košarka, šah, namizni tenis) vseh zaprtih oseb, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

V zavodu Radeče je bila tudi letos organizirana tradicionalna prireditev Dan odprtih vrat, v celem letu pa so bile organizirane tudi "Minutke za znanje". Za mladoletnike so organizirali tudi ogled premiere dokumentarnega filma gospoda Klavdija Slubana iz Francije v ljubljanskem Kinodvoru. Dobro sodelujemo tudi z organizacijo Amnesty International za Slovenijo (predvsem na področju izobraževanja romskih otrok) in gimnazijo Trbovlje (projekt Resocializacija z gimnazijo Trbovlje).

4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2008 je uprava aktivno sodelovala z upravami za izvrševanje kazenskih sankcij drugih držav (Avstrija, Hrvaška, Slovaška, Norveška, Francija, BIH...), z mednarodnimi raziskovalnimi inštituti in z mednarodnimi organizacijami s področja izvrševanja kazenskih sankcij (SE, OZN, ICPA, CEP...).

S poročili, informacijami in statističnimi podatki smo se vključevali v raziskovalne mreže in projekte mednarodnih organizacij. Izdelali smo letno zaporsko - SPACE statistiko (Svet Evrope) in druge primerjalne podatke za potrebe Generalnega urada, ministrstva, statističnega urada in drugih mednarodnih statistik. Izdelali smo več primerjalnih analiz in povzetkov iz mednarodnih študij, ki nam služijo za razvoj posameznih področij dela. Sodelovali smo pri poročanju o uresničevanju mednarodnih konvencij (OZN, CPT), priporočil (EZP) in pri pripravi osnutkov novih priporočil Sveta Evrope za področje izvrševanja kazenskih sankcij.

Na podlagi sporazuma o medsebojnem sodelovanju s hrvaško upravo za zaporski sistem se njihovi zaposleni udeležujejo nekaterih naših usposabljanj, naši zaposleni pa njihovih v okviru hrvaškega izobraževalnega centra za zaporski sistem. Posamezni delavci zavodov se udeležujejo seminarjev, ki jih organizira avstrijska zaporska akademija.

4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji

Zavod Koper in Prezgojni dom sta obiskala predstavnika Centra za socialno pravosodje iz Anglije. Center deluje v okviru Conservative Party Shadow Justice Members of Parliament, prav tako je tesno povezan z Life Change Organization, ki med drugim skrbi za socialno vključenost. Oba sta se zelo pohvalno izrazila nad našimi programi, ki se izvajajo znotraj sistema. Našo prakso nameravata objaviti v publikaciji, kjer bodo predstavljeni inovativni pristopi na področju reform pravosodja.

Zavode je obiskal koordinator za duhovno oskrbo iz Malavi v spremstvu našega koordinatorja za duhovno oskrbo. Režiserka iz Bruslja je dokončala film z naslovom "Samotno potovanje", ki je produkt dela obsojencev v več filmskih delavnicah preteklega leta. Zavod Koper je obiskala skupina avstralskih študentov kriminologije na predlog Fakultete za varstvoslovje Univerze v Mariboru.

4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini

Predstavniki generalnega urada se je udeležil treh sestankov v okviru projekta "Radikalizacija in rekrutiranje v zaporih". Prvo mednarodno srečanje je bilo na Dunaju, drugo v Berlinu, tretje pa v Parizu. Projekt je finančno podprla EU v okviru Programa "Preventiva in odgovor na nasilno radikalizacijo".

V okviru dolgoletne izmenjave med avstrijskimi zapori in našo upravo smo se udeležili povratnega študijskega obiska avstrijskih zaporov. V naši delegaciji so bili predstavniki vseh zavodov in generalnega urada. Organizator obiskov v Avstriji je Društvo grupnih svetovalcev, ki delajo v avstrijskih zaporih. Naslednje leto bomo gostitelji mi. Predstavniki zavoda Dob so obiskali zapor v Grazu v Avstriji z namenom proučevanja sistemov varovanja

v povezavi z prenovo zavoda Dob. Dva predstavnika sta se v Grunbachu v Avstriji udeležila seminarja s temo Medkulturne kompetence, ki ga je organizirala avstrijska zaporska uprava. Predstavnika zavodov Maribor in Dob sta se udeležila dveh seminarjev o delu in diagnostiki posebnih skupin (storilci kaznivih dejanj spolnega nasilja). Seminarji so potekali v Avstriji v organizaciji Izobraževalne akademije avstrijske uprave.

Predstavnika iz zavoda Ljubljana sta se udeležila dveh seminarjev z naslovom Skupno delo z obsojenci in mladoletniki. Seminar je potekal na Hrvaškem v organizaciji hrvaške uprave za zaporski sistem.

Udeležili smo se seminarja o organizaciji in vodenju zaporskih sistemov, ki je potekal v organizaciji Evropskega inštituta javne uprave - EIPE (European Institute of Public Administration) v okviru projekta EU Agis v Bratislavi in seminarja na temo dobrih praks pri izvajanju programov za zaprte v Barceloni.

Predstavnika generalnega urada in predstavnik zavoda Celje so sodelovali na mednarodni konferenci o mladoletnih storilcih kaznivih dejanj, ki jo je organizirala norveška uprava za izvrševanje kazenskih sankcij v sodelovanju z Mednarodno organizacijo za zaporske sisteme - ICPA (International Corrections and Prisons Association) v Oslu na Norveškem.

Direktorica zavoda Celje, direktor zavoda Ljubljana in dva predstavnika generalnega urada sta se udeležila mednarodne konference ICPA v Pragi. Osnovna tema vsebinsko bogatih predavanj in delavnic je bila Desetletje naučenega in izzivi za prihodnost. Naša uprava je na povabilo pristopila v članstvo te organizacije in s tem pridobila možnost neposrednega vstopa v mednarodno bazo informacij, izmenjav in raziskovalnih mrež, ki jih pokriva ICPA.

Udeležili smo se evropskega prvenstva paznikov v nogometu, ki je potekalo v Nitri na Slovaškem. Predstavnici zavoda Ljubljana in Dob sta se udeležili mednarodnega treninga za obravnavo odvisnosti, ki je potekal v Angliji. Treningi potekajo v okviru projekta Connections, v okviru katerega se pripravljajo mednarodne smernice in priporočila glede obravnave drog in odvisnosti v zaporih. V okviru organizacije CEP (mednarodne organizacije za probacijo) smo se na Nizozemskem udeležili konference na temo tujci v zaporih. Predstavniki PD Radeče so obiskali podobne ustanove na Nizozemskem.

V Nemčiji smo se udeležili seminarja na temo: izvrševanje kazenskih sankcij v prihodnosti. Predstavnica prevzgojnega doma je sodelovala na mednarodni konferenci z naslovom Strategije in sistemi v pravosodju za mladoletne v Evropi. Konferenca je potekala v okviru projekta Agis EU.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela 79: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2008

	tarifna skupina					spol		skupaj
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.,	skupaj	m	ž	
<i>Položajna delovna mesta</i>								
generalni direktor	1	0	0	0	1	1	0	1
namestnik generalnega direktorja	1	0	0	0	1	1	0	1
direktor zavoda	7	0	0	0	7	5	2	7
vodja sektorja	4	0	0	0	4	2	2	4
vodja oddelka	36	0	0	0	36	17	19	36
vodja referata	8	0	0	0	8	8	0	8
skupaj	57	0	0	0	57	34	23	57
<i>Specializirani kadri</i>								
pedagogi	36	6	0	0	42	11	31	42
psihologi	9	0	0	0	9	5	4	9
socialni delavci	10	1	0	0	11	2	9	11
drugi strokovni delavci v vzg. službi	5	0	0	0	5	1	4	5
medicinski tehniki	3	2	7	0	12	1	11	12
inštruktorji	0	1	69	5	75	72	3	75
delovni inštruktorji	2	3	26	0	31	27	4	31
inženirji	4	7	0	0	11	10	1	11
ekonomski delavci	4	4	18	0	26	1	25	26
pazniški kader	16	53	408	13	490	456	34	490
administrativni in drugi delavci	9	4	27	10	50	12	38	50
skupaj	98	81	555	28	762	598	164	762
skupno število vseh zaposlenih	155	81	555	28	819	632	187	819

Grafikon 16: Struktura javnih uslužbencev po stopnjah izobrazbe v letu 2008

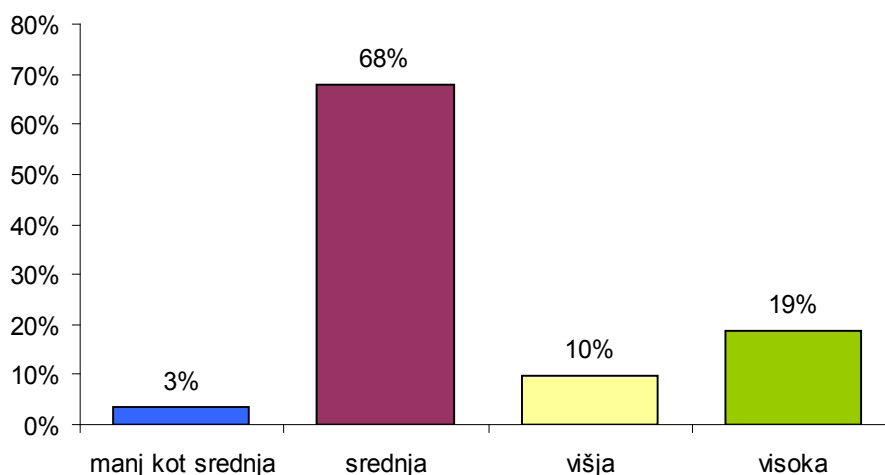

Tabela 80: Število pooblaščenih uradnih oseb - paznikov

PUO	m	ž	Skupaj
paznik	381	26	407
višji paznik	47	6	53
paznik svetovalec	16	0	16
paznik višji svetovalec	4	1	5
paznik svetnik	2	0	2
SKUPAJ	450	33	483

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V letu 2008 je v upravi delo nastopilo 74 javnih uslužbencev.

Delovno razmerje je prenehalo 62 javnim uslužbencem, in sicer: 29 javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje na njihovo željo, šest javnih uslužbencev je bilo premeščenih v drug državni organ, eni javni uslužbenki je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca, enemu javnemu uslužbencu je prenehalo delovno razmerje, ker ni opravil ustreznega strokovnega izpita, ki je bil pogoj za zasedbo delovnega mesta, 22 javnih uslužbencev se je upokojilo, eden se je invalidsko upokojil, dva sta umrla.

Na dan 31. 12. 2008 je bilo v upravi zaposlenih 819 javnih uslužbencev.

Del razpoložljivih sredstev za plače je bil v skladu s Pravilnikom o napredovanju zaposlenih v državni upravi oz. Uredbo o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede tudi v letu 2008 namenjen napredovanju javnih uslužbencev. V višji plačni razred je v letu 2008 napredovalo 170 javnih uslužbencev. V višji naziv je skladno z Zakonom o javnih uslužbencih napredovalo 156 uradnikov.

Zaradi vedno večjega obsega dela je z obstoječim številom javnih uslužbencev iz leta v leto težje slediti vsem nalogam in zadolžitvam uprave. Postopki novega zaposlovanja so glede na obstoječo zakonodajo dolgotrajni, kar še dodatno otežuje zaposlitev javnih uslužbencev na izpraznjena delovna mesta.

5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci uprave so se v letu 2008 udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje ustanove. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih posvetov in seminarjev.

Priprav na strokovni izpit se je udeležilo 63 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 36 javnih uslužbencev, strokovni izpit za imenovanje v naziv pa 26 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 26 javnih uslužbencev.

V letu 2008 se je 66 javnih uslužbencev udeležilo tečajev tujih jezikov, in sicer: 46 javnih uslužbencev je obiskovalo tečaj angleškega jezika, 12 romskega in 8 nemškega jezika.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pazniški kader in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami.

Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 402 paznika, 170 strokovnih delavcev, 80 inštruktorjev in 24 kuharjev.

5. 1. 4. Pripravnštvo in študijska praksa

V letu 2008 smo v upravi zaposlili tri pripravnice, od tega je bila ena štipendistka Vlade Republike Slovenije za potrebe uprave, ena pa je pripravništvo opravljala volontersko.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 28 študentom naslednjih fakultet: Fakultete za varnostne vede, Fakultete za socialno delo, Fakultete za policijsko-varnostne vede, Fakultete za management, Filozofske fakultete, Pedagoške fakultete in Teološke fakultete.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili v letu 2008 zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela ter nege družinskih članov odsotni z dela 87.552 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni, kar 84,7%, nesreč pri delu 7 % in zaradi nege družinskih članov 8,3%.

Odsotnost z dela je v primerjavi z letom 2007 višja za 13,1%.

Tabela 81: Številčni podatki o odsotnosti javnih uslužbencev z dela v letu 2008 (v urah)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nege družinskih članov	skupaj
Generalni urad	1.896	144	64	2.104
Dob	18.997	2.568	1.621	23.186
Ig	5.968	208	720	6.896
Celje	6.208	0	436	6.644
Koper	10.733	248	433	11.414
Ljubljana	13.524	1.856	2.592	17.972
Maribor	7.904	1.088	1.008	10.000
Radeče	8.904	0	432	9.336
SKUPAJ	74.134	6.112	7.306	87.552

V letu 2008 je bilo v upravi 18 invalidov, od tega pet invalidov II. kategorije in 13 invalidov III. kategorije. Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Invalide, ki delajo krajši delovni čas, pa za čas, ko ne delajo, ne moremo ustrezno nadomestiti.

5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

V letu 2008 je bilo opravljenih 262 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanjih ter kontrolnih) po programih, ki so bili pripravljene v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

V letu 2008 je bilo obravnavanih 19 kršitev delovnih obveznosti.

Zaradi suma storitve težje disciplinske kršitve je bilo obravnavanih 14 javnih uslužbencev. Zoper 11 javnih uslužbencev so bili postopki ustavljeni, ker ni bilo dokazano, da so storili očitane disciplinske kršitve. V enem primeru je bil postopek ustavljen zaradi upokojitve. Dvema javnima uslužbencema je bil izrečen disciplinski ukrep denarne kazni.

Štirim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnega razloga.

Zaradi izredne odpovedi delodajalca je pogodba o zaposlitvi prenehala veljati eni javni uslužbenki.

5. 1. 8. Nadurno delo

V letu 2008 je bilo v službah za varnost in zavarovanje izplačanih 69.510 ur nadurnega dela, kar je za 1,69% manj kot v letu 2007.

Tabela 82: Število izplačanih nadur po lokacijah v letu 2008

Lokacija	število izplačanih nadur
Generalni urad	786
Dob	18.021
Ig	2.275
Celje	9.760
Koper	7.911
Ljubljana	13.758
Maribor	14.405
Radeče	2.594
SKUPAJ	69.510

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi povečanega števila spremstev na sodišča in zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

V upravi smo v letu 2008 porabili 32.180.198,85 EUR sredstev, kar znaša 99,8 % veljavnega proračuna.

Tabela 83: Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2008

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	16.848.730,50	52,4
401	Prispevki delodajalcev	3.710.813,80	11,5
402	Izdatki za blago in storitve	7.402.418,29	23
411	Transferji posameznikom	22.839,97	0,1
413	Drugi domači transferji	1.788.317,61	5,6
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	2.330.384,90	7,2
431	Investicijski transferi	76.693,78	0,2

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 31.938.144,09 EUR (99,02 % veljavnega proračuna), na sredstva donacij 12.136,46 EUR (0,03 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 151.376,95 EUR (0,47 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 1.847,57 EUR (0,01 % veljavnega proračuna) in na porabo sredstev od prodaje nepremičnin 76.693,78 EUR (0,24 % veljavnega proračuna). Glede na veljavni proračun je 0,23 % sredstev ostalo neporabljenih.

Lastna dejavnost v upravi zajema organizirano prehrano delavcem in počitniško dejavnost. Sredstva iz prejetih odškodnin se nanašajo na sredstva prejeta na podlagi zavarovanj stvarnega premoženja v letih 2007 in 2008, sredstva od prodaje nepremičnin se nanašajo na sredstva pridobljena v denacionalizacijskem postopku.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2008 znaša 839.427,59 EUR in se nanaša na:

- manjša sredstva iz naslova lastne dejavnosti v višini 17.602,07 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 9.152,88 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova donacij v višini 7.466,00 EUR,
- povečanje sredstev iz naslova odsvojitve nepremičnin v višini 76.693,78 EUR,
- povečanje po sklepu vlade v višini 763.717,00 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 74.118,57 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1 (50.702,74 EUR),
- neporabljena sredstva odškodnin (11.858,31 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova donacij (329,54 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (11.227,98 EUR).

Ostanek sredstev, ki se nanaša na proračunski del, se nanaša na ostanek na plačah (prejete refundacije bolezni – 38.005,87 EUR), na materialnih stroških in zdravstvenem varstvu obsojencev. Neporabljena sredstva odškodnin in donacij se prenašajo v naslednje proračunsko leto, ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti se nanaša na del obveznosti do dobaviteljev ter na neporabljena sredstva.

V leto 2008 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 7.533,01 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja pa 76.693,78 EUR.

Tabela 84: Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2008
(vir financiranja: proračun)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2007 V eur
09042001 Delovanje uprave za izvrševanje kazenskih sankcij	6028	Plače	20.799.408,85
	4016	Najemnine poslovnih prostorov	33.554,76
	4508	Materialni stroški	6.725.303,98
	5505	Financiranje javnih gospodarskih zavodov	658.271,14
	6395	Izobraževanje delavcev	96.094,05
	6680	Oprema PUO	137.147,70
	6681	Oborožitev in posebna varnostna oprema	103.216,18
	2876	Investicije in inv. Vzdrževanje	2.232.260,99
20032001 Socialno varstvo obsojencev	7448	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	1.152.886,44
SKUPAJ			31.938.144,09

V letu 2008 smo porabili 31.938.144,09 EUR proračunskih sredstev, kar je za 4.466.462,08 EUR ali 16,3 % več kot leta 2007. Povečanje porabe v primerjavi z letom 2007 izhaja iz večjega finančnega načrta (predvsem za investicije), saj je sprejeti proračun 2008 za 3.983.115,83 EUR večji od sprejetega v letu 2007. Tako smo za investicije in investicijsko vzdrževanje porabili skoraj trikrat toliko kot leta 2007. Odstotek porabe je v primerjavi z letom 2007 večji na postavkah za materialne stroške (22,3 %), za najemnino poslovnih prostorov (4,9 %), za financiranje javnih gospodarskih zavodov (3,2 %), za plače (9,1 %), za izobraževanje (7,1 %), za opremo PUO (9,5 %) in za posebno, varnostno opremo (20,2 %). Manjše izdatke v primerjavi z letom poprej beležimo za zdravstveno zavarovanje obsojencev (1,7 %).

Realizirane so bile vse ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru dodeljenih sredstev, niso pa bili uresničeni vsi cilji.

Nerealizirana ostaja načrtovana vključitev zavodskih ambulant v javno zdravstveno mrežo oziroma realizacija 49. člena Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2004 in 2005. Enako določbo povzema Zakon o izvrševanju proračunov RS za leti 2008 in 2009 v 39. členu (Ur. l. RS, št. 114/07 in spremembe).

V zvezi z začetkom in načinom uresničevanja zdravstvenega varstva zaprtih oseb v javni zdravstveni mreži je med upravo in ZZS RS pripravljena vsa logistika. Združenje zdravstvenih zavodov je skupaj z Zdravstvenimi domovi pripravilo spisek izvajalcev zdravstvenih storitev z usklajenimi normativi ter urniki. Sklep se začne izvajati s 1.1.2009. V letu 2008 so bile plačane vse tovrstne obveznosti.

Ocenjujemo, da smo z razpoložljivimi finančnimi sredstvi uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter da smo gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

Tabela 85: Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2002 do 2008

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
povprečno stanje zaprtih oseb	1147	1120	1132	1137	1268	1339	1364
oskrbni dan (v eur)	57	63	61	64	61	56	64

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh proračunskih sredstev uprave deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

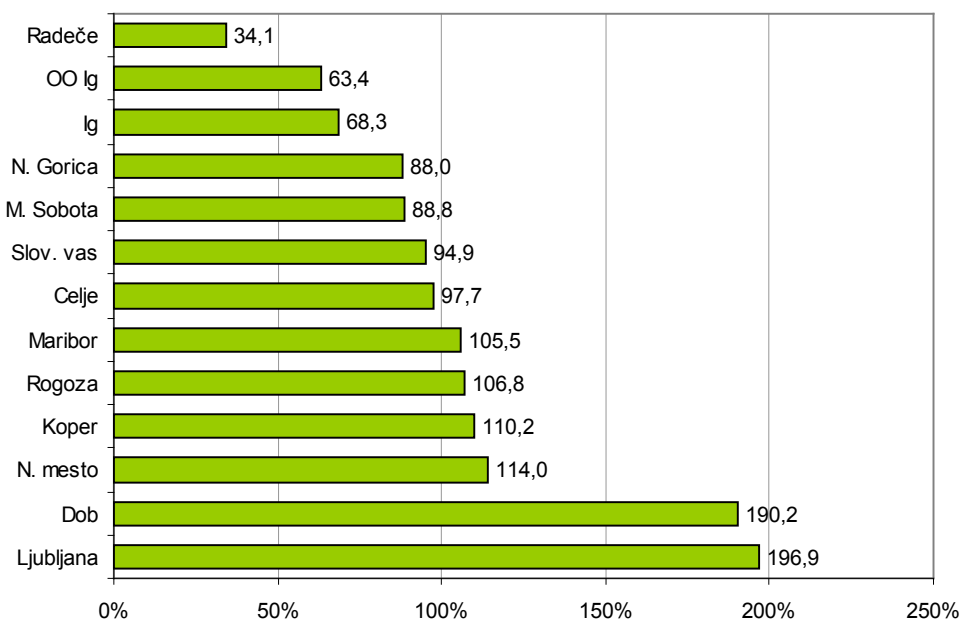
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za samsko in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je tako v letu 2008 prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.098 mest.

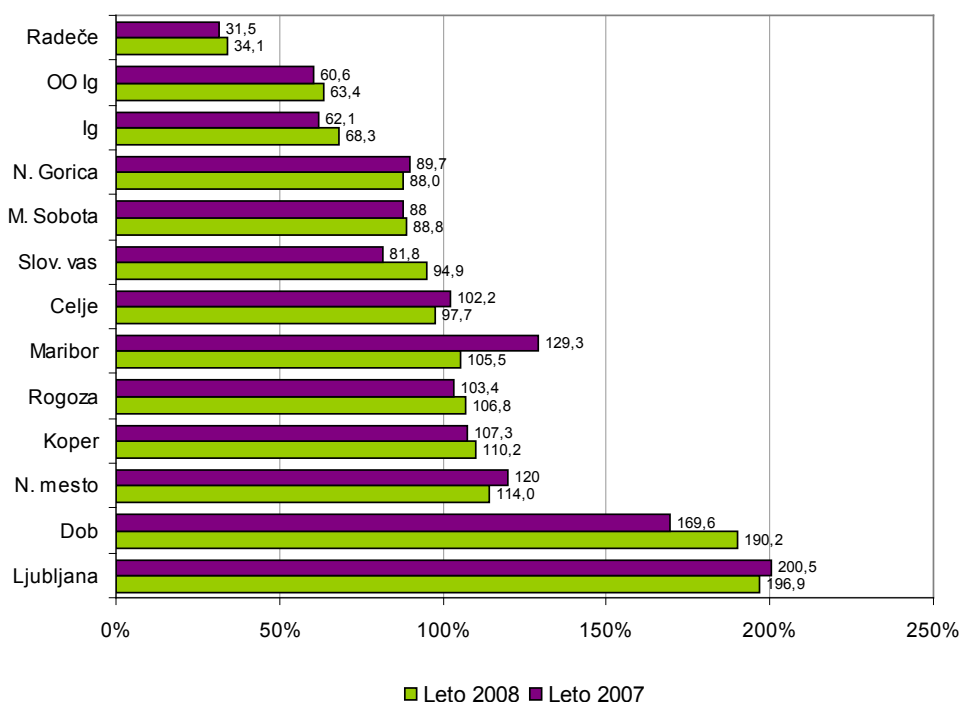
Tabela 86: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2008

Zavod	zmogljivost	povprečno število zaprtih	delež zasedenosti (v %)
Dob	233	443,24	190,23
Slov. vas	63	59,77	94,87
Ig	83	56,73	68,35
Celje	96	93,81	97,72
Koper	110	121,24	110,22
N. Gorica	32	28,17	88,03
Ljubljana	128	251,98	196,86
N. mesto	35	39,89	113,97
OO Ig	27	17,13	63,44
Maribor	146	154,09	105,54
M. Sobota	41	36,42	88,83
OO Rogoza	36	38,46	106,83
Radeče	68	23,2	34,12
SKUPAJ	1098	1364,13	124,24

Grafikon 17: Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v letu 2008

Grafikon18: Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2007 in 2008

Najbolj zasedeni so bili zavod Ljubljana, zavod Dob in oddelek Novo mesto, sledita pa zavoda Koper in Maribor. Vsi navedeni zavodi in oddelek so bili zasedeni nad 105 %. Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnim domu Radeče, na odprtem oddelku Ig in zavodu Ig. V primerjavi s preteklim letom se je zasedenost bistveno povečala v zavodu Dob, opazno je tudi zmanjšanje zasedenosti v zavodu Maribor, medtem ko v ostalih ustanovah ni bistvenih sprememb. V povprečju se prezasedenost zaporov ni bistveno spremenila, kar je posledica zmanjšanja zasedenosti v največjih zavodih in sicer v Ljubljani, Mariboru in Celju. Različna je bila tudi zasedenost znotraj posameznih zavodov, saj se je pogosto dogajalo, da so bili posamezni oddelki prenapolnjeni, v drugih pa je bilo še nekaj prostora. Težave zaradi prenapolnjenosti zavodov smo reševali s prerazporejanjem zaprtih oseb iz bolj zasedenih v manj zasedene sobe, oddelke in zavode.

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitektonski zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zapora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Kopru je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo predvsem v največjih zavodih – Dob, Ljubljana in Maribor. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi varuh človekovih pravic, CPT (odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope) in druge institucije.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki močno razlikujejo. V letu 2008 so večini zavodov največ težav povzročali preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno veliko zaprtih oseb. Razumljivo je, da takšne bivalne razmere slabo vplivajo na počutje zaprtih oseb, vzdrževanje higiene in zagotavljanje zasebnosti. Slabe prostorske razmere ponekod tudi zmanjšujejo možnosti za izvajanje določenih pravic zaprtim osebam v večji meri (npr. zagotavljanje dela, omogočanje telesnih dejavnosti in rekreacije, verskih obredov ipd.). V nekaterih zavodih priporniki bivajo v slabših razmerah kot obsojenci. Dodaten problem predstavlja zastarela, dotrajana in pomanjkljiva oprema bivalnih in drugih prostorov, saj za nakup nikoli ni dovolj sredstev.

5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih

V letu 2008 smo za zagotovitev boljših prostorskih razmer v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob in Pol odprtem oddelku Slovenska vas pričeli s sistematično obnovo objektov in infrastrukture.

Izvedena so bila naslednja dela:

- Izdelava projektne dokumentacije za popolno prenovo Zavoda za prestajanje kazni Dob

Izdelana je idejna zasnova ureditve celotnega kompleksa zaprtega dela zapora in vse potrebne zunanje infrastrukture. S tem projektom je idejno rešena fazna izgradnja objektov, ki bo v končni fazi zagotovila preko 500 mest za zapornike v zaprtem oddelku. V projektiranju in pridobivanju gradbenih dovoljenj so posamezni objekti v fazah kot je predvidena izgradnja.

Po sodobnih standardih bivanja in varovanja je predvidena izgradnja naslednjih objektov in prostorov: 6 novih bivalnih objektov, en posebno varovan bivalni objekt, vhodni objekt za sprejem strank, obnova objekta za obiske, prostori za izobraževanje s knjižnico, prostori za delovno terapijo in prostočasne aktivnosti, ambulanta, kuhinja, pekarna, pralnica, likalnica, telovadnica, prostori za obiske, kapela, prodajalna za obsojence in prostori za strokovno osebje. Vsak bivalni objekt bo imel park za preživljanje prostega časa na prostem in uporabno streho za igre z žogo. Prenovljena bo celotna infrastruktura: ceste, kanalizacija s priklopom na čistilno napravo, vodovodno omrežje, toplovod, električno omrežje, trafo postaja in vodohram.

- Izdelava vrtine globine 150 m za pitno vodo

ZPKZ Dob se od leta 1993 v veliki meri oskrbuje s pitno vodo iz lastne vodne vrtine globine 70 m. Ker kapacitete te vrtine ne zadostujejo za popolno in neodvisno oskrbo s pitno vodo približno 500 zapornikov in 200 zaposlenih, smo v izdelali novo vrtino globine 150 m, ki bo sedanji črpani količini 4 l/sek dodala še dodatnih 10 l/sek. Ker so zapori s preko 500 zaporniki izredno občutljivi za oskrbo s pitno vodo in je potrebna rezervna možnost, je pripravljen tudi projekt s katerim se bo zamenjal obstoječi neustrezeni vodovod, ki je v upravljanju Dane Mirna.

Izvedba v teku:

- Izgradnja zunanje prometne ureditve in izgradnja vhoda v JGZ Pohorje in vhod za predvideno gradbišče

Zaradi neustreznega dostopa skozi kulturno in naravovarstveno varovan drevored, se trenutno gradi nov prometni dostop in vstopom z novim dostopom do gospodarskega dela JGZ Pohorje, skozi katerega se bo kasneje odvijal ves tovorni promet (dostava) v zaprti del zapora. Izvedel se bo tudi vhod skozi katerega bo potekal gradbiščni transport novo parkirišče za zaposlene, ker bo na mestu obstoječega delno zgrajen vhodni objekt.

- Rekonstrukcija objekta remize

Zaradi predvidene preselitve službenih avtomobilov iz zaprtega dela, ki ne ustreza varnosti, je bil obnovljen objekt v katerem se bodo vzdrževala službena motorna vozila, kmetijska mehanizacija in delno tudi shranjevala vozila.

- Izdelava podstrehe na objektu uprave

Za zagotovitev prostorov za treninge paznikov, prostorov za izobraževanje, arhiviranje, manjšega muzeja zaporov, razstavnega prostora, prostora za izdelke zapornikov in dodatne toplotne izolacije objekta je bilo rekonstruirano podstrešje. Skupno smo pridobili 850 m² nove uporabne površine z večnamensko dvorano za 100 udeležencev.

Na področju investicijskega vzdrževanja in obnov so bila v ostalih zavodih in prevzgojnem domu opravljena naslednja dela, ki so pripomogla k izboljšanju bivalnih in delovnih pogojev v teh prostorih, prav tako so bile sanacije potrebne zaradi preprečitve povzročanja škode oziroma ogrožanja zdravja in življenja ljudi:

- V Zavodu za prestajanje kazni Ljubljana, Povšetova ulica 5, Ljubljana so bila zamenjana varnostna vrata (osebna in na tovornem vhodu).
- Zamenjava varnostnih vrat in cilindričnih ter klasičnih ključavnic je bila opravljena na objektu Zavod za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje, Linhartova ulica 3, Celje.
- Na objektu Zavoda za prestajanje kazni Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Jerebova ulica 1, Novo mesto je bilo obnovljeno prezračevanje v sanitarijah in bivalnih prostorih zaprtih oseb.
- Zaradi selitve Generalnega urada na novo lokacijo je bilo potrebno zagotoviti nemoteno delo računalniškega sistema za vse zapore, zato je bila na novi lokaciji urejena dograditev računalniškega ožičenja skladno s predpisi. Na vhodu v pritličje so bila vgrajena tudi nova varnostna vrata.
- Na osrednji stavbi Zavoda za prestajanje kazni Ig, Na grad 25, Ig je bil vgrajen nov hidrofor.
- Za potrebe Prevzgojnega doma v Radečah je bila postavljena nova varnostna žična ograja. Zamenjano je bilo kompletno pletivo zaradi montaže senzorike in učinkovitega delovanja sistema (brez lažnih alarmov).
- Na objektu Zavoda za prestajanje kazni Maribor so bila opravljena nujna investicijska dela in sicer zamenjava oken, izdelava predelne stene ter zamenjava talnih oblog v nadzornem centru, predprostoru in jedilnici, v skupni površini 50 m².
- V zgradbi Zavoda za prestajanje kazni Maribor, Odprti oddelek Rogoza, Na pristavo 22, Miklavž na Dravskem polju so bila obnovljena tla v prostoru za rekreacijo.
- Za potrebe Zavoda za prestajanje kazni Koper je naročen projekt Sanacija sistema priprave tople vode.

6. SKLEP

V upravi za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2009 sledili viziji in uresničevali svoje poslanstvo tako, da bomo svoje delo izvajali skladno s predpisi ter iskali možnosti za zmanjšanje posledic prenapolnjenosti zavodov za prestajanje kazni zapora in pomanjkanja kadrov.

Še več pozornosti bomo namenjali zaposlenim in zagotavljali enotno in zakonito obravnavo zaprtih oseb.

V naslednjem obdobju bomo skušali prispevati k spremembi Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij na tak način, da bo odraz realnih potreb in zahtev pred katere je postavljena penološka praksa.

Aktivno bomo sodelovali v projektu E-pravosodje in znotraj projekta Celovita prenova informacijskega sistema URSIKS zaključili projekte kot so SPIS 4, nadgradnja EZO in jih povezali v integralni IS.

Dodatno se bomo angažirali in povezovali z namenom zagotoviti več alternativnih sankcij, s tem bomo tudi pripomogli k razbremenitvi zaporov. Iskali bomo možnosti za vzpostavitev probacijske službe.

S ciljnimi mednarodnim povezovanjem bomo skušali prenesti dobre prakse iz tujine.

Poleg dodatnih delovnih mest bomo iskali možnosti in drugačne pristope za realizacijo vseh nalog, ki bodo postavljene pred nas.

Več energije bomo vložili v motiviranje in povezovanje zaposlenih. Skupaj si bomo prizadevali za varne in tretmajsko usmerjene zavode za prestajanje kazni zapora.

NEKAJ UTRINKOV V SLIKI

VARNOST

Nova vozila z zvočnimi in svetlobnimi signali

Mobitel v športnem copatu

Skriti mobitel v Oddelku Novo mesto

Pobeg dveh pripornikov iz Nove Gorice

Najdene stvari: telefoni, polnilci, tablete in droga

Trofeja: najdba 55 g heroina

Prizorišče težje samopoškodbe

»Kuhanje domačega alkohola« iz svežega sadja

Najdba kanabisa

Novost, mobilni telefon v ročni uri.

Izdolbeno milo za mobilni telefon

Tablete in trava v hlačah

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Gotenica: redno usposabljanje paznikov

Gotenica: strokovni posvet – pomen dela v zaporih

Šmohor: redno usposabljanje paznikov

Bohinj: usposabljanje strokovnih delavcev

Usposabljanje novih paznikov - streljanje

Usposabljanje novih paznikov: borilne veščine

PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

Zimske igre Vogel: pohod

Zimske igre Vogel: smučanje

ZPKZ Koper: tekmovanje v namiznem tenisu

ZPMZKZ Celje: šahovski turnir

DOGODKI IN PROJEKTI

Trebnje: Dan URSIKS: prisega

Trebnje: Dan URSIKS: nagrajenci

PD Radeče: Dan odprtih vrat

PD Radeče: tihožitje

Obnova zapora Dob: sestanek

Obnova zapora Dob: gradbena dela

OO Ig: obisk strokovnega tima GU

Ljubljana: novi prostori generalnega urada

MEDNARODNE AKTIVNOSTI

Obisk slovenske delegacije v Avstriji

Zapor Leoben, Avstrija

Nitra: evropsko nogometno prvenstvo

Nitra: evropsko nogometno prvenstvo

PD Radeče: obisk g. Philpotta in g. Edwardsa

Generalni direktor na službeni poti v tujini

Vsebina

PREDGOVOR	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI UPRAVE V LETU 2008	11
2. STATISTIČNI PODATKI	14
2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2008	14
2.2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2008 S PRETEKLIMI LETI	17
2. 3. OBSOJENCI	18
2. 3. 1. Podatki o gibanju števila obsojencev	18
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	19
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	20
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	22
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	23
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	23
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	24
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah	25
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR, IN MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	25
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	25
2. 4. 2. Priliv mladoletnih oseb v mladoletniški zapor in prevzgojni dom	25
2. 4. 3. Starostna struktura mladoletnikov	26
2. 4. 4. Struktura mladoletnikov po vrsti kaznivih dejanj	26
2. 4. 5. Struktura mladoletnih obsojencev po dolžini kazni	26
2. 4. 6. Odliv mladoletnih oseb iz mladoletniškega zapora in prevzgojnega doma	27
2. 5. OSEBE V UKLONILNEM ZAPORU	28
2. 6. PRIPORNIKI	30
2. 6. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	30
2. 7. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	32
2. 7. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	32
2. 7. 2. Obsojenci in mladoletniki – tujci	33
2. 7. 3. Tujci med uklonilno zaprtimi	34
2. 7. 4. Tujci v priporu	35
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	37
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	37
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	37
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime oziroma oddelke prestajanja kazni	38
3. 1. 3. Prestajanje zaporne kazni ob vikendih ter nadomestna kazen z opravljanjem dela v splošno korist	39

3. 2. IZOBRAŽEVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	40
3. 3. PROSTOČASNE DEJAVNOSTI OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	43
3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	44
3. 5. SOCIALNO DELO IN POSTPENALNA DEJAVNOST	46
3. 5. 1. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	46
3. 5. 1. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni	46
3. 5. 1. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami	46
3. 5. 1. 3. Priprava na odpust	47
3. 5. 1. 4. Svetovanje v postpenalni obravnavi	49
3. 6. ZDRAVSTVENO VARSTVO	49
3. 6. 1. Zdravstveni pregledi zaprtih oseb v zavodskih ambulantah	50
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	50
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	50
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	51
3. 6. 5. Metadonska terapija	51
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	52
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	52
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	52
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	52
3. 6. 10. Smrti	53
3. 6. 11. Gladovne stavke	53
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	53
3. 7. 1. Odvisnost od alkohola	53
3. 7. 2. Odvisnost od prepovedanih drog	55
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	57
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	57
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	58
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	58
3. 7. 7. Obravnava žensk	59
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	59
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	59
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	59
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	61
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	61
3. 8. 4. Namenski izhodi	61
3. 9. DISCIPLINSKO OBRAVNAVANJE IN KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	62
3. 9. 1. Vodenje disciplinskih postopkov	62
3. 9. 2. Učinkovitost disciplinskih kazni	62
3. 9. 3. Pregled izrečenih disciplinskih kazni	63
3. 9. 4. Pritožbe na disciplinske kazni	64

3. 10. POGOJNI ODPUST OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV TER POMILOSTITVE	64
3. 10. 1. Pogojni in predčasni odpust	64
3. 10. 1. 1. Pogojni odpust po komisiji za pogojne odpuste	65
3. 10. 1. 2. Predčasni in pogojni odpust po direktorju zavoda	65
3. 10. 2. Pomilostitve obsojencev	66
3. 11. IZVAJANJE PRAVIC IN PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	66
3. 11. 1. Pravica do veroizpovedi	66
3. 11. 2. Druge pravice in pritožbe	67
3. 11. 3. Upravno odločanje	69
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	69
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	69
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	70
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	71
3. 12. 4. Spremljanje zunaj zavoda	74
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	75
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk	76
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	77
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog in opojnih substanc	78
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	80
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	81
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	81
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani paznikov	81
3. 12. 13. Usposabljanje paznikov in drugih delavcev	81
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	82
3. 12. 15. Oprema in uniforme delavcev	82
3. 13. DELO ZAPRTIH OSEB	83
3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo	83
3. 13. 2. Delo mladoletnikov v prevzgojnem domu	84
3. 13. 3. Plačilo za delo zaprtih oseb	84
3. 13. 4. Javni gospodarski zavodi	85
3. 13. 5. Hišna dela	85
3. 13. 6. Varstvo pri delu in požarna varnost	85
3. 13. 7. Nesreče pri delu	86
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	87
4. 1. DELOVANJE NA NACIONALNEM PODROČJU	87
4. 1. 1. Odnosi z javnostmi	87
4. 1. 2. Obiski in dogodki v zavodih	87
4. 1. 3. Sodelovanje z nevladnimi organizacijami	88
4. 2. DELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	89
4. 2. 1. Obiski tujih delegacij v Sloveniji	89
4. 2. 2. Obiski predstavnikov uprave v tujini	89

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	91
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	91
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi zaposlenih ter zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	91
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	92
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	93
5. 1. 4. Pripravnništvo in študijska praksa	93
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	93
5. 1. 6. Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev	94
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	94
5. 1. 8. Nadurno delo	94
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	95
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	97
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	97
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	98
5. 3. 3. Aktivnosti za izboljšanje prostorskih in bivalnih razmer v zavodih	99
SKLEP	101
NEKAJ UTRINKOV V SLIKI	103

Republika Slovenija
Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij

Letno poročilo 2008
(Štirinajsto letno poročilo)

Založila: Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Majskej, d. o. o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Aldo Carli

Aleksander Kotnik

Antonija Zdešar Vochl

Božidar Peteh

Darinka Požar

Igor Černetič

Jasmin Musić

Marija Tancek

Matjaž Vede

Olga Perharc

Peter Ilešič

Robin Majnik

Robert Friškovec

Slavi Novak

Stojan Klančar

Suzana Peteh Volf

Tomaž Smole

Letno poročilo je objavljeno na spletnih straneh na naslovu:

http://www.mp.gov.si/si/organi_v_sestavi/izvrsevanje_kazenskih_sankcij/